رۆژنامەیەکی
هەفتانەی گشتییە

لە دار الجماهیر
دەرئەچێو
لە دار الحریە
چاپ ئەکرێ

هاوکاری

التضامن

نرخی (٢٠) فلسە

تەلەفۆن ٢٠٣٦٥

ژمارە (١٨٥) ٢١-٩-١٩٧٣

سەرۆك احمد حسن بكر پێشوازی وەزیری دەرەوەی کردووە

رۆژی ١٩-٩ سەرکۆمار کاك احمد حسن بکر لەبارەگاکەیاندا لەکۆشکی جمهوری پێشوازی کاك مرتضی سعید عبدالباقی وەزیری دەرەوەی کرد • کاك عبدالباقی ئەچێ بۆ نیویورك بۆ ئەوەی لەگەڵ وەفدی عیراقدا لەکۆبونەوەکانی کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتوەکاندا بەشداربێ •

ئا•د•ع

کۆبونەوەی لیژنەی بەڕیوەبەری ڕێکخراوی رۆژنامەنووسانی دنیا

لەژێر چاوەدێری وەزیری راگەیاندندا لیژنەی بەڕیوەبەری ڕێکخراوی رۆژنامە نووسانی دنیا کۆئەبنەوەو ئەم کۆبونەوەیەش لە ٢٦ تا ٢٩ی ئەم مانگە ئەخایەنێ •

شۆڕشگێڕانی شیلی «٢» هەزار سەربازی ڕێژیمە فاشستی یەکەی سانتیاگۆیان لەناوبردووە

ماموستا صدام : لێکۆڵینەوەی پڕۆژەی ئۆتۆنۆمی لەو بڕوایەوە هاتووە کە پەیوەندی بە هەموو گەلەوە هەیە

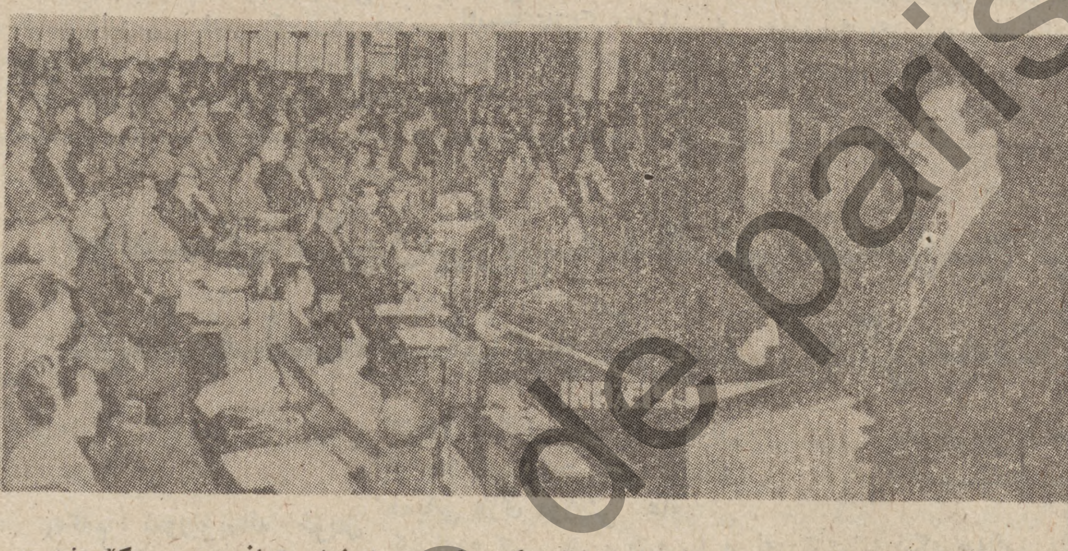

ئێوارەی چوارشەممەی ڕابوردوو لەبارەگای ئەنجومەنی نیشتمانی دووەم کۆبونەوە سازکرا بۆ لێکۆڵینەوەی ئەوپڕۆژەیەی لەلایەن پارتی بەعسی سۆشیالیستی عەرەبەوە دەربارەی حوکمی ذاتی گەلی کورد گەڵاڵەکراوە •

وە لە کۆبونەوەکەدا هەڤاڵ صدام حسین جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش و جێگری سکرتێری سەرکردایەتی قطری پارتی بەعس و هەڤاڵ نعیم حدادو تایە عبدالکریم ئەندامانی سەرکردایەتی قطری و ئەندامانی لقی بەغداو ٢٠٠ کەسی نیشتمان‌پەروەرو نەتەوەیی سەربەخۆ ئامادە بوون • وە کۆبونەوەو لێکۆڵینەوەکە کە نزیکەی ٤ سەعاتی خایاند لەلایەن هەڤاڵ غانم عبدالجلیل ئەندامی سەرکردایەتی لقی بەغداوە هەڵسوڕێنرا •

هەڤاڵ صدام وتی : بەشدار بوونی هێزە نیشتمانیی و نەتەوەییە پێشکەوتن‌خوازەکان لە لێکۆڵینەوەی پڕۆژەی حوکمی ذاتی گەلی کوردمانا لەوەوە هاتوە کە بڕوامان بەوە هەیە مەسەلە سەرەکییەکانی نیشتمان پەیوەندی بە بەرەی گەل، هەموو گەلەوە هەیە، هەروەکو بە ئاشکرا لەبەرنامەی کاری نیشتمانیدا باس کراوە •

هەروەها هەڤاڵ صدام وتی : لێکۆلینەوەی ئەم پڕۆژەیە بەم شێوەیەی ئێستا لەوەوە هاتووە کە هەموو لایەك بەرپرسیارن بەرامبەر بە مەسەلە سەرەکییەکانی نیشتمان و سیادەوە بەبێ گوێدانە پەیوەندی سیاسی ئەولایەنانە • ئنجا هەڤاڵ صدام وتی حوکمی ذاتی جێبەجێکردنی ئیلتزامی شۆڕشە بەرامبەر بە بیروباوەڕەکانی و سەلماندنی یەکێتی نیشتمان و دانانی چوارچێوەی مافی گەلەکەمانە بەکوردو عەرەبو کەمایەتیەکانیەوە لە چوارچێوەی یەك نیشتماندا •

لەلایەکی تریشەوە بڕیاردرا کە ئێوارەی دوو شەممەی ئاینده سەرلەنوێ کۆبونەوەکە سازبکرێتەوە •

ئەوەی شایانی باسیشە ئەو پڕۆژەیەی لەم کۆبونەوانەدا لێی ئەکۆڵرێتەوە ئەدرێ بە لیژنەی بەرزی بەرەی نیشتمانیی و نەتەوەیی پێشکەوتن‌خواز بو کامڵ کردن و گەڵاڵەکردنی دوا فۆرمی حوکمی ذاتی گەلی کورد • دوای ئەوە بەرە ئەم پڕۆژەیە بۆلێکۆلینەوە پێشکەش بە پارتی دیموکراتی کوردستان ئەکات •

ئا•د•ع

کارەساتەکەی ئەم دواییەی شیلی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلانی روونتر کردەوە

رۆژی ١١-٩-١٩٧٣ سێ جەنەڕاڵی کۆنەپەرستی نوێنەرانی خاوەن موڵکە گەورەکان و بورجوازییە کۆمپرادۆرەکانی شیلی بەدەسیسەو یارمەتی ئیمپریالیزمی ئەمەریکاو هانەهانەی موخابەراتی ناوەندی بەهۆی پەلامارێکی نامەردانەی دڕندانەوە حکومەتی نیشتمان‌پەروەرو پێشکەوتن‌خوازی دکتۆر ئەلێندییان لەکارخست و دەسەڵاتی وڵاتی شیلییان گرتە دەست •

وەکو ئاشکرایە ئەم کارەساتە جگەربڕە هەموو دنیای ئاشتی و ئازادیخوازی هەژاندو نارەزایییەکی بێ‌هاوتای دژی ئەم کۆنەپەرستە نۆکەرانەی ئەمەریکا خستەڕوو، وە لە هەموو گۆشەیەکی دنیاوە بەتایبەتی لەنێو کرێکارو جوتیارو روشنبیرانی گەلانی دنیاوە بێزارییەکی بێ‌سنور بەرز بووەوە • هەروەها گەلی کوردیش کە داخ لەدڵ و زەرەرمەندەی دەستی ئیمپریالیزم و کۆنەپەرستانە، وەکو هەموو گەلانی تری پێشکەوتن‌خواز، کارەساتی شیلی بەزیانی خۆی ئەزانێ و دەنگی لەگەڵ دەنگی خەڵکی نارەزاو تووڕەی دنیادایە دژی ئەم جەردە چەپەڵانەی شیلی • هەروەها سەرۆك دکتۆر سلفادۆر ئەلێندی شەهید، بەرۆڵەیەکی نەبەزی خەباتکەری جوامێری بزووتنەوەی پێشکەوتن‌خوازی خۆی و گەلانی تر ئەزانێت کە مەردانە تا دوا هەناسەی وەك جەنگاوەرێکی ئەفسانەیی کۆڕی خەباتی بەجێ نەهێشت و لەکۆنەپەرستانی شیلی و دنیای گەیاند کە بیروباوەڕی ڕەنجبەران لەگوللەی ژەهراوی ئیمپریالیزم و ڕێگرانی ڕێگای پێشکەوتنی ئادەمیزاد پتەوو بەهێزترە •

راستە کۆنەپەرستانی شیلی بەزەبری تۆپ و تانك و بەیارمەتی پارەو پوڵ و دەسەڵاتی ئیمپریالیزمی ئەمەریکا توانیان حکومەتی پێشکەوتن‌خوازی دکتۆر ئەلێندی لەسەرکار لابەرن و بۆ ماوەیەك چارەنووسی وڵاتی شیلی بگرنەدەست بەڵام تێكشکانی ئەم حکومەتەش بوو بە تاقیکردنەوەیەکی نوێ و چووەپاڵ دەیان تاقیکردنەوەی بەنرخ و شایستەی تری گەلان لەکۆڕی خەباتی شۆرشگێڕی دژی ئیمپریالیزم و دوژمنانی چینە چەوساوەکاندا •

ئەوەی راست‌بێت بۆ لێکۆڵینەوەو شیکردنەوەی ئەم کارەساتەی شیلی پێویستە دەست بۆ دوو خاڵی سەرەکی ڕاکێشین کەروون‌کردنەوەیان نەك هەر بۆ گەلی تێکۆشەری شیلی بەڵکو بۆ سەرانسەری گەلانی دنیاو گەلە تێکۆشەرەکەی خۆشمان بایەخ و نرخێکی تایبەتی‌یان هەیە :-

یەکەم :- پێویستە ئەو پڕوپاگەندەو بەندوباڵۆرانە بەدرۆ بخەینەوە کە دەزگاکانی ئیمپریالیزمی ئەمەریکاو نۆکەرانی بڵاوی‌ئەکەنەوە، گوایە حکومەتی ئەلێندی تەنیا بەدەستی ئەمەریکاو دەزگا جاسوسییەکەی رووخاوە وەکو ئاشکرایە هەمان دەوڵەت و دەزگاکانی بەهەموو توانایانەوە خەریکی لەناوبردنی کۆماری کوباو کوریای دیموکرات و ڤیتنامی دیموکراتن • کەچی ئەم وڵاتانەو ئەوانەی لەمان ئەچن تادێت پتەوو بەهێزتر ئەبن و لەمەیانی سیاسی و ئابوری و کۆمەلایەتی و زانیاریدا بەهەنگاوی گەورە گەورەو پڕ شانازی بەرەوپێش ئەچن • بێ‌گومان ناڵێین ئیمپریالیزمی ئەمەریکاو هاوکارەکانی نرخ و بایەخێکیان نییەو پێویست ناکات دەوڵەتانی تازە رزگاربوو سڵیان لێ‌بکەنەوە، بەڵام ئەگەر ئەم دەوڵەتانە لەسەر بناغەیەکی قایم دابمەزرێن و پایەو بنکەی پتەوو سەختیان هەبێت و جەماوەری گەل ڕێك‌بخەن و ئاراستەی کۆڕی خەباتی شۆڕشگێڕییان بکەن، ئەوا نە ئیمپریالیزم و نە کۆنەپەرستان ئەتوانن بەقەدەر سەری موویەك لەکۆشکی دامەزراوی سیستەمی ئەم گەلانە کەل بکەن •

راستە موخابەراتی ئەمەریکایی دەستێکی رەشی درێژی هەبوو لەتێکدانی حکومەتی شەهید ئەلێندیدا بەڵام بناغەشلی ئەم حکومەتە نەبوایە بەهیچ جۆرێك ئەم دەستگا جاسوسییە زەفەری پێ نەئەبردو بەمەرامی خۆی نەئەگەیشت •

دووەم :- وەکو لە وتارێکی تردا پێش دوو هەفتە دەربارەی شیلی روونمان‌کردەوە، بێ توندو تیژی شورشگێڕی و بێ قەلاچۆکردنی نفوزو دەسەڵاتی سیاسی و ئابوری خاوەن موڵکی گەورەو بورجوازی کومپرادور دەسەلاتێکی سیاسی شورشگێڕی سەر بە جەماوەری رەنجبەران ناپارێزرێت چونکە کۆنەپەرستان و ئەو

بڕوانە ل -٧-

هێزە پێشکەوتن خوازەکانی دنیا پشتگیری گەلی شیلی ئەکەن

بوینس‌ئایرس : ١٩-٩ تاس ئاژانسەکان : جون ئنریك فیگای بالیۆزی پێشوی شیلی لەکوباو جورج ئاراقی وەزیری کانی حکومەتەکەی دکتورسلفادور ئەلیندی لەشاری مەندۆزای ئەرجەنتین بڵاویان‌کردەوە کەبەرەیەکی نیشتمانی رزگاری هێنەری شیلی پێك‌هاتووەو ئەرکی سەرشانی ئەم بەرەیە بەربەرەکانی کردنی ڕێژیمە عەسکەرییەکەی سانتیاگۆیە جا لەدەرەوەی‌وڵات بێ یان لەناوەوە •

هەروەها وتوویانە : بەرەکە پێك‌هاتووە لەو هێزە سیاسییانەی کە حکومەتی یەکێتی گەلیان پێك‌هێنابوو لەگەڵ ئەو لایەنانەی پشتگیرییان ئەکردن •

تیپی گیانبازان

لەلایەکی تریشەوە ڕێژیمە عەسکەرییەکەی سانتیاگو پێی لێناوە کە لە یەکەم رۆژی کودەتاکەوە تاوەکو ئیستا تیپەکانی گیانبازانی گەلی شیلی ٢ هەزار سەربازی کودەتاچییەکانیان لەناوبردووە

٥٢٠٠ سیاسی گیراوە

هەروەها لە پایەتختی شیلی بڵاوکرایەوە کە نزیکەی ٥٢٠٠ کەسی سیاسی کە ناحەزی کودەتاکەن گیراون و ئەدرێن بە دادگاکانی لەشکر بۆ محاکەمەکردنیان بەتۆمەتی ئەوەی گوایە دژی کودەتاکە تێ‌کوشاون •

رای گشتی دنیا

سەرەڕای ئەمە تاوەکو ئیستا رای گشتی دنیا بەردەوام خەریکی بێزاری دەربڕینە دژی ئەو کودەتا فاشستییەی میلیتاریستەکانی شیلی دژی حکومەتی یەکێتی گەل سازیان کرد • لەزوربەی پایەتختی وڵاتانی ئەوروپاو ئەمەریکای سەرو خواروا خۆپێشاندان ڕێکخراوە بۆ نارەزایی دەبڕین دژی ئەو کوشتارەی ئەو فاشستییانە لەشیلیدا ئەیکەن •

دەستەی ئەلێندی

هەروەها لە ئەرجەنتین بڵاوکرایەوە کە چەند تیپو دەستەیەکی جیهانی پێك‌هاتوە بەناوی دەستەی سلفادور ئەلێندی • بڕیاریش وایە کە ئەو تیپانە بەم زووانە بچن بۆ شیلی بۆ کومەك‌کردن بە گیانبازانی شیلی و بەگژاچونی ڕێژیمە عەسکەرییەکەدا •

هەردوو دەوڵەتی ئەڵەمانیا بوون بە ئەندام لە نەتەوە یەکگرتوەکاندا

نەتەوەیەکگرتوەکان : ١٨-٩ کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتوەکان قایل‌بوو بەوەی کە هەردوو دەوڵەتی ئەلەمانیا بەئەندام لەرێکخراوی دەوڵەتاندا وەربگیرین • ئەوەی شایانی باسە ئەنجومەنی ئاسایشی دەوڵەتان لەمانگی رابوردوودا داوای لەکۆمەڵەی گشتی کردبوو کە هەردوو دەوڵەتی ئەڵەمانیا بەئەندام وەربگیرین • ئەوەبو لەکۆبونەوەی وەزیرانی‌دەرەوەی ڕێکخراوەکە ئەو داواکارییە پەسندکرا •

سیهانۆك گەڕایەوە بۆ پەکین

جەزایر : ئا•ر•ن : شەوی ١٩-٩ میر نۆردۆم سیهانوك سەرۆکی شەرعی دەوڵەتی کەمبودیا دوای سەردانەکەی جەزایر کە تیایدا لەکۆنفرانسی بەرزی دەوڵەتانی بێلایەندا بەشدار بوو : گەڕایەوە بۆ پەکین • وە دوێنێ شەو سیهانوك لەگەڵ سەرۆکی جەزایر کۆبۆتەوە • بەڵام هیچ شتێك دەربارەی ئەو بابەتانە بلاونەکرایەوە کە هەردوولا باسیان کردووە • لەلایەتریشەوە میر سیهانوك لەوتووێژێکا لەگەڵ پەیامنێری رادیوی جەزایر وتی : کونفرانسی بەرزی دەوڵەتانی بێلایەن ئاواتی گەلانی عەرەب و ئەفەریقاو ئاسیاو ئەمەریکای لاتینی جێ‌بەجێ کرد •

★

تاناکا سەر لە یەکێتی سۆڤییەت ئەدات

مۆسکۆ : ١٨-٩ یونایتد پرێس : بڕیاروایە کە کاکوی تاناکای‌سەرەك وەزیرانی ژاپۆن لە ٧ تا ١٠ی مانگی ئایندەدا بە میوانی بچێ بۆ یەکێتی سۆڤییەت • بەڵام تاوەکو ئیستا ئەو مەسەلانە نەزانراون چین کە تاناکا لەگەڵ کاربەدەستانی کرملیندا باسیان ئەکات •

رۆژنامەنووسانی عیراق پشتگیری رۆژنامەنووسانی شیلی ئەکەن

کاك سعد قاسم حمودی نقیبی رۆژنامەنووسانی عیراق بروسکەیەکی بۆ سکرتاری‌یەتی گشتی ڕێکخراوی رۆژنامەنووسانی دنیا لەپراگ ناردووە تیایدا رای گەیاندووە کە رۆژنامەنووسانی عیراق پشتگیری روژنامەنووسانی شیلی ئەکەن دژی کودەتای میلیتاریستە کۆنەپەرستەکان •

وە بروسکەکە ئەلێت : رۆژنامەنووسانی عیراق دڵنین لەسەرکەوتنی گەلی شیلی وە داوای لەهەموو رۆژنامەنووسانی پێشکەوتن‌خوازی دنیاکردووە کە شان‌بەشانی رۆژنامەنوسانی شیلی راوەستن و یارمەتی خەباتی رەوایان‌بدەن لەپێناوی تێك‌شکانی هێزی زوڵم و تۆقاندن کەوڵاتی شیلی گرتۆتەوە • هەروەها نارەزایی توندی تیادا دەربڕاوە دەربارەی کوشتنی رۆژنامەنووسی شیلی «ئوگستو ئۆلیڤارس» ئەندامی لیژنەی بەڕیوەبەری ڕێکخراوی رۆژنامەنووسانی دنیا •

تەواوبوونی گفتوگۆی نێوان بۆتۆ و نیکسون

واشنتۆن : ئەسۆشیتدپریس رۆژی ١٩-٩ گفتوگۆی دوو قۆڵی نێوان ذوالفقار علی بۆتۆی سەرۆکی پاکستان و نیکسونی سەرۆکی ئەمەریکا لەشاری واشنتۆن کۆتایی‌هات • لە گفتوگۆکاندا نیکسون علی بوتوی دڵنیا کردووە کە ئەمەریکا لە مەولا زیاتر یارمەتی پاکستان ئەدات و پەکی ناخات •

لەلایەکی تریشەوە هەفتەی رابووردوو حکومەتی هندستان و پاکستان بڕیاریان‌دا کە دەست بکەن بە بەرەڵلاکردنی ئەو دیلانەی هەردوو لا لەشەڕی ساڵی ١٩٧٠دا لەیەکترییان گرتبو •

بەرەڵلاکردنی گیراوە سیاسییەکان لە ئەردەن چی ئەگەیەنێ ؟!

بیروت : رویتەر : بەپێی ئەو هەواڵانەی لەشاری عەممانەوە گەیشتون، مەلیك‌حسەینی پاشای ئەردەن بڕیاری دا کە زوربەی گیراوەسیاسییەکان بەرەڵلا بکات • وە پەیامنێری (بی • بی • سی) ئەڵی مەلیك حسەین خۆی سەرپەرشتی بەرەڵلاکردنی (ابو داود)ی کردووە • وە دوور نیە ئەو هەنگاوەی مەلیك‌حسەین لەسەرداخوازی سەرۆکی میسرو سوریا بووبێ‌چونکە هەفتەی رابووردوو هەرسێکیان کۆببونەوەو بڕیاریان دا کە پەیوەندی دیپلوماسی لەنێوانیاندا دابمەزرێننەوە •

لەلایەکی تریشەوە ئاژانسی دەنگوباسی (وەفا) دەربارەی ئەو هەنگاوەی مەلیك حسەین‌وتی : بەهەنگاوەکەی ئەم دواییەی مەلیك حسەین‌و بەرەڵلاکردنی گیراوە سیاسییەکان هەڵناخەڵەتێین ••مەسەلەکە ئەو بەندیخانە بچکۆلانەیە نیە کە تێکۆشەرانمان جوامێرانە چەند ساڵێك تیادا گیراون بەڵکو ئەو بەندیخانە گەورەیە کە گەلەکەمانی لەئەردەندا تیادابەندکراوە •

وەفا وتی : گەلەکەمان تی‌کۆشاوەو تێ‌ئەکۆشی‌ودووچاری دەربەدەری و گرتن و بڕین‌بووەو بەکاروان شەهیدی داوە لەو بەندیخانانەدا کە تیایا لەلایەن کاربەدەستانی تیرۆریستەوە تاوەکو مردن سزادراون •

ڕێژیمی ئێران ١٦٨ نیشتمان پەروەری گرتووە

بەپێی راپۆرتێکی ئاژانسی دەنگوباسی (وەفا) لەمانگی رابوردوا هێزەکانی پولیس و ساواکی ئێران چەندین مەکتەب و بارەگاو کۆگاو ماڵیان پشکنیوە بەبیانوی ئەوەی گوایا بەیاننامەو بڵاوکراوەیان تیادایەو لەویوە دژی ڕێژیمی شای ئێران بەشارەکاندا بڵاوئەکرێنەوە •

ئاژانسەکە وتویە : هێزەکانی شا دەستیان‌کردووە بە رەشبگیری‌وە چەندین روشنبیرو قوتابی و کریکارو کاسبکاریان گرتوە، وە بەپێی راپورتێك دەرکەوتوە لە لەمانگی رابوردوودا (١٦٨) کەس گیراون لەمانە :

عطیەالله شیرازی، مرتضی محمد تقی، خاتو اکرافی، دکتور شربتی حسین، بهروزی محمد، جواد عتقی، ئیمامی خمینی • هەروەها لە مانگی رابوردووا گیراوەکانی بەندیخانەی (القصر)و هێزی پاسەوانەکان بەیەکاهەڵپژاون و چەند کەسێك کوژراوە •

Institut kurde de paris

لەو رۆژانەی دواییدا هەندێ ڕووداوی گرنگ لە ئۆرگوای ڕوویدا ، وەکو جێگیربوونی دەسەڵاتی کودەتا سەربازیەکەو تێکشکانی مانگرتنە گشتیەکەی کرێکاران دژی ڕێژیمی دکتاتۆریو سەرهەڵدانەوەی بزوتنەوەی رزگاری نیشتمانی تۆپامارۆس لەمەیانی سیاسەتو سەربازیدا پاش ماوەی ساڵێك بێدەنگیو کپ بوون ، دوای ئەوەی بڵاوی کردەوە کە ڕەخنە لەهەموو هەڵوێستە ناڕاستەکانی پێشووی گرتوە ئەم ڕووداوانە دەورێکی باڵایان بوە لە بزوتنەوەی رزگاری نیشتمانی لە ئۆرگوایدا :

چەند هۆیەکی ڕوودانی کودەتاکە

ئۆرگوای ئەکەوێتە نێوان ئەرجەنتینو بەرازیلەوە ، وەئەوەش شتێکی ئاشکرایە کە ڕووداوەکانی ئەو وڵاتانە کار ئەکەنە سەری ، لەدوای ئەوەش لە ساڵەکانی دواییدا گۆڕانێکی زۆر ڕوویداوە بەتایبەتی لە نرخی گۆشت ، خواریدا کە ئەمانە بەرهەمی سەرەکی ئۆرگواین وە لەبەرهەمە گرنگەکانین لەبەرئەم هۆیانە ئەو ڕێژیمە دەسەڵاتو توانای کزبوە بەتایبەتی لەناو چینی برجوازیو خاوەن زەویە گەورەکاندا وەبڕوایان پێی کەم بۆتەوە هەروەها نەیتوانیوە هەندێ چارەسەری تری گرنگ هەیە کە وڵات پێویستی بەکردنیان هەیە بیکات ، وەکو گەشەپێدانی پیشەسازیو زۆرکردنی بەرهەمی کشتوکاڵ بۆیە لەوساڵانەی دواییدا ژیانی سیاسی لەو وڵاتەدا بەرەو بەرەڵایی و لەیەك ترازان ڕۆیشتوە بەتایبەتی لەناو چینی برجوازی شارەکاندا کە ئەمانە بەشێکی گرنگن لەدانیشتوانی ئەووڵاتە . لەگەڵ ئەوەشدا دەسەڵاتدارەکان زۆر هەوڵی ئەوەیان داوە بەرگری لەوبەرەڵاییە بکەنو نەیەڵن دەسەڵاتیان بەرەو ڕووخان بچێت .

تۆپامارۆس ڕەخنە لە خۆی ئەگرێ

عزیز محمود لە گۆڤاری الحریە وە کردویە بە کوردی

هیچ گومانی تیدانیە کە بەرپابوونی بزوتنەوەی چەکدارانە بەسەرۆکایەتی هێزی رزگاری نیشتمانی تۆپامارۆس یەکێکە لەهۆیەکانی ئەو دابرانە ئەو سەرکەوتنانەش کە تۆپامارۆس بەدەستی هێناوە لەبەر ئەوەبووە جەماهیرەکە زۆر بێزراوە لەو ڕێژیمەو ئەیەوی لێی رزگاربێت .

بەڵام ئەو ڕێژیمە هەروا بەبێ دەنگیو بەبێ هێز بەکارهێنان واز ناهێنـێ ، لەسایەی پشتگیری ئیمپریالیزمی جیهانەوە هیچ ڕێژیمێکیش خۆی لەخۆیەوە ناڕوخێ با ئەو ڕێژیمە بورجوازیە توانای بەردەوام بوونی حوکمی نەبێت .

وە ئیمپریالیزم هەر کەزۆرناچار بوو ئەو تاقمە کاربەدەستە ئەگۆڕێت تاقمێکی تر کە باشتر دەوری نۆکەرایەتی بۆبگێڕن ئەمەش مەرجی سەرەکی مانەوەی ئەو ڕێژیمانەیە .

گۆڕانی ئەو دەسەڵاتە پێویستی بە بزوتنەوەیەکی جەماهیری ڕێکخراو هەیە کە پێشڕەوێکی شۆڕشگێری قاڵبوو بەتیۆری سوشیالیستی سەرکردایەتی بکات ، ئیمپریالیزمی ئەمریکایی دەرسی لەو تاقی کردنەوانە وەرگرتوە بەتایبەتی لە شۆڕشی کوبا کەجارێکی تر نەیەڵێت ئەو ڕووداوە بەهەر نرخێك بێت دووبارە بێتەوە بۆیە هەموو جۆرە پێویستیەکی ئامادە کردووەوە بۆ لەناوبردنی ئەو شۆڕشانەی کە لە ئەمریکای لاتیندا ڕوودەدەن .

ئەو بێ دەنگیەی ئەمریکا لەکاتی شۆڕشی کوبادا ڕێگای خۆش کرد بۆ ئەو شۆڕشەی کە کێشەی چینایەتیو نیشتمانی بەچاکی سەرکەوێو بگاتە ئامانج .

هەروەها ئیمپریالیزمی ئەمریکایی ئەوەشی لەلا ڕوونە کە هەر شۆڕشێکی رزگاریو دیموکراتی نیشتمانی دینامیکیەتی خۆی هەیەکە ئەتوانی زۆر کاریگەرانە جەزرەبە بە ئیمپریالیزمو داگیرکەران بگەیەنێت بەرەو سوشیالیزم بڕوات .

بۆیە ئەمجارە بەچاکی ئەوەی ڕەچاو کردوە کە بەرەیەکی دژ بە شۆڕش پێك بێنێ لەبرجوازیو خاوەن زەویەکانو لەشکری پڕچەك بە پیلانی « ئیستخباراتی ئەمریکا » وە لەدیکتاتۆریەتی سەربازی بەرازیل کە بەتەواوی بووە بە نوێنەری ئیمپریالیزمی ئەمریکایی لە ئەمریکای لاتیندا .

هەموو ئەو پیلانانەش نەیتوانیوە بەربەستی ئەوە بکا کە ئەو کێشە نیشتمانیانە لەناو لەشکردا پەرەبسێنن و ببێتە سەرچاوەی گەیاندنی دەنگوباسو ئاگاداری زۆر گرنگ بۆ تۆپامارۆسو هێزە نیشتمانیەکانی تر ، وە لەلایەکی تریشەوە لەشکر بوبوو بەجێگەی بڵاوکردنەوەی پروپاگەندە بۆ حکمی پیرۆ کە داوای چارەسەری کێشە کۆمەلایەتیو سیاسیەکانی ئەکرد بەجۆرێکی ئیسلاحی یانە بەڵام ئەم لایەنە لە لەشکردا سەری نەگرتوە وهەرلایەنی بەرازیلی لە سوپادا توانیویەتی سەرکەوێ ودکتاتۆریەتی سەربازی بەهێز بکا لەژێر دەسەڵاتی دکتاتۆر (بوردابیردا) ئەو مانگرتنە گشتیە ، کە یەکێتی نیشتمانی کرێکاران پێکیان هێنابو بۆ بەگژاچوونی دکتاتوریەت ئەوەی ڕوون کردەوە کەچینی کرێکار تاچ ڕادەیەك ئەتوانی دەوربببینێ بۆ لەناو بردنی ئەو ڕێژیمە لەوڵاتێکدا کە زوربەی دانیشتوانی شارنشینن وەك ئۆرگوای .

یەکێتی نیشتمانی کرێکارانی ئۆرگوای نزیکەی نیوملیۆن ئەندامی هەیە بەڵام مانگرتنەکەیان بوە هۆی ئەوەی کە ئەو ڕێژیمە بەربەستیان بکات وە یەکێتی یەکەیان قەدەغە بکات .

لەم بارەیەوە کرێکارەکان ئەوەیان بۆ ڕوون بوەوە کە دوودڵیو ترسنۆکیو ڕاڕایی سەرکردەکانیان بوە هۆی ئەوەی کە نەتوانن مانگرتنەکەیان بکەن بە ڕێگایەك بۆ بزوتنەوەو پەلامار دانی ڕێژیمی دکتاتوری (بوردوای) نۆکەر وە ئەوەشیان لەلاروون بوو **کە چینی کرێکار لە ئۆرگوایدا** وەکو چینێکی بەهێزو توانا لەپێشەوەی چینەکانی تری وڵات لەباریدا هەیە کە خەبات بکات بۆ لەناوبردنی ئەو ڕێژیمەو دامەزراندنی دیکتاتوریەتی پرولیتاریا .

بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا کە کرێکاران دەورێکی زۆر گرنگیان هەبوە لەبەرەنگاری کردنی کودەتا سەربازیەکەدا بەڵام ئەمە تاسنورێك ئەتوانی برواو ئیتر لەتواناىدا نامێنی کەزیاتر درێژە بەخەبات بدات . چونکە ئەبێ کرێکاران خاوەنی پارتیەکی شۆڕشگێری پێشرەوی خۆیان بن کە لەناو جەرگەی جەماهیرەوە هەڵقولابێ وە بتوانی لەهەموو کاتو ئانێکدا درێژە بەخەباتی خۆی بدا بەگوێرەی ئەو زروفە لەبارە کە لەوپلەدا دێتە پێشەوە ، هێزی دوژمنی

بروانە ل -٧-

دۆستایەتی ڕێژیمەکانی خەلیج بۆ نیشتمانە یان بۆ کورسی حکومەت ؟

وەرگێڕانی : غالب

کاربەدەستو لێپرسراوەکانی عومانو خەلیجی عەرەب هەمیشە قەوانی (پاراستنی ئاسایشو عەرەبایەتی خەلیج) لێدەدەنو هێندێك لای تری عەرەبیش هاوکاری خۆیان لەگەڵ ئەم ڕێژیمە بەکرێگیراوانە بەوە پینە دەکەن کە مەبەست پاراستنی عەرەبایەتی خەلیجە لە بەرامبەر مەترسی بیگانەداو ئەوڕیژیمانە هەرچەند بەکرێگیراویش بن بەرگری لە دووپاتەبوونەوەی کارەساتەکەی فەلەستین دەکەنو پشتیوانی لەوانە بۆ پاراستنی عەرەبایەتی مەڵبەندەکەیە . بەڵام ڕێگا بدەن لە واقیعیەتی تاڵی مەسەلەکە بکۆڵینەوە بزانین چ دەبینین ؟

یەکەم : ئەورێژیمانە خۆیان بوون کە ڕێگای کۆچ کردنی غەیرە قانوونی ئێرانیەکانیان خۆش کردو ئەوانن کە لە هێزی کاری ئێرانیەکان کەڵك وەردەگرنو هەرلەو کاتەشدا ئاگری دوژمنایەتیو ڕەگەز پەرستی خۆش دەکەن بۆئەوەی کۆمەڵانی گەلی عەرەبو ئێران لە یەکخستنەوەی هێزەکانیانو خەباتی دژی دوژمنی هاوبەش بگێڕنەوە کە برێتیە لە ئیستیعماری بریتانیاو نۆکەرە عەرەبو ئێرانیەکانی .

دووەهەم : ئەورێژیمانە چەند بەشێکی نیشتمانی ئێمەیان لەبەرامبەر قازانجی مادیو پشتیوانی سیاسیو عەسکەری دژی جوولانەوەی نیشتمانیدا بۆ ئێران دەست لێ هەڵگرتووە ئێستا ئێمە بەرهەمی ئەورێککەوتنە پڕشوورەیە دەبینین .

وەك دەبینین ئێران خاکی ئێمەی داگیر کردووەو شەڕێکی دوژمنانەی شان بەشانی ڕێژیمی بوسعید لەدژی گەلی ئێمە لە زەفار دەست پێ کردووەو بەکردەوە لە هەمووی ئەو کوشتوبڕو زەبروزەنگەدا بەشدارە کە لەدژی گەلی ئێمە بەکار دەبرێ .

سێهەم : ئەورێژیمە بەکرێگیراوانە سیاسەتی خۆیان لەسەر پێڕەوی لە ئیمپریالیزمی ئەمریکاو ئینگلیز داناوەو لەسەر گوێ لەمستی تەواو بۆ مۆنۆپۆلەکانی نەوت کە ناوەندی گرانایی (مرکز الثقل) بوونی بێگانەو هۆی ئەساسی هەموو ڕووداوە سیاسیو عەسکەریەکانە . لەبەرئەوە ئەورێژیمانەو دەزگای زەبروزەنگەکەیان وەسیلەیەکن بۆ پاراستنو دابین کردنی قازانجی ئەومۆنۆپۆلانەو بۆ بەتاڵان بردنی خێروبێری نیشتمانی ئێمەو ئارەقی ئەحمەتکێشان . ئەم ڕێژیمانە تەنیا شەریکێکی پچووکی مۆنۆپۆلەکانی لە تاڵانو چەپاوکردنی سامانی نیشتمانەکەماندا .

شتێکی ڕێبازی سیاسەتی ئەم ڕیژیمانە دیاری دەکا نەخشی ئەوانە لە نەخشەو پلانەکانی ئەمریکادا بۆ دابین کردنی قازانجی مۆنۆپۆلەکان . دوای ئەم لێکدانەوە راستە دەتوانین وتووێژو وتاری کاربەدەستان بۆ سەرلێ شێواندنی خەڵك لەگەڵ کردەوەی رۆژانەی ئەورێژیمانە لێك هەڵاوێرین ، تەنانەت ئیدیعاو چاووڕاوی (هێمنیو دامەزراوی خەلیج) یش کە مەبەست لەو ، هێشتنەوەی وەزعی ئێستایە ، ئەووەزعە کە ئیمپریالیزمی ئینگلیزو ئەمریکا دەسەڵاتی تەواویان بەدەستەوەیەو شەڕێکی خوێناوی لەدژی گەلی ئێمە هەڵگیرساوەو هێزەکانی ئێران چەندبەشێکی نیشتمانی ئێمەیان داگیر کردوە .

ئەم وەزعەی ئێستا کە شەڕێکی بێگانەو چەند ڕێژیمێکی بۆگەن پاریزکاری لێدەکەن ئەورێژیمانە کە وەختیان بەسەر چووەو مێژوو حوکمی لەناوچوونی داون ، ئەم وەزعە لەلایەن کۆمەڵانی گەلی عەرەبو ئێرانەوە بەسەر کردایەتی هێزە شۆڕشگێرەکانیان هەڕەشەی ڕووخانی لێدەکرێ . ئەوڕێکخراوە شۆڕشگێرانە نرخی ئازادی بەخوێنو گیراوو دەربەدەرو ئاوارە دەدەنو هەر ئێستا لەهێندێك جێگادا کۆمەڵێکی جێ نشینی ئەوڕێژیمانەیان دامەزراندوە ، کۆمەڵێك کە خزمەتی پاراستنی قازانجو کەرامەتی ئینسان دەکا . ئەوکۆمەڵە کە لەڕێژیمی پێشکەوتووی یەمەنی دیموکراتیو مەڵبەندە رزگار کراوەکانی عوماندا خۆی دەنوێنێ ، جێ نشینی ئەو ڕێژیمە بۆگەنانەیە کە کەرامەتی ئینسانیان خستۆتە ژێر پێو قازانجی نیشتمانیان لەپێناوی قازانجی ئیمپریالیزمو قازانجی کاربەدەستەکانیان ناوە .

کەوابوو ، سەیر نیە کە بەکرێگیراوانی عومانو خەلیجی عەرەب لە هەموو کاتێکدا دۆستایەتیو گوێلەمستی خۆیان بۆ ڕیژیمی کۆنەپەرستی شاهەنشاهی دەرببڕن ، چونکە ڕیژیمی کۆنەپەرستی ئێران پێگەی ئەساسی ئیمپریالیزمی ئەمریکایە لەومەڵبەندەداو هەروەك نیکسون لەئاخرین چاوپێکەوتنی خۆی ئەگەڵ شای ئێراندا گوتی : (ئەمریکا باوەری بە هێزی ئێران هەیەو نەخشی ئێران لە پاراستنی هێمنیو دامەزراوی خەلیجدا بەگرنگ دەزانێ) .

لەم سەردانەدا لەسەر نەخشەکەی ئەمریکا ڕێك کەوتن کە سەناتۆر فولبرایت باسی کرد . ئەویش ئەوەیە کە هەرکاتێك شۆرشێکی گەلی هەڵگیرسا کە چوونی نەوت بۆ ئەمریکا بخاتە مەترسیەوە ، ئێران سەرچاوە نەوتیەکانی روژئاوای خەلیج داگیر بکا .

سەردانی وەزیری بەرگری یەکیەتی ، محمد بن راشد لەوبارەوەیەو بۆ زیاتر دەست تێوەردانی ئێرانە بە مەبەستی پشتیوانی لەم ریژیمانە لە شەڕی دژی هێزە نیشتمانیەکاندا و بۆ زیاتر ئیمتیازدانە بە ریژیمی شاهەنشاهی مەزنیخواز .

سوپای یەکیەتی (یەکیەتی ئەمارەتەکانی خەلیج - وەرگێڕ -) و سوپای دەوڵەتە بچکۆلەکانی تر تەنیا وەسیلەیەکی زەبروزەنگی دژی کۆمەڵانی گەلی ئێمەو گەلی ئێمە هیچ کاتێك نەیدیتوە ئەوسوپایانە بەرگری لە خاکی نیشتمان بکەن هەروەك لەکاتی هاتنی سوپای ئێران صقر بن محمد القاسمی سەرۆکی هێزی بەرگری شارقە لە جیاتی حاکم کە خاکی ئێمەی بەبێگانە فرۆشتبوو، بەگەرمیەوە پێشوازیو بەخێرهاتنی لێ کرد .

ئێمە بەوکەسانە کە هەمووشتێك بەناوی پاراستنی عەرەبایەتی ، خەلیجەوە دەکەن ، دەڵێین کە عەرەبایەتی خەلیج لە دەربـاری شا ناپاریزی بەڵکوو بە تفەنگی شۆڕشگێرانو کۆمەڵانی گەل دەپارێزرێ کە ئێستا کەوتوونە بەر پەلاماری بەکرێگیراوانی ئیمپریالیزم، ڕێژیمی کۆنەپەرستی ئێران .

لە بڵاوکراوەی « صوت الثورە » (بڵاوکراوەی دەنگوباسی هەفتانەی مەکتەبی بەرەی گەلی رزگاریخوازی عومانو خەلیجی عەرەب لە عەدن) ، وەرگێڕاوە .

هەفتەی باسێك

گەڕانەوە بۆ ئەردەن !

سێ ساڵ لەمەوپێش هەرلەم مانگەدا کاربەدەستانی ڕێژیمی کۆنەپەرستی ئەردەن کەوتنە قەلاچۆ کردنی ئەو پێشمەرگە فەلەستینییانەی لە بنکەکانی ناو خاکی ئەردەندا بون .

روداوە پڕ ناسۆرەکانی ئەیلولی ١٩٧٠ ئەبێ ببێتە سەرچاوەی لێکۆڵینەوەو تاقی کردنەوەیەك نەك هەر بۆ ڕیکخراوەکانی پێشمەرگەکانی فەلەستینی بەڵکو بۆ نەخشە کێشانی خەباتی ئێستاو دوارۆژی بزوتنەوەی گەلی فەلەستین تاکو کەڵکی لێ وەر بگیرێتو هەڵەی رابوردو دوبارە نەکرێتەوە ، ئەگەر سەرنجێکی رۆژانی ١٩٦٧ بدەین ئەگەینە ئەو ئەنجامەی کە بڵێین ئەتوانرا زیاتر سود لەئەردەن وەر بگیرێت ، هەروەها ئەبو پێشمەرگەکان زیاتر بەتەنگ پاراستنی ئەو بنکە ستراتیجیەوە بهاتنایە بەتایبەتی کە مەلیك حسەین لای بەنیشتمان پەروەریو دوژمنایەتی ئیسرائیلەوە لێ ئەدا . گومان لەوەدانیە کە مەلیك حسەین لەژێر زۆری مەرجو زروفێکی تایبەتی دا ئەو هەڵوێستەی گرتبوو ، بەڵام هەرچۆنێك بێت ئەبوایە پێشمەرگەکانی فەلەستین لەلایەك پەیوەندی خۆیان لەگەڵ گەلی ئەردەن بەهێزتر بکردایەو خەباتی خۆیان چاکتر یەك بخستایە تاکو کونەپەرستانو نۆنەکەرانی ئیمپریالیزم نەتوانی زەفەریان پێ بەرن ، هەروەها هەوڵیان بدایە هیچ بیانوویەك نەکەوێتە دەست مەلیك حسەین کەپێی بچێت بەگژ بزوتنەوەی ئازادیخوازانەی گەلی فەلەستیندا . جگە لەمەش سەرکردەکانی ڕیکخراوەکانی پێشمەرگەی فەلەستین نەیان توانی هەڵوێستی خۆیان یەکخەنو وەك یەك روو بەڕووی ئەو ڕووداوە تازانە بێنە مەیدانەوە .

ئاشکرایە کە لە دەس چوونی مەیانی ئەردەن وەك بنکەیەکی ستراتیجی شوڕشی فەلەستین زیانێکی گەورەی بە بزوتنەوەی پێشمەرگایەتی گەیاند ، جگە لەو هەموو کوشتارەی لەپێشمەرگەکان کرا .

وائیستاش دوای ئەو تاقی کردنەوە تاڵەی پێش سێ ساڵ وەرێگا نەمانی نێوان ڕیژیمی مەلیك حسەینو پێشمەرگەکانی فەلەستین هەندێك لەدەوڵەتانی عەرەب خەریکی بەناوی بوژاندنەوەی بەرەی « رۆژ هەڵات » ە وە خەریکی ئاشت کردنەوەی مەلیك حسەینو خەریکی گفتوگۆو هاتو بردن لەگەڵ مەلیك حسەین دا بۆ ئەوەی لەگەڵ ڕیکخراوە فەلەستینیەکان ئاشت بێتەوەو بواریان بدات بگەڕێنەوە ناوئەردەن . بەڵام ئەم هەوڵو تەقەللایە شورشی فەلەستین پێ بەهێز نابێتو پێشمەرگەیش لەبنکەکانی ئەردەندا پێی دانامەزرێتەوە بەڵکو بەپێچەوانەی ئەمەوە تەنیا بەرگێکی نوێی نیشتمان پەروەری پێ ئەکرێتە بەر مەلیك حسەینو ئەو پەڵەیەی کەلەرووی کەوتە خوارەوە جارێکی تر رزخساری پێ ئەشارێتەوە . وەمەلیك حسەین لەدەرنەیەکی نەبارترا لەبەرگێکی نوێدا پیلانو نەخشەکانی خۆیو ئیمپریالیزمو زایۆنیزم جێبەجێ ئەکات .

جاپاش ئەوەی مەلیك حسەین هەموو ئەوکینەو رقەی لەدنیا بوو بەرامبەر شۆڕشو مەسەلەی فەلەستین لەڕێی چەکەوە ئاشکرای کردو پێشمەرگەکانی فەلەستینی لەئەردەن دەرپەڕاندو پڕۆژە بەدنو بانگەکەی « شانشینی یەکگرتووی ئەردەن »ی هێنایە کایەوەو هەر سوریشە لەسەر جێبەجێ کردنی .

جاپاش ئەم رودواو گۆڕانانە ئەبێ چاوەڕوانی چ هاوکاریەکی سودبەخش بکرێت لەنێوان مەلیك حسەینو پێشمەرگەکانی فەلەستیندا . وە ئایا ڕیکخراوەکانی پێشمەرگایەتی فەلەستین بەئاشت بونەوە لەگەڵ مەلیك حسەین دا چ دەرفەتێکی ئیش کردنیان دێتە پێش ؟! ئایا چ هیزێك و ئەلیسمێك مەلیك حسەینی هاو پەیمانی ئیمپریالیزمو زایۆنیزمو کۆنەپەرستی عەرەب ئەکات بەنیشتمان پەروەرو دۆستی بزوتنەوەی پێشکەوتن خوازی ڕەوای گەلی فەلەستین ؟!

دڵنیایین کەدوا رۆژێکی نزیك وەڵامی ئەم پرسیارانە ئەداتەوە ، وەڵامێك کەرەشو سپی لەیەك جیا بکاتەوەو ئەو راستیە لانەدا کەکورد سەدان ساڵە هەستی پێ کردوە، وتویەتی (گیا لەسەر بنجی خۆی ئەڕوێت !) .

«سوارە»

سەردانێك لە بنکەیەکی لەشکری رزگاری گەلی چین

نووسینی : یانگ لین

چاوم لێ بوو ، سەربازوسەرکردەکانی پەلی ژمارە ٥٨٧ تیپی ١٩٦ی سوپای رزگاری-خوازی میللی چین لەبەر هەتاوی گەرمی نیوەڕۆدا و بەبێ گوێدانە هیچ ماندووبوونێك خەریکی کارکردن بوون .. ئەم زەوییەی ئەمان بوژاندویانەتەوە پێشتر دێمێکی مردوو بوو ، بەڵام کاتێ کە ئەم پەنە هاتنە ناوچەکەو لەپاش بانگەوازەکەی سەرۆك ماو کە رای گەیاند : (پێویستە لەشکری رزگاری گەلی چین ببێتە قوتابخانەیەکی فراوانترو لە توانایشیدا هەیەلەیەك وەختا بخوێنێو تری کشتوکاڵیو پیشەسازیش بکا لەهەمان کاتدا لەکاری میلیشدا بەشداری بکا) .

لەماوەی حەوت ساڵدا ئەم هێزە توانی ٣٧ ئیکار زەوی بەیارو بێ کەڵك زیندوو بکاتەوەسەرکردەی هێزەکە پێی وتم کە لە ساڵی ١٩٦٦ وە تاوەکو ساڵی ١٩٧٢ هەر ئێمە توانیومانە ٩ هەزار تەن گەنمو جۆو داش بەرهەم بهێنین لەگەڵ ١٨ هەزار تەن سەوزەو (٥٥٠) تەن گۆشت ، هەروەها زۆر کاری تریش وە ئەنجام دەگەیەنین .

ئینجا باسی ئامۆژگاریەکانی سەرۆك (ماو)ی بۆ کردمو وتی : سەرۆك فێری کردوین کەخزمەت کردنی کۆمەڵانی گەل پێویستی بنەڕەتیو سەرەکی سەرشانی لەشکرە ، تەنانەت لە سەردەمی شەڕی شۆڕشگێڕیماندا ، جگە لەشەڕکردن

لە هەموو هەڵێکدا بۆمان هەڵکەوتایە ئەچووینە کارگەکانو هاوبەشی کارمان دەکرد ، ئامۆژگاریەکانی (٧ی مایو) بە تەواوی جێبەجێ دەکرێن ، بۆئەوەی سوپاکەمان هەر لە پێشکەوتندا بێ و ببێتە شۆڕشگێڕەکانی لانەداو هەمیشە بەشێکی نەپچڕاو بێ لەچینی کرێکاران ، پێکەوە بەستنی مەشقی لەشکر لەگەڵ بەرهەمهێناندا لەشکر فێری ژیانێکی ترو خەباتێکی بێوچان ئەکات و لەهەمان کاتدا خزمەتی باری ئابووری میللەتیش دەکات، کاتێکیش کە سەرکردەو سەربازەکان شان بەشانی یەکتری زەوی دەکێڵن ، پەیوەندیان لەناوخۆدا بەهێزتر دەبێ .

لەشکری رزگاری گەلی چین نەبەردە لە مەیدانی بەرهەم هێنانیشدا توانایەکی کاریگەرەهەموو سەربازو سەرکردەکان بەباشی لەوە گەیشتون کە لەشکر بۆ پاراستنو خزمەتی گەل دامەزراوەو لەگەڵ گرنگیدان بەمەشقی لەشکر [illegible]

جوزەرەی ریالیزم لەئەدەبی ئەوروپادا

تۆلستوی بەهۆی چیرۆکی (ژیانەوە)وە توانی تارادەیەکی زۆر ئەو رێگایەمان بەتەواوی بۆ دەست نیشان بکات کە لەلایەن نووسەرە ریالیزمەکانەوە چوزەرەی دەرکردبوو ، چیرۆکی (ژیانەوە) بیری مرۆڤایەتی و بەهاری بەرەیەکی نوێ و ناکۆکی نێوان چینەکانی کۆمەڵی پێوە دیاربوو ، ئەو ناکۆکی یەی کە لەنێوان چینە چەوساوەو چەوسێنەرەکاندا هەیە .

ریالیزمی کۆن بەپێی زروف و باری سەرمایەداری ئازارو ئاخی ژیانی مرۆڤی سەردەمی خۆی دەرئەخست و دەستی بۆ گەلێ ناکۆکی ناوەوەی مرۆڤ خۆی درێژ ئەکرد وەکو خۆپەرستی و ناکۆکی نێوان گیان و رەوشت .

وە ئەو جورە ناکۆکیانە تارادەیەك لە خزمەتی ریالیزمدا بوون ، لەپێناوی بەئەنجام گەیاندنی نامەی مرۆڤایەتی دا ، ئەو نامەیەی کە لەقۆناغی پێشکەوتنی بزوتنەوەی رزگاری دا دەورێکی بالای هەبوو لەتێ گەیاندن و نەسقیف کردنی پێشڕەوە کۆمەلایەتی یەکانا وە ئەو بزوتنەوەیەش نارەزایی چینی بورجوازی بەرامبەر بەیاسای دەرەبەگایەتی دەرئەخست و داوای خەباتێکی بێوچانی دەکرد بۆ روخاندنی ئەم یاسا رزیوو پەك کەوتوە .

هەروەها هەر لەم بزوتنەوەیەی بورجوازی یەکاندا بزوتنەوەی چەوساوەکان لەپێناوی سۆشیالیستی دا سەری هەڵدا ..

ژیانێکی خۆشتر

زوربەی نووسەرە ریالیزمەکان داوای ژیانێکی خۆشتریان ئەکرد . تورجنێف داوای رەوشتێکی جوانی وەك ژیانی دەکرد . هەروەها فلۆبێمر دەیوت پێویستە پشت بەجەماهیر ببەستین بۆ ژیانێکی باشتر وە ئەم داواکاریانە لەلایەن بلزاك و رۆمان رۆلان و برناردشۆوە ئاشکراتر دیارە ، وە ئەمانە بەریالیستەکانی چەرخی نۆزدەهەم ئەژمێردرێن . ریالیزمی کۆن وریایانە چۆنێتی ژیانی شی دەکردەوەو بڕوای بەوە هەبوو کە لەدوارۆژا دەرگای بەختیاری ئادەمیزاد ئەکرێتەوە بەڵام ئەم ریالیزمە نەیتوانی بەباشی چونیەتی ئەو بەختیارە روون بکاتەوە . چونکە نەیدەتوانی رێگای چارەسەر کردنی گیروگرفتەکانی ژیان بدۆزێتەوە .

کۆمۆنی پاریس

لەنیوەی دووەمی چەرخی نۆزدەهەمدا گەلێ نووسەری بەهرەدار لەرۆژئاوای روسیادادەرکەوتن و تارادەیەك توانیان خەتی ریالیزم دەست نیشان بکەن .. هەر لەم کاتەشدا پرۆلیتاریا لەسەر شانوی سیاسی دەرکەوت و خەباتی شورشگێرانەی لەکۆمۆنی پاریسدا سەری هەڵدا ، هەرچەندە ئەم کۆمۆنەیە رووخا بەڵام سودێکی زۆری بە بزوتنەوەی کرێکاران گەیاند . بەمجۆرە تاهاتن و دەرکەوتنی رێبازی ریالیزمی سوشیالیست نووسەرەکان جۆرە پەیوەندی - یەکیان بە بزوتنەوەی سوشیالیستی یەوە هەبوو کە لە کۆتایی چەرخی نۆزدەهەم و سەرەتای چەرخی بیستەمدا لەناو جەرگەی جەماهیرەوە هەڵقولا . بۆ نمونە لەفەرەنسادا لەقاوغی دیموکراتی بورجوازی داتەنیا یەك بزوتنەوە هەبوو کە کارێکی گەورەی کردە سەر ئەدەبی پێشکەوتنخواز وە پارێزگاری لە حکومەتە دیموکراتی و پێشکەوتن خوازەکان دەکرد .

ئەرسەلان بایز کردویەتی بە کوردی

دوای یەکەم شەڕی ئیمپریالیزم، گیانی شۆڤینیستی لەلایەن چەند نووسەرێکەوە بوژایەوە . لەوانە تۆماس مان و گەلێکی تر . بەڵام لەلایەکی ترەوە رۆمان رۆلان داوای دەکرد کە روو لەنەژادی ئادەمیزادو خەبات لەپێناوی بەرژەوەندی جەماهیرو ژیانێکی بەختیاردا بکرێت . کەچی لەبەر بڵاوبوونەوەی گیانی شۆڤێنیستی چەند دۆستێکی رۆمان رۆلان روخان و ورەیان بەردا . جا بۆیە کەمکەس مایەوە کە باوەڕیان بە رێبازی سۆشیالیستی هەبێت . هەر ئەوانەش بوونە پێشڕەوی بیری سوشیالیستی .

بیری لیبرالی

هەر لەبەرئەمەش بوو لە چەرخی نۆزدەهەم و بیستەمدا چەند نووسەرێك کەوتنە بەر کارتێکردنی ئەدەبی کلاسیکی کون و لیبرالی بورجوازی وە لەسەرەتای ناکۆکی و شەڕی چینایەتی دا زوربەی نووسەرە لیبرالیە بورجوازیەکان هەوڵیان دەدا ئایدیولوجی کون یەك بخەن .

ئەم هەوڵدانەش بوو بەهۆی رەنگدانەوەی ئایدیولۆجی و لیبرالی لە فەرەنسادا . ئەم بیری ئیمپریالیستی و بورجوازی رەنگدانەوەیەش لە بەرهەمەکانی کیبلنك و باریز کومبلێف و گەلێکی تردا خۆی نواند .

چووزەرەی دیموکراتی لەئەدەبی روسیدا

لەسەرەتای چەرخی بیستەمدا ئەدەبی روسی چوزەرەی دیموکراتی دەرکردبوو ئەویش لەکاتی پێ گەیشتنی شۆڕشی ساڵی ١٩٠٥دا . وە بەرهەمەکانی لکوبرنی و بونین و لیونید ئەندرێیف دەورێکی بالایان هەبوو لە جێگرکردنی رێبازی هاوچەرخدا .

بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا بەرهەمەکەیان نەکامڵی پێوە دیاربوو ، وە نەیانتوانی بیروڕای خۆیان بەتەواوەتی دەربڕن . جا بۆیە بەرهەمەکانیان بێ سۆزو وشکی پێوە دیاربوو . وە نەی توانی بەباشی کاربکاتە سەر گەرم کردنی تەقینەوەی شۆڕش ... وە ئەگەر بەرهەمی ئەو ئەدیبانە لەگەڵ بەرهەمەکانی مەکسیم گۆرکی دا بەراورد بکەین دەبینین کە ئەم نووسەرانە سودێکی کەمیان بە رێبازی ریالیزم و ئەدەبی گەلی (شەعبی) گەیاندووە .

ولیم شکسپیر

حەیدەر نانەکەلی

رۆژی لەدایك بوون و رۆژی کۆچ کردنی شێکسپیر لەیەك رۆژی لەیەك چووە ، کە رۆژی «٢٣»ی نیسانە . لە ٢٣ی نیسانی ساڵی ١٩٦٤دا ، لە چەرخی ووریابوونەوەو لەنیوەی چەرخی شانزەهەمدا ، لە خێزانێکی لادێی لە گۆشەیەکی ووڵاتی « ئینگلتەرا »دا لەدایك بووە کەپێی ووتراوە (ورویك) کە کەوتۆتەسەر روباری (ئەفسۆن) کەپێی دەوترێت (ستراتفورد) . کە تەمەنی گەیشتە حەوت ساڵی ، لەساڵی ١٥٧١ باوکی ناردیە یەکێ لە قوتابخانەکان بۆ خوێندن وفێربوون ، هەر لەوکاتەوە (ولیەم) هەوەسی زۆری کەوتەسەر هونەری شانۆگەری ئەمەش لەئەنجامی پەیداکردنی زەخیرەی ئەو زەوق و چێژەوەبوو کە کاتی خۆی لەباوکیەوە بۆی مابۆوە ، بەتایبەتی لەکاتی پێك هێنانی ئەو تیپە شانۆگەریەی کەوا لەساڵی (١٥٦٨)وە دامەزرا ، بەڵام لەئەنجامی لاوازبوونی باری ئابووری و ژیانی خێزانەکەیەوە لە ساڵی (١٥٧٨) دەستی لەخوێندن هەڵگرت ئەم دەردە هەژاری و بێ دەرامەتیەی خێزانەکەی ، ناچاری کردن کە لەساڵی (١٥٨٥)دا لەگەڵ یەکێ لەتیپە تەمسیلیەکاندا کۆچ بکەن بۆ (لندەن) .

شانۆگەریەکی بۆ شانۆکانی لەندەن پێشکەش کرد ، وە لەماوەی بیست و چوار ساڵدا ، توانی سی و حەوت شانۆگەری کۆمیدی و دارامایی و تراجیدی مێژوویی و زۆری تریش .. پێشکەش بکات، ئەوبەرهەمانەی کە لەو ماوەیەدا پێشکەشی کردوون لەنێوان ساڵانی - ١٥٨٩ و ١٦١٣ - وە بووە کە ئەمیش چوار قۆناغی ژیانی بردووە ، ئەوەی کە هەرگیز لە شانۆ گەریەکانی شکسپیردا نامرێت و شێوەو ئوسلوبی شانۆگەریە شیعر - یەکانیەتی کەوەکو شاعیرێکی بلیمەتی بێ هاوتا زۆری شانۆگەریەکانی بەهۆنراوەوە تراجیدیەکانیش کە بەزوبانێکی یەك گرتووی دەرخستنێکی رێك و پێکەوە نووسراوەتەوە ، وێنەو شێوەیەکی تایبەتی وای تیایە کە زۆر بەقوولی فراوانیەوە رەمزی دونیای مرۆڤایەتی دەست نیشان دەکات بەشێوەیەکی واقیعی وقاڵ بوی تاقی کردنەوەی سنوور دارو دیاری کراوەوە لە پێشا بەگوێرەی زەوق و چێژو هەوەس خەڵکی کردووەو بەدوای رەزامەندی ئەوانەوە گەڕاو لەو ماوەیەدا هیچ داهێنانێکی بەهێزی پێوە دیار نەبووە بەڵکو لەچوار چێوەیەکی تەنگەبەردا خولاوەتەوە ، بەڵام بەگوێرەی گۆڕانی سەردەم و کات ، وردەوردە لەگۆڕاندا بووەو هەنگاوی پێشکەوتووانەی ناوە ، ئەم رزگار بوونەش لە شانۆگەریەکانیەوە وەدەر خستووە ، لە شانۆگەری (سوناتای ژمارە ١٣٠) دا دەڵێ : (چاوەکانی دڵدارەکەم .. لەهیچ شتێك لەخۆرناکات مەرجانیش گەلێ سوورترە لە سووری لێوەکانیەوە) .

یەکگرتنی هونەری : ئەوەی زۆربەی رەخنەگرەکانی گێتی باسیان لێوە کردووەو رەخنەیان لێ گرتووە مەسەلەی یەکگرتنی هونەری یە لەشانۆگەریەکانی شکسپیردا ، وە ووتویانە : یەکگرتنی هونەری لەشانۆگەریەکانیدا نەبووە هەروەها بەهیچ یەکگرتنێکی ئەفسانەوی بەناوبانگ مولتەزیم نەبووە یاخود بەهیچ یەکگرتنێکی کات و شوێن و رووداو کارەساتی بەناوبانگەوە لایەنگیر نەبووە ، هەندێکی تریان وتوویانە بەهیچ یەکگرتنێکی زمانەوانیشەوە مولتەزیم نەبووە لەوکاتەی کەئەمانە گرنگترین هۆی دەربڕینن ، یاخود ووتوویانە کەوا پەخشانی تێکەڵ بە هۆنراوە کردووە لەیەك شانۆگەریدا یادەریای گۆڕیوە بۆ هەر شێوەیەك کەلەگەڵ هەڵویستی درامای شانۆ گەریەکە بگونجێ (کروموێل)ی لەساڵی ١٨٢٧دا نووسی دیسان (مانفستو)ش بانگەوازی شۆڕشی بڵاو کردەوە لەسەر شانۆگەریە کلاسیکیە کۆنەکانەوە بەمانای ئەوەی کە « شکسپیر نیشانەی بەرزترین پۆپەی شاعیرانی هونەری شانۆگەری یە بەجۆرێك دوور لەهەمەوو ئەم خیرافیاتانەیە کە بەدەستیەوە دەناڵێن» وە ئەوەی کە بەئاشکراو روونی لەتراجیدیە گەورەکانی شکسپیردا دەردەکەوێت ئەویەکە تەواو بەیەکگرتنی بابەتیەوە مولتەزیم بووە ، ئەم ئیلتزام بوونەش شێوەیەکی رەش بینی یەکسانی لەسەر هەڵنیشتووە کەهەندی جاریەك دەگرن و هەندی کاتیش دەکەونە بەربەرەکانی یەکتریەوە هەروەها هەر رەش بینیەك بیرێکی تایبەتی خۆی هەیەو بابەتی تایبەتی یە کە هونەرمەند لەسەر چەند ژمارەیەکی یەکسانیەوە چارەسەری دەکات هەروەکو لەتراجیدیای (هاملت و مەلیك لیر) دا دەردەکەوێ .

شکسپیرو سیاسەت :

لە شانزەی مانگی ئاداری ساڵی ١٥٥٩ دا میری بڕیارێکی دەکرد بۆ هەموو ئەفسەرەکانی رقابەی میری کە هەر شانۆگەرێك بەهەر شێوەیەکی نزیك و دوور بەمەسەلەی ئاین بگات یاخود بەرامبەر بەیاسای فەرمان رەوای دەسەڵات داربێت قەدەغە بکرێت بەتایبەتی لەو کاتەی کەپیلان و پرۆژەی کودەتای نهێنی و ئینگلیزی توانای ئەوەی نەبووە کە پیشان دانێکی وا بۆجەماهیر رێك بخا ، بەڵام (ئەدواری دووەم)ی (کریستوفر مارلو) کە لەساڵی ١٥٩٢ دا دایناو لەساڵی ١٥٩٤ دا دەستی بەئیش کرد دەتوانین بڵێین دەگەرێتەوە رێزی بیری شانۆ گەریەکانی (بریخت) ، لە هەمووڕش بینیەکی کەسێکی تیابەدی دەکرا ئەوکەسەش (مەلیك) خۆی بوو ، کەخۆی لەبەرگ و شوێنێکی تایبەتی و ئاوێنەیەکی ئاشکرای زۆری جەماوەر بەرپا دەبوو دژی دەسەڵات داریەتی مەلەکی ، وەلەرەوشت و خوە پێشکەوتوکانی شکسپیر ئەوەبوو کەبایەخی زۆری بەسیاسەت داوە ، هەروەکو چۆن ئەم بایەخە رەسەنە لەزوربەی شانۆگەریەکانیدا ، دەرکەوتووە . ئەو هەموو رەش بینی و ناخۆشیانەی کە ئەی بینی ، یا لەچیرۆکە مێژوویەکانەوە هەستی پێ دەکرد ، بابەتەکانی بەرێگەیەکی راستەوخۆ یاخود ناراستەو خۆوە لەمێژووی وڵاتەکەی یاخود مێژووی نەتەوەیەکی تر بەڵام مێژوویەکی واقیعی هەڵ دەبژاردو بەیەکتری یەوەی دەبەستەوە . ئەوچارەسەریانەی کە شکسپیر هەڵی بژاردوون وەکو دەرمانێك بۆ ئەو نەخۆشیەی کە نەتەوەکەی پێیوە نالیوە ، بەتەواوی لەشانۆگەریەکانی ئەو ئامانجانەی وەدەر خستووە .. (شانۆگەری - هنری شەشەم) تاقی کردنەوەیەکی پرۆگرامی ئوسلوبی بوو کەشکسپیر تیایا ویستی توانای خۆی لەبارەی هەڵوێستی جەماهیریەوە ، لەوکاتەی کە هیچ دانەرێکی روون دا دەبینی . ئەم شانۆگەریانە هەمووی کامێرای ئەومێژوونو ئاوێنەی ئەو بەسەرهاتە جەرگ بڕەن کە

بڕوانە ل -٧-

چیرۆك

دکتۆرتۆ نەخۆشی

ظاهیر ئەحمەد سەوز

لەگەڵ شەوەزەنگی تاریك و ئاهو ناڵەی هەتیوی باوك کوژراوو قاقای پێکەنین و زڕەی پەرداخ و دوکەڵی جگەرەی لێوی سوری خانمەکان و زەردەخەنەی نووسەرو شەو نوخونی زاناو چەکی سەرشانی جەنگاوەرەکانا ئاهو ناڵەی دەردەدارێك بەرز ئەبووەوەو کپی شەوی تاریکی ئەدڕێ .

گوێی کەڕی خاوەن پارەو سەرمایەدارانی کەڕئەکرد هاواری ئەکرد ، ئەینالان ، ئەتلایەوە ، ئەرزی بەنینۆك هەڵ ئەکەن .

بەیەکەرێکی ئێسکی چاوەڕوانی دوا رۆژی خۆی ئەکرد تاهیچ نەبێت بێ خەم ، بێ ئازار، سەربنێتەوەو دڵ بەوە دبیاو

ئەو دنیای چی ...
پارەداربووم مزگەوت دروست بکەم ..
پارەداربووم حەج بکەم ..
بەڵام لەژێر ئەم دووپەردەیەدا هەزارەها ناشیرینی هەزارەها خراپە ، هەزارەها گوناه ، .
بەڵێ نووسراوە .. نووسراوە !!
ئەڵێن خوا هەقی بزنی شاخدار بەسەر بزنی بێ شاخەوە

ناهێڵێ .. ها ، ها ، ها .
کوا !؟
بۆ خوا رووی چوار درۆزنی رەش نەکرد لەم دنیایەدا ؟
بۆ خراپەی دوو گوناه باری ئاشکرا نەکرد ؟
بۆ دزی سەرمایەدارەکانی دەرنەخست ؟
بۆ خوێن مژینی گەلای چەوساوەی کوتایی نەهێنا ؟
من بەرخی ئەمرۆ نادەم

بڕوانە ل -٧-

بە بەهەشت خۆش بکات ...!!

ئاواتێکی هەبو بەهەشت بو. شایەتمان لەسەر شایەتمانی ئەهیناو تۆبەو ئەستەغفاری ئەکرد وەك هەزارەها سوێندی درۆی خواردبێ بۆ رەواجی فرۆشتنی ، حەڵاڵ و حەرامی جیانەکردبێتەوە ، دەستی هەژارو بێ دەرامەتی نەگرتبێت

خراپی کردبێت بەچەپاڵ و جاربەستنی لەخەڵقی کردبێت ، زەکاتی حەقی نەدابێت بەمسلمانە هەژارەکان و رۆژو نوێژی چەوتی کردبێت ، درۆو دەلەسەی ، قومار، خوێن مژین، دوو روویی ، کرنوش بردن بۆ بەرزەکان تایبەتی خۆی پیشەی بوبێ ، [illegible] چەوت ، ئازاردان ، خۆ بەزل گرتن مەبەستی بوبێ . بەڵام چونکە بەهەشت [illegible] هاواری [illegible] ئەی وت :- بەهەشتی چی ...

تەنگی وشە ئازاکان

لەناو دۆزەخی زیندانا
من دڵێکی لە بەهەشت گەڕاوەم پێیە
لەناو ژووری ئازاردانا
من هیوای گەشبینم پێیە
با ژیانم هێندە تاربێ
من لە دڵما ...
تیشکی هەزارمۆمی داگیرساوم پێیە
باڵە لەگەڵ کۆت ...
بمدەنە بەر تفونەفرەت
من باوەڕی خۆشەویستی شارە هەژارەکەم پێیە
با ئاغاو بەگ
قینیان لێم بێ
من بەڵگەنامەی دڵسۆزی گشت جوتیارەکانم پێیە
چۆن کە لەپچە دێتە دەستم
ئەیشکێنم ..
من پاچی گشت کرێکارەکانم پێیە

شێرکۆ عبدالله رشید
سلیمانی ١٣-٨-١٩٧٣

بۆستەی خوێنەران

لە بەشی ئەمجارەمانا وەکو (دەمە تەقێ یەك) وەڵامی ئەو خوشکوبرایانە ئەدەینەوە کەنامەو نووسراویان بۆ ناردوین و ئیستا چاوەڕوانی ئەنجامی نووسینەکەیانن .

● **کاك أ. نەقشبەندی :**

ئەو پارچە شیعرەی کەبەناونیشانی (شەوەزەنگ) ناردبوت پڕ بەپێستی ناونیشانەکەی بوو .. بریا براڵەگیان لەسەر روویەکی قاقەزەکە بت نووسیایەو ئاگات لەمەرجەکانی شیعریش بوایە بۆئەوەی بتوانین بڵاوی بکەینەوە .

● **کاك عەفان شوانی لەکەرکوك :**

پارچە شیعری ئەمجارەت لەجاران باشترە ، هیوادارین تادیت شیعرەکانت روو لەباشی و پیشکەوتن بن .

ئەمەش بەشێکی شیعرەتازەکەتە :

گیانە .. گیانە
خۆشم ئەوێی
تۆ شەمی من دیوانەتم
تۆ (شنۆ)ی من گەردانەتم
گیانە .. گیانە
(خاڵ خاڵانی) کەزی شوڕی
من شانەتم

لە شوێنێکی تری شیعرەکەدائەڵی :

گیانە ئەرۆم
بەدووی دڵداری ون بووما
رێبوارێکم .. هەنگاو ئەنێم
بە جەنگەڵی چڕو شووما
شەیدام ...
شەیدای شیرینێکم بێ وێنەیە
لەجوانیا

● **کاك ئەحمەد کەریم زامدارلەکەرکوك :**

بەر لەوەی وەڵامت بدەینەوەسوپاسی ئەو هەست و پەیوەندی یە بەتینەت ئەکەین کەلەگەڵ رۆژنامەکەمانا بەستوتە .. کاکی برا ئەو نوسراوانەی باست کردوون تەنیا ئەوانەیان بە ئیمە گەیشتووە کە لەژمارەکانی رابوردوا وەڵامیان دراوەتەوە .. دوا نوسراوت(بۆتان ئەگێڕمەوە)یە بەسەر چاو لەکاتی خۆیا بڵاوی ئەکەینەوە ، تکایە پەیوەندیمان لەگەڵا مەبڕە .

● **بەناوی کاك (محمود .ث.)وە :**

نامەیەکمان بە عەرەبی بۆهاتووە داوامان لێ ئەکات کە بەرنامەیەکی هونەری لەئیستگەی کوردی پێ بدەین !! جگە لەوە کە مەسەلەکە لە ئێمەوە دورەو پەیوەندی بە ئێمەوە نیە .. هیوادارین لەمەولا نامەمان بەکوردی بو بنووسیت . بەم بۆنەیەوە بیری هەموولایەك ئەخەینەوە کە بە کوردی نامەونووسراوو بڵاوکراوەمان بوبنێرن .

● **کاك وەژنەی لەسەنگەسەر :**

(بۆتان ئەگێڕمەوە) کەت بارمتەی پارەکەی بەرستەیەکەوە بەستوتەوە کە بۆ بڵاو کردنەوەناشێ .. تکایە لەکاتی نووسیندا بیر لە پەیوەندیەکانی دەوروبەری نووسینەکەت بکەرەوەو مەرج ئەوەیە لێشمان زویر نەبی .

● **دیسانەوە کاك أ. نەقشبەندی :**

پارچە هەڵبەستەکەت (ئەی بووکەکەم) ئەمە هەوێنەکەیەتی ئەوا بڵاوی ئەکەینەوە :-

بڕوانە ل -٧-

institut kurde de paris

نوێنەری ڕۆژنامەنووسانی دنیا لە بەغدا کۆئەبنەوە

ڕۆژی دووشەممەی ڕابوردو وەفدی سکرتاریەتی گشتی ڕێکخراوی ڕۆژنامەنووسانی دنیا (ئەی. ئو. جی) گەیشتە بەغدا بۆ ئەوەی کۆبونەوەی لیژنەی تەنفیذی ڕێکخراوەکە ئامادەبکەن کە لە ٢٦ی ئەم مانگەدا ئەگیرێ و سێ ڕۆژ ئەخایەنێ..

لە کۆبونەوەکانی لیژنەی تەنفیذی ١٢٠ ڕۆژنامەنووس کە نوێنەری ٦١ ڕێکخراوی ڕۆژنامەنووسانن لە شەش قارەکەی دنیادا، لەگەڵ نوێنەرانی جوڵانەوەی ڕزگاری- خوازی دنیا بەشداردەبن.

هلموت بروير سکرتێری ئاسیاو ئەفەریقا سەرۆکایەتی وەفدی سکرتاریەتی گشتی ڕێکخراوی ڕوژنامەنووسانی دنیا ئەکات، وەفدەکە بریتی ئەبێت لە ٧ ئەندامی تەکنیکی ئیشکەر لە ڕێکخراوەکەدا.

هەروەها ڕۆژی شەممەی داهاتوش چیری کوبکا سکرتێری گشتی ڕێکخراوەکە ئەگاتە جێ، بۆ ئەوەی لە کۆبونەوەکانا بەشداربێت.

وەکوزانراوە ڕۆژی پێنج شەممەی ڕابوردو لیژنەی گشتی ڕێکخستنی کۆبونەوە- کانی لیژنەی تەنفیذی ڕێکخراوی ڕۆژنامە نووسانی دنیا کۆبونەوەیەکی کردووە، لیژنەی ڕێکخستن لەمدواییەدا لیستەی تایبەتی ناوی ئەندامانی ئەنجومەنی سەر- کردایەتی و لیژنەی تەنفیذی وەرگرتووە کە لە کۆبونەوەکانا بەشدار ئەبن.

هەروەها لیژنەی ناوبراو بەردەوامە لە پیشوازی کردن و مسۆگەرکردنی گەیشتنی وەفدە بەشداربووەکانا.

ئەوەی شایانی باسە پاش چەند ڕوژێکی تر تەواوی پرۆگرامی کۆبونەوەکان بڵاو ئەکرێتەوە.

أ.د.ع

دەورو پشتی شاری هەولێر دارودرەختی لێ ئەنێژرێت.

بەڕێوەبەرایەتی دارستانەکانی پارێزگای هەولێر چەند ڕۆژێ لەمەوبەر دەستی بەدروستکردنی دایەرەیەکی نوێ کردووە بو بەڕێوەبەرایەتیەکەیان، وە نزیکەی ١٢ هەزارو ٥٠٠ دیناری تێ ئەچێت.

هەروەها لە چۆمان و میرگەسوریش دوو دایەرە بۆ بەڕێوەبەری دارستانەکان دروست ئەکرێت، ئەوانیش ١٢ هەزار دیناریان تێ ئەچێت.

وە لە لایەکی تریشەوە لەم ڕۆژانەدا دەست کراوە بە تەواو کردنی ناشتنی دارودرەخت بە دەوروپشتی شاری هەولێرا بەدرێژایی ١٠ کیلۆمەترە بە نیازی خاوێن کردنی هەواو جوان کردنی شارەکەوە بۆ ئەم مەبەستە نزیکەی ٥٠ هەزار دینار تەرخان کراوە.

کورتە هەواڵ

× بڕیاردراوە لە قوتابخانەی ئامادەیی بەکرەجو لە پارێزگای سلیمانیدا دەورەیەک (تطبیق) کردنی بەرهەمهێنان بۆ جوتیارەکان بکرێتەوە لەو دەورەیەدا ٤٠ جوتیار بۆ ماوەی حەفتەیەک تیا بەشداردەبن کە پەیوەندیان بە کۆمەڵە هەرەوەزکاریە کشتوکالیەکانەوە هەیە، تاکو فێری شێوەی کشتوکاڵی تازە بکرێن.

× لیژنەی تەنفیذی پڕۆژەکانی دواودەزگای تەندروستی لە پارێزگای هەولێرا دەستی بە دروستکردنی قوتابخانەیەک کردووە بۆ سیستەرەکان کە ١٠ هەزار دیناری تێ ئەچێت ئەوەی شایانی باسە ئەو قوتابخانەیە لەسەر حسابی داوودەزگای ئاوەدان کردنەوەی ژوورو دروست ئەکرێت.

مەڵبەندێك بۆ فێر کردنی چنینی مافوری دەستکرد

سەرکردایەتی ناوچەی کشتوکاڵ و بەڕێوەبەرایەتی کارگەی مافوری دەستکرد لە پارێزگای هەولێر، بڕیاریان داوە مەڵبەندێك بۆ فێرکردنی مافوری دەستکرد لە هەرەوەز کاری ملەی ئومەر، لەسەرەتای مانگی تشرینی یەکەمی داهاتوا دابمەزرێنن.

هەروەها بڕیاریش دراوە چەند دەورەیەك بۆ فێر کردن لە مەڵبەندەکەدا بۆجوتیارە هەرەوەز کاریەکانی کشتوکاڵ لە پارێزگاکانی سلێمانی و کەرکوك و هەولێر بکەنەوە بۆ ئەوەی فێری پیشەسازی مافوری دەستکرد بکرێن وەهەر دەورەیەك لەم دەورانە ١٥ ڕۆژ ئەخایەنێ.

٧٢١ ماڵە جوتیار لە پارێزگای دهۆك و واسط زەوی و زاریان وەرگرتووە

بەڕێوەبەرایەتی گشتی دابەش کردن ١٢٥٥٨ دۆنم زەوی لە پارێزگای دهوك بەسەر ٣٢٠ ماڵە جوتیارا دابەش کردووە.

وە لە لایەکی تریشەوە بەڕێوەبەرایەتی ناوبراو ١١ هەزارو ٤٥٠ دۆنم زەوی لە قەزای (الصویرە) لە پارێزگای واسط بەکۆمەڵ بە سەر ٤٠١ ماڵە جوتیارا دابەش کردووە.

چاوەدێری دارستانەکان

چەند ڕۆژێ لەمەوبەر لەپارێزگای هەولێرا ٤٠ کەس لە دەرچووانی مەبەندی مەشق کردنی پیشەیی دارستانەکان دامەزراوون بۆ ئەوەی چاوەدێری دارستانەکان بکەن. و. بەم زووانە بەسەر ناوچەدارستانیەکانا دابەش ئەکرێن.

گۆشەی تەندروستی

● کۆکەڕەشە ●

دکتۆر نەوزاد

کۆکەڕەشە نەخوشیەکە تووشی سییو بۆری هەناسە ئەبێت و خۆی لەمناڵ ئەدات. جۆرە بەکتریایەك هەیە پێی ئەوترێت « پرتوسس » کە ئەگەیشتە ناو لەشی مناڵەوەو پەرەی سەند پاش چەند ڕۆژێك ئەو مناڵە دووچاری ئەم نەخوشیە ئەکات. وە بەگورجی بەناو منالانی تری خێزانی خاوەن مناڵەکەدا بڵاو ئەبێتەوە هەرمنا لێکیش جارێك تووشی ئەم نەخوشیە ببێت ئیتر جاریکی تر دووچاری نابێتەوە چونکە دوای چاك بوونەوە جورە بەربەرەکانیەك دژی ئەم نەخوشیە دروست ئەبێت.

نیشانەکانی ئەم نەخۆشیە: نەخوش ئەکۆکێت بەڵام کۆکەکانی بریتی ئەبن لە چەند کۆکەیەکی کورت ئینجا کۆکەیەکی درێژی ئەوتۆی بەدوادا دێت هەناسە لەنەخوش ئەبڕێت و چاوی سور ئەبێتەوە دەست ئەکات بە ڕشانەوە.

لەگەڵ ئەمانەشدا نەخوش تای لێ دێت و سەری ژان ئەکات و سست و بێهێز ئەبێت و حەز لە خواردن ناکات.

چارەکردنی ئەم نەخوشیە:

ئەبێ نەخوش لەخەستەخانەی تایبەتی دا جیابکرێتەوەو دوربخرێتەوە لەمناڵی تر. وە پەنسلین و تتراسایکلین)ی بدرێتی و هەندێ جار ئوکسجین وە ئەو دەرمانانەی کە یارمەتی پاك کردنەوەی بۆرییەکانی هەناسەو سییەکان ئەدەن.

هەولێرو هەنگاوێکی پێشکەوتوانە

ممتاز حیدری

کۆمەڵی کوردەواری بەگشتی دووچاری نەزانین و پاشکەوتن بووە، بە تایبەتی لە ڕووی کۆمەلایەتیەوە، بگرە شاری هەولێر - لەبەر هەندێ هۆی تایبەتی - زیاتر بەدەست ئەو دواکەوتنەوە دەناڵێنێ هەرچەندوا خەریکە، بەپێی گۆڕانی مێژوویی و پێداویستەکانی ژیانی ئابووری، پەیتا پەیتا هەنگاو بەرەو پێشەوە- هەرچەند سستیشە - دەنێ.

تا ئەم ساڵانەی دوایش بەدەگمەن لە دائیرەو دەزگاکانی میریدا لە شاری هەولێر چاوت بە ئافرەتێك بکەوتایە -! بەڵام ئێستاکە بە تایبەتی پاش ١١ی ئاذار وردە وردە ڕەگەزی ئافرەت شوێنێ ڕەوای خۆی لە ژیانی کۆمەلایەتی خەڵکدا وەرگری و شان بەشانی براکەی دا کارو فەرمان رادەپەڕێنێ.

« هاوکاری »یش بە پێی ڕێبازی هاوبەشی کردن لە دروستکردنی ژیانێکی کۆمەلایەتی تەواوو هاندانی کۆمەلانی خەڵك بۆ وردوخاش کردنی کۆت و زنجیری کۆنەپەرستی. گفتوگۆیەکی تایبەتی لەگەڵ هەندێ لەو خوشکانەی کە لەچەند دائیرەیەکدا شان بەشانی پیاو ئیش دەکەن ڕێکخست.

ئەوەی شایانی باسە ئەوخوشکانەی پرسیارەکانمان ئاراستەکردن زۆر بەگیانێکی کۆمەلایەتی و دڵێکی خۆشەوە وەڵامیان داینەوە.

پرسیارەکەی « هاوکاری » بۆ هەمووان بەگشتی بەم شێوەیە بوو :-

ئیش کردنی ئافرەت لەگەڵ پیاودا چ دەسەلمێنێ، گیروگرفتتان لەمەڕ پێکەوە ئیش کردن چی یە ؟ هەڵوێستی لێپرسراوان و خەڵکی بەرامبەرتان چۆنە ؟

- سعدیە شاکر -

- ناورنگ کامل -

- نجبە قادر -

-صدریە ابراهیم -

لەبەڕێوەبەرایەتی شارەوانیدا :

وەڵامی خوشکە بهیجە ابراهیم احمد :

ڕاستیەکەی من چەند مانگێکە لەدەزگای شارەوانی ئیش دەکەم و بەشێوەیەکی گشتی کارو فەرمانمان بەئاسایی ڕادەپەڕێنین، خەڵکی لیمان ڕازین، کاربەدەستانی دائیرەکەم زۆرباشن، بەڵام گیروگرفتی ئێمە ئەوەیە دەرچوانی پۆلی پێنجەمی ئامادەیین، تا ئێستا « تعیین » نەکراوین بەڵکو بە ڕۆژانە ئیش دەکەین..!

وەڵامی خوشکە نجیبە قادر شێخو :

بەگشتی هەست بە گیروگرفت ناکەین لەمەڕ پێکەوە ئیش کردن لەگەڵ پیاودا ئەوەی بەئێمە سپێرراوە بەچاکی جێبەجێ دەکەین ئیش کردن شان بەشانی پیاو، ئەوە دەسەلمێنێ ژن و پیاو وەك یەکن و هیچ جیاوازیەك لەنێوانیاندا نی یە.

وەڵامی خوشکە صدریە ابراهیم :

هەرچەند من لە پۆلی دووەمی کۆلیجدا بووم (وازم لەخوێندن هێناوە) تا ئێستاکە بەڕۆژانە ئیش دەکەم، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا زۆر دڵخۆشم کەوا شان بەشانی پیاو کار رادەپەڕێنم .. هیوادارم ئافرەتانی شارەکەمان زیاتر روبکەنە دائیرەکان بۆ ئیش کردن چونکە ئیش کردنیان هاوبەشییە لە پێشکەوتنی کۆمەڵی کوردەواری .. پێم خۆشە نەختێك بەر لەتەواوبوونی (دەوام) بۆ ماڵەوە بگەڕێمەوە، چونکە خاوەن ماڵ و منداڵم ..؟!

- بدریە عبداللە -

- سعاد عزیز -

لەدائیرەی ئاوەدانکردنی کوردستاندا : یەکەم کچ لە هەولێر :

وەڵامی خوشکە گەلاوێژ حاجی عباس :

« خوشکە گەلاوێژ حاجی عباس یەکەم کچە لەشاری هەولێر بۆتە فەرمانبەر لەدەزگای ئاوەدان کردنی ژوورو، ئێستاکە - معاون ملاحظ -ە.

دەربارەی پرسیاری هاوکاری وتی :-

پێشەکی بڕوام بەوە نی یە کە دەڵێن جیاوازی لەنێوان ژن و پیاودا هەیە، ئەگەر وا بوایە من لێرە ئیشم نەدەکرد. بۆیە ئیشکردن شان بەشانی پیاو بەشتێکی ئاسایی دەزانم هەرچەند لەسەرەتایەکەیدا تووشی هەندێك ئێش و ئازارێك بووم. بەڵام بەسەر هەموویانا زاڵ بووم. ئەوەی شایانی باسە دووەمین کەس بووم لەم دائیرەیە دامەزرام بۆیە ئیشێکی زۆر کەوتە ئەستۆم.

هاوکاری : باشە ئێستاکە هەست بە چ دەکەیت ؟

خاتو گەلاوێژ وتی :

ڕاستیەکەی ئێستاکە زۆرخۆش حاڵم، چونکە ئەو دیوارە زلەی هەبو ئەوە بەجارەکی دەڕووخێ و قسەو توانجی هەندێ کەس باوی نەما ..! لە هەروەها ئەوەشمان سەلماند بۆ خەڵکی **کەوا هیچ جیاوازیەك لەنێوان ژن و پیاودا نی یە..**

هاوکاری : چیتر ؟

وەڵام : گلەییەکم هەیە پێم خۆشە بیدرکێنم .. ئەویش ئەوەیە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتیی ئاوەدانکردنی ژوورو تا ئێستاکە مافی منیان بە تەواوەتی نەداوە، بۆ بەڵگە منو فەرمانبەرێکی تر لەم دەزگایە پێکەوە دامەزراوین هەردووکیشمان لەدەرچوانی کۆلیجین، کەچی ئەو ئێستا «ملاحظ»ە منیش «م. ملاحظ»!

« هاوکاری لەسەرۆکی دائیرەکە ئەندازیار اسماعیل دەهام دەربارەی چالاکی ئافرەتە فەرمانبەرەکان پرسی کاك اسماعیل زۆر باسی چالاکی و باشی خوشکە گەلاوێژی کرد ».

- بهیە ابراهیم -

وەڵامی خاتو حسیبە محمدامین دۆغرەمەچی :

پاش ئەوەی چەند خوشکێك ئەم دەرگایەیان شکاند ئیتر دەرکەوت کە ئیش کردن شان بەشانی پیاو لەشاری هەولێرا زۆر زەحمەت نی یە .. هەرچەند مایەی ڕەزامەندی خاوەنی بیرباوەڕی تەسك و کۆنە پارێز نی یە. بۆ نمونە هەندێك لە « مراجع »ەکان بەئاشکرا دەڵێن کەی ئافرەت بۆ ئیشی دائیرە دەست دەدا ؟! ڕاستیەکەی هەولێر لەم ڕووەوە دواکەوتووە، بێگومان جێگای داخە.

- لامعە کریم -

وەڵامی خوشکە ئاسیا قاضی :

بەداخەوە کۆمەڵی کوردەواری تا ئێستا بەچاوێکی ڕێزەوە سەیری ئافرەت ناکات، بەڵکو تا ئێستا دیلی کۆت و زنجیری کۆنەپەرستی یە ..

پەیوەندیمان لەگەڵ کاربەدەستان و فەرمانبەران زۆر باشە.

وەڵامی خاتو گوڵزار سلیم :

من بەش بەحاڵی خوم زۆر دڵشادم کەوا لێرە دامەزراوم بەرهەمیشمان لەئیشکردن باشە وابزانم ئێمە زیاتر گوێ ڕایەڵترین لەپیاوەکان.

هەروەها وتی : بەئیشکردنی ئێمە - ئافرەتان - کۆمەڵی کوردەواری زیاتر پێش دەکەوێ.

وەڵامی نەجیبە الله ویردی: ویردی :

سەیرترین شت لای من ئەوەیە کە « مراجع »ەکان دەڵێن : ئەی هاوار چۆن دەبێ ئافرەت ببێتە « موظفە » ؟!! ڕاستیەکەی ئیش کردنی ئافرەت شان بەشانی پیاو شتێکی زۆر پیرۆزو پێویستە.. هیچ گیروگرفتێکی ئەوتۆ نی یە شایانی باس بێت..

وەڵامی پەروین اسماعیل :

من بەش بەحاڵی خۆم ئیش کردن لە دائیرەدا بەشتێکی غەریب نازانم، چونکە حەوت ساڵ لەقوتابخانەی کوران - م خوێندووە و لەلادێ ژیاوم ..

ڕاستیەکەی کۆمەڵی کوردەواری - شارەکانی لێدەرچێ - بەگشتی ژیانی تێکەڵاوی و ئیش کردن بەیەکەوە شتێکی زۆر ئاسایی یە، وە ئەو ژیانە ناکۆمەڵایەتی یەی لە شارەکاندا هەیە شتێکی سەیرە ...؟!

بۆیە بەلای منەوە ئیش کردنی ئافرەت شان بەشانی پیاو بەمافێکی سروشتی و ڕەوا دەزانم و هیچ گیروگرفتێکیش نەهاتۆتە ڕێگەی ئیش کردنمان.

- نجیبە محمد -

- صبریە عبداللە-

لەدائیرەی ئیش و نیشتەجێ کردندا :

و - خوشکە سعدیە شاکر :

ڕاستیەکەی ئێمە لەم ڕووەوە زۆر دواکەوتوین وە لەسەرەتایەکی لاوازداین کەچی لەووڵاتە پیشکەوتوکاندا دەمێکە ئەم مەسەلەیەیان بڕاندۆتەوەو باس کردنی لەئارادا نی یە. بێگومان بەگوێرەی باری دواکەوتویی شارەکەمان گیروگرفت لەپێش ئیشکردنی ئافرەت شان بەشانی پیاو هەیە، بەلای کەمەوە هیچ نەبێ هەندێك لەخەڵکی بۆ بەرهەڵستی کردنی ڕزگاری ئافرەت بیانوی پڕو پوچ دەهێننەوە.

سەبارەت بە دائیرەکەمان هیچ گیروگرفتمان نی یە، بە شانازی یەوە دەڵێم ئێمە زۆر لە بەڕێوەبەری دائیرەکەمان کاک جلال خۆشناو ڕازیین وە زەمینەیەکی باشی بۆ ئیشکردنمان دروستکردووە.. ئەوەش بزانە فەرمانبەرانی دائیرەکەی ئێمە ڕاستەوخۆ پیوەندیان بەو کەسانەوە هەیە کە زۆربەیان نەخوێندەوارو دواکەوتوون ..

ئیش کردنی ئێمەی ئافرەتان لەچەند دائیرەیەکی میریدا لە هەولێر هێشتا لەچوار چێوەیەکی تەسکدایە، بەڵام هەنگاوێکی باشەو ئاسۆیەکی فراوانی لەدوادا هەیە..

و - خاتو صبریە عبدالله :

ژیان ڕۆژ بەڕۆژ ئەوە دەسەلمێنێ، کەوا جیاوازی لە نیوان ئافرەت و پیاودا نی یە.. ئێمەش بەش بەحاڵی خۆمان بەهەوڵ و کۆششمان بۆ خەڵکی شارەکەمان دەسەلمێنین کە، هیچ جیاوازی یەك لەم ڕووەوە نی یە .. من نزیکەی دووساڵە کار دەکەم هەست بەهیچ گیروگرفتێکی ئەوتۆ ناکەم، بەڵکو بەپێچەوانەوە زۆر خۆش حاڵم، کەس و کارم لێم ڕازی نیە ..!

بڕوانە ل -٧-

- ووناك محمد -

ئافرەتی کورد

خۆشەویستی کلیلی پێگەیاندنی مناڵە

شیرین عباس

ئەو دایك و باوکانەی بیانەوێ مناڵەکانیان لەسەر ڕێگایەکی ڕاست پەروەردەبکەن و دڵسۆزی خۆیان لە ڕێگای ئەو پەروەردە ڕاستەوە ساغ بکەنەوە، لەپێش هەموو شتێکا پێویستە سۆزی خۆشەویستی بەمناڵەکانیان بدەن بە پێچەوانەی هەندێ خێزان کەوا تێ ئەگەن خۆشەویستی بەرامبەر مناڵەکانیان تەنیا جێبەجێ کردنی پیویستیەکانیەتی لەجل و بەرگ و خواردن. لەبەرئەوە ئیتر گوێ نادەنە سۆزو خۆشەویستی .. ئەم حاڵە مناڵ وا لێ ئەکات هەست بە پەیوەندیەکی گیان و دەروون نەکات لەگەڵ خێزانەکانیاندا.

چەندە شیری دایك بۆ پێگەیاندنی مناڵ لە ڕووی تێرکردنەوە پیویستە، سۆزی خۆشەویستی و ڕاهێنانی مناڵ بەو سۆزە پێویستترە.

لەبەر ئەوە زۆرگرنگە دایك و باوك بایەخێکی تەواو بەم مەسەلەیە بدەن بەتایبەتی لەم ڕۆژگارەی کە کۆمەڵی ئێمەی تیا ئەژی و دنیا پڕ بووە لە گیروگرفت و تەنگوچەڵەمەی ژین جگە لەوەی ژیان لە ئاستی کاری جارانا نەماوەو زانست و پیشکەوتن گەلێ لقی تازەیان بۆ ژیانی گەورەو مناڵ کردۆتەوە.

هەروەك کە دایك وەك باوك بۆ پەیدا کردنی نان و ژیان ماڵ بەجێ ئەهێڵێ نابێ ئەم بەجێهێشتنە دووری خاتەوە لە پەروەردە کردنی مناڵەکەی، بەسۆزو خۆشەویستی و ئەبێ لە کاتەکانی تر ئەم بۆشاییە بەسۆزێکی زیاترو خۆشەویستیەکی گەرمتر پڕ بکاتەوە، چونکە فەرامۆش کردنی ئەم بارە ئەبێتە هۆی بچڕاندنی پیوەندیەکی بنچینەیی لەنیوان مناڵ و خێزاندا کە کار ئەکاتە سەردوارۆژی ئەو مناڵە.

institutkurde paris

ژ دەستەکا لایەریائێکەتیا تورڤانالدهوکێ ئەم‌کەهشتینە برادەرێ چاك رشید فندی ئومەهندەك پسیار ژێ‌کرن وی ژێ ژ دلێ‌خو ئەڤ بەرسڤە دانەڤە :

ژدەرڤەی باژێرێ دهوکێ بون نەد شیان هەردەم حازربین بکوردی‌یا ئەڤەهێژ پتربونەئەگەر بوپاژفە مانا ڤێ ئێکەتیێ بەلێ مەهیڤیا هەی کودی‌ڤان کیماسیا پرکەت ئوروپەکێ‌گەش ڤاتورێ کرمانجی دێ دیاربیت .

بونو بەرزەبونێ ، ژبلی کوخاندن نویە لڤی‌دەڤەرێ ، ڤی‌ژی رویدانەکا گەرم‌یاهەی درێکاپێشڤەچونێ ئوزیندەکرنا توری کرمانجی .

پ : هەلسەنگرا هەوە بو روانگی چیە ؟

پ : لدوی هزرا هەوە کیما-

هوزانڤانەکێ دی

تیێت جڤاتاپێبەریا تورڤانا لدهوکێ چنە ؟ ئو ئەو کیماسی بوینەئەگەرا ماناتورەی پاشکەفتنی لدهوکێ پشتی‌بەیانا ئاداری !!

بەرشف : لدویف‌هزرامن کیماسیێت ئێکەتیا تورڤانا لدهوکێ ڤەدگەرێین بوگەلەك ئەگەرا ... هاریکاری ژلایێ جڤاتا گشتی‌ڤە لبەغدا نەدهاتەکرن ... ئەندامێت‌مەیێت‌نوی نەدهاتنە وەرگرتن ئەڤەژی دبو ئەگەرا لاوازیا (لقێ) مە ئوبنەکوکێ تورەیی یێ بێ‌هێز دبو ... پارەد هاتنەترخانکرن بوهەمی (لقا) ، بەلێ هاریکاری بومە نەدهاتەکرن ئویادیارەکو چ بزاف ناهێنەکرن بێ‌ی پارە .

ژبلی پاریزگەها دهوکێ‌چو لایێت‌دی هاریکاری‌بو ڤێ ئێکەتیێ نەهاتیەکرن ، یادی ... دەستەکا رێڤەبرنێ یالڤێ‌دهوکێ ژهندەك مروڤا هاتبوپێکئینان یێت گەلەپڕ ئێشو کار ، نەدشیان خو تەرخان‌کەن بوتورەی . ئو هندەکێت دی ژوان

پ : لدیف هزراهەوە تورە لدهوکێ چاوادێ پێشکەڤیت ؟

بەرسف : هەکە ئەو کیماتیەیێت مەگوتین بهێنبە ڤافارتن ، ئو هندەك گەنجواتولاز وەکی ڤێ جارێ هاتینە ناڤ دەستەکا تورڤانا بکەڤنە ناڤ ئیشکو کاری دێ‌شین تور توهوزێت کرمانجی ڤورتال‌کەن ژبویچ

بەرسف: یادیارە ئوئاشکرایە کوروانیە رویدانەکا کەڤنە نەیانویە لسەر وری یافەرە هەرماوەکێ نوی‌کرن ئوبزافتن ئوتێك هەژاندن ، دیاردکەت کو تورێ‌کوردی نەمریە .

پ : ئیلتزام دتورەیداچیە ؟

بەرسف : ئیلتزام دتورەیدا حەتانوکە هندەك‌وەسا نێدگەهن

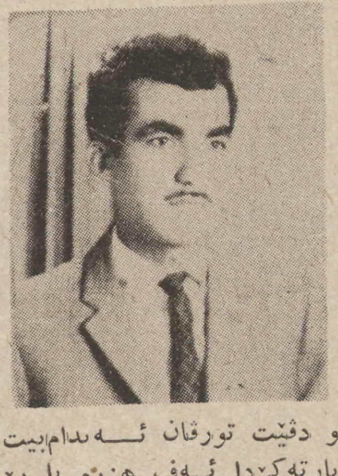

کو دڤێت تورڤان ئەبدام‌بیت دپارتەکێ‌دا ئەڤ هزرە یا بێ سەروبنە ، ئونابیتە مەرج بو ئیلتزامێ .

ئیلتزام بەلکو باوەری ئینانە ددلێ مروڤی‌دا ئو مروڤ ژی‌ڤە نابیت ئو ئەوژی ژمروڤی ڤە نابیت باوەریەکە ئو پێڤەمانە دهندەك‌هزراڤەیت قائم بوی

ددلێ مروڤی‌دا ، ئیلتزام بکوردی واریێ‌ڤە ببیرو باوەریێت سوشیالزمێ‌یە ، بمروڤا پەتیا جیهاتی‌ڤە ، لێ‌ك‌من هەکە تورڤان یێ ملتەزم بیت دێ شێیت‌پتر (ابداع)ێ‌کەت ئودێ شێیت ڤەگو هازتنەکا چاك‌کەت دتورێ‌کوردی‌دا ، دێ شێیت ژ دلێ مللەتی ئاخڤیت ، باهراپتر ژ هوزانڤانێت ئێکەتیا سوڤیێتی ملتەزمن ئوێت عەرەب وەکی (سمیح القاسم)ێ ئو (محمود درویش)ێ ، راستەیێ نەملتەزم دژیت د سەنگەرەکێ‌شیشەی‌دا بەلێ یێ‌دویرە ژ بیروباوەریێت مللەتی‌خو ... ئو نەشێیت خو نێزیکی مللەتی بکەت ئوبتشتەکێ بدویر کەفتی دێ هێتەنیاسین ڤی‌هەمیێ بکەت بناڤێ سەر- بەستیا بیروباوەریا .

خەباتا ژنا کورد

- سکڤان عبدالحکیم -

ئاخفتن لدور ژناکورد ئوخەباتاوێ گەلەك یادویرو درێژە . دڤێت ببەرفرەهی لسەر ژیانا وێ باخڤین ، دابشێین راستودرست اژیاراوێ ئاشکراکەین بودیروکێ لبەراهیکا بزاڤێت تێتەکرن لدور ژیارا ژناکورد خەباتاوێ‌یە ژرەخێ کومەلایەتیێ‌ڤە .

لشەڤێت زفستانێ لناف سروسەڤەمێ ، لبەربەفروبارانا دروینەد مالدالبەرئاگری چێرو‌کوسەرهاتیا بوبچیکا دبێژن هاریکاریا زەلامی مالێ‌دەن دخودانکرناپەزی ئوحەیوانی ، دکیلوجوتی لهەمی کاروکەسپەکا مێرك یێ رادبیت ، ئەڤەبەحسێ ژنێت کوردە لکوندائو لدەڤەریت‌دویر نەلباژێرا ، ژن‌بێ‌عەبا ئوهیزاروبەرچاڤك دگەرن ئوشولدکەن ، درامەتی ئونیسکو برنجی خردکەنە جوخینا ، کەزاخێ‌دکەت دگەل مێرێ‌خو ، چنینا فێڤی ئودوریتا دەخلودکاکی دکەت هاری‌مێرکی دبنە پالەبەلێ‌کێم ژوان پاراوە ردگرن حەقێ شولێ‌خو

باهراپتر بزبارەئو (مطارە) دجنەشولی هاریکاریا جیرانو گوندیێت‌خو دچنەکرنو چنینا تولکو کەنگرو کاریێ چ بوفروتنێ ئان‌بو خاربامالێ ، دیساچنە (هێلامازیا) ئوکەزانو بێمکا پاویزا دچنەبەروی مازکا ، ئوگرسکو گوهیشکا گەلەك ژژنا گویزا دادموتن ئودوەشینن ، ژن‌ئابورەکا بەرکەتی پەیدا دکەت بومالێ ژبلی (دەزو حەیوان دوتنێ) دچێتە بێرێ بودوتنا شیری ، بسترانو ئاوازدچن ، ئو ڤەدگەرینەڤە ، هەروەسا لداوەتو شەهیانا ستراناا دبێژن بدەنگێ خویێ زەلال ئوداوەتێ دکەن ، دەمێ‌شیرێ خوکرەماست پێ‌ژبەردمینیت دکەنەمەشکێ ئودهژینن (روینی) ژێ‌دەریدخیت ئودەوی ژێ‌چێدکەت ، پاشی هندەك‌وی دەوی دکەنەپەنیر ، ئەوژی وەك‌مێرا لشەرا دهێنە کوشتن ئان هەکە شولەکا خرابانە تەرزکر ، هەکە مروف لسەرڤێ چەندێ بچیت کاروکەسپا ژناکورد ئوکزیاریت ئەوپێ‌رادبیت کتێبەك تێراناکەت ، چنکی ژن نیڤە کاژیانێ یە دگەل مێرکی بەلێ هەکە پۆیتە پێ بهێتەکرن بدویر ئێخستنا ژنێ ژشولی دێ‌لەنگیەك کەفتە ژیارا کومەلایەتیێ ، هەکە دگەلێك

بن دێ پێنگاڤەکا بەرفرەهتر هاڤێن درێکا پێژڤەچونێ ، ژنێ‌گەلەك جارا چەکێ هەلگرتی دژی دوژمنی .. تەعداکەری بێ‌بەختی .. وەکی‌ژنا دژی دوژمنی .. تەعداکەری .. بێ‌بەختی .. وەکی‌ژنا بناڤودەنگ (جمیلە بوحیرد)ێ ژناکورد جهێ خویێ هەی دمێژوویێ‌دا وەکی (قەدەم خێرێ) یاکوقومانداریا شورشەکا مەزن‌کری کو (٥) سالا کێشای ،دیسان (ئەختەر) ئەوژی ژوان سیناهیابویت هاتیە ڤەمراندن ، ئو هوزانڤانا گەنج (میهرەبان خاتین) ئەوا نا ڤدارابوی لدەڤەرابەهدینا ، ئو هوزانڤانا بسپور (عصمەت) کچا قازی محمدێ نەمر .

ژێت دەرڤە (ئەنجیلا دیڤز) ئەواوەك شێرەکێ خورت بەرامبەر پیسترین رژیم دجیهانێ‌دا راوەستیت ، ئو جین‌فوندا ئەواراوەستای دژی شەرێ نفش بەرسیێ .. ژنێت فەلەسطینێ یێت هاری زەلامێت خودکەن دەماجوهی هێرشادبەنە سەرگوندێت‌وان ، ئوژوان ژنا کوێن دگەل مێرکا هێرشادبەنە سەر بنکێت جوهیا ، ژوان خو گوری کەرا ، لیلی خالد ریماعیسی ، ئەوێت شیاین بالەفرەکا جوهیا بڕەڤینن ، دڤێت ژبیرامەنەچیت کوهندەك یێت فرینە عەسمانی ئوێت گەهشتینە هەیڤێ ، وەکی ڤالنتینا تریشکوڤا ئەڤانا دیارکربو هەمیا کو ژن دتشێیت بهەمی کرەکی رابیت وەکی

مێرکی ، ئو یا بەراهیکێ هاری پیغەمبەری کری ئاڤاوی بو ئوپشتاوی بەرنەدا حەتادیماهیکێ .

پ : هوزانڤان ئەحمەدێ‌خانی نوینەرێ کیشەتەخێ‌یە ... وی هوزانەکاهەی ناڤێ (نقد) پارەی یاتێداهاتێ ،

بەرسف : هەرچەند ئەڤ هوزانڤانە ئو تورڤانە ژماتەکا بورجوازی‌بو بەلێ نوینەرێ تەخا خاسو برسیابو ، دل سوژێ بێ‌خودانابو وەکی ئەوەنجو دبێژیت :

ئەبغیەتی وان ئەگەر چی‌عارە
ئەوعارە لەخەلقی نامدارە
ناموسەلە حاکمو ئەمیران
تاوان چیە شاعیر وفەقیران

لسەر ئاخفتناوی لسەر (عملە) پارا ، باهراپتر لمك من وی بەحسێ وریێ‌کوردی‌یە : گەردێ هەبوامە سەرفەرازەك صاحب‌کەرەمەك سوخەن‌نەوازەك نەقدێ‌مە دبوبەسیکەکێ‌مەسکوك نەدماوە هەبێ‌رەواج ئومەشکور یان دبێژیت :

عیلمو هونەر وکەمالو ئذعان
شیعرو غەزەلو کیتابو دیوان
ئەڤ‌حبوس ببالەنك وی‌مەعەول
ئەف (نەقد) ببالە باوی مەقبول

ئەزدبێژم لڤێرێ دیاردبیت کووی مەقصەد زانینە :

ئوتورەیە ... وەکی دبێژیت :
نەقدێ‌مە بێژەکەم بوهایە
بێ‌ی سکەی شاهی شەهرەوایە
گەردێ‌ببوایە بەضەربێ‌مەنقوش
نەدماوە هەبێ‌رەواجو مەغشوش

لڤیرێ پتربێهنا هندێ ژێت هێت ئومەقصەد پارەیە ...

سەرهاتیەك

عبدی دهوکی

ڤی‌سەرهاتیێ یارووی دای لگوندەکی ژدەڤەرەکێ یێت کوردستانا دویر یێت ئەڤ سەرهاتیە بسەرێدا هاتی باهراپتر ژوان‌یێت ماینە دساخ حەتانوکە ئوهندەك ژێ یێت‌مرین .

مێرکەکی ژوی‌گوندی ژنکەکابەرکەفتی خاست ژبابێ‌وێ ، بابێ ژنکێ دل تێ هەبو بدەتێ‌چنکی مێرك خەلکێ گوندی‌بو .. جیرانبو .. یێ‌حال خوشبو .. ئونە گەلەکێ کرێتبو .. دمالاخودا یێ‌بوش ژی‌نەبو ، بابێ گوت : ئەڤەخوش زاڤایە دێ هاریکاریا من کەت دشولوکەسپێ دا لناف بیستانو‌رەزا .. کچکا منژی ژگوندی دەرناکەڤیت دێ هەردەم بسەرێك‌ڤە چین .

بابێ گوتە خازگینا من گچاخو کرە پێلاف ئوکرە پێ هەوە .. بەلێ‌دا پسیاراکچکێ ژێ بکەم‌کا چ‌داخاز هەیە .. دەمابابێ پسیاراکچکێ کری . کچێ گوتێ : ئەز خدام گوتن گوتنا تەیە .. ئەزژڤەسا تە دەرناکەڤم .. کی‌یێ‌دلێ‌تە لسەر من ئەو دڤێت .. منژی‌چو داخازنینن .. نەختێ منژی توڤەبرە .. ئوبومالێ بمەزێخە منچو پارەنەڤێن .. بابێ گوتە خازگینادێ‌دەن (٣٠٠) دینارا .. ئوجوتەکێ گوهارکا

ئوکتەکابازنکی ، (بکروبکێش) دگەل بابێ حەتا هێلاین‌جوتێ گوهارکا ئو (١٥٠) دینار .. بابێ (ئزن‌دا) هەر دگاڤێ‌دا کچك لکورکی مەهرکر نەکو باب لێڤەببیت ، کچك ڤەگوهاست مێرك دەرچو یێ‌نەمیر ، روژ بو روژێ کچکا لزێدەیێ د دەت ئومێرك یێ شردبیت .. سەر سپی‌یێ قەسەکر لگوندی بودەنگو دور حەتا گەشتیە گوهێت مێرکی بخو ، مەلایەکێ شەهرەزا لگوندێ‌وان هەبو وی‌ژی‌زانیبوکو مێرکی چوپێ چێنابیت بەلێ‌بخو نەئینادەرێ ددلدا حەزژنکی دکر بەلێ چوژێ نەدهات دەمائە ڤەزانی گوت بومن هەلکەفت .. روژەکێ مەلای گوتە مێرکی ئەزتەدبینم تویێ شری یێ‌خودیك تەچیە هەکەژبەر شولێت دونیایێ‌بیت ئوگرفتاری یێت‌وێ ، دونیا چونینە هەر هێلانە ڤێ‌چەندێ نائینیت .. تەمالا خو یاهەی .. حالێ تە یێ‌ڤەنجە توجەحێلی ..ژنکاتەیا (بئەدەبە یابمەعرفەت) چ کێماتی‌لتەیە شەرم‌نەکە بومن ببێژە ئەزوەکی بابێ‌تەمە من‌بخوژێ‌چ پێ‌چێببیت ئەزاتەخسیرێ ناکەم .

گاڤامەلای بەحسێ ژنکاوی کری .. ئاخینکەك بمێرکی کەفت گوتە مەلای .. ئەز چ‌لتەو خودێ ڤەشێرم .. من چو پێ چێنابیت هەرجارەکێ ئەز ژنکاخو دبینم هەروەکی ئێك خەنجەرەکی لپەرکێ دلێ‌من‌ددەت یاجانا جەحێلا ساخلەم ئەزئەڤ لاوە مەلای گوتێ : دێ‌بوتە نێرمەکتێبێ بهاری کاریاخودێ دێ رێکەکێ بوتەڤە بینمەڤە ، روژا پاشتر مەلا هاتەنك مێرکی یێ‌عاجز مێرکی گوتێ : خێربیت ئەز بەنی مەلا .. مەلای گوتێ : من چو رێك نەدیتن سەدحەیفو سەد مخابن توهەرێێ وەسابی ئێشاتە چودەرمان نینن دیارە بەختێ ژ نکاتە یێ‌رەشە دگەل‌تە .. مێرك پوسیدەبو ئو بێ هیڤی بو .. بسیراوی ژناوی‌هات پاشی‌وی دێ‌شوی بئیکێ دی کەت لێڤ‌لێ پێتی‌بون نەوێریا هزریت‌خو زێدە ترکەت مەلا پێ حەسیاکو حالێ‌وی‌چیە خو‌بسەرڤە نەبر گوتێ : رەنگێ تە یێ‌سپی‌بوی ماتوزەلام نینی شول بسەرێ مێرا دهین .. مێرکی هێدی بخوگوت . ئەز مێرکم .. مەلای گوتێ : کادێ راوەستە من دوستەکێ لفلان باژێری هەی .. ئەوژی مەلایەکێ چاکە یێ‌دازدە عیلمە دێ‌بوتە کاغەزەکێ نڤیسم ئوهەرەنك بەلکو ئەو رێکەکێ بوتەببینیت .. مێرکی ئاگەهـ ژمەلای نینەکاچ دبێژیت یێ‌مژیلە بخورکومانو مالخولیاباخوڤە دەما بەحسێ عیلاجێ کری مێرك هاتەڤ سەرهشێت خو لێڤ لێ لڤین یێ دبێژیتە مەلای .. بلا .. دێ‌چم بەلێ چودەنگ ژدەڤی دەرنەکەفتن ژڤەهرێ .. مەلای گوتێ : هەروەچکو گوتنامن نەکەفتیە دلێ تە !! مێرکی دەینەکر ..مەلای کاغەزەك داڤێ بومەلایێ دوستێ‌خو لباژێری .. مێرکی کاغەزکرەد بەریکا خودا هەرراست قدستا مال‌کر ، گوتەژناخو ئەزدێ چمە باژێری ئەڤ شەڤە لهیڤیا من نەبە .. بەلێ ... لهیڤیامن نەبە .. مادێ لهیڤیا من چ کەت مێرکی قەستا باژێری‌کر کەهشتە مزگەفتا مەلا دەرسالێ ددەت دیت

خازگینا کرە مەلایەکێ سیماخوش یێ دەرسێ ددەتە هندەك فەقیا .. مێرك مالهیڤیا مەلای لبنێ‌مالێ حەتا مەلا ژسەرکتێبێ رابوی جونەکێ دی یێ‌سونەتاکر پاشی زێری گوتە‌مێرکی لاوێ‌من نەشول هەبو مێرکێ‌گونێ : بەلێ‌سەیدا دەست دابەریکاخو کاغەزا مەلایێ گوندی داڤێ (مێرك نزانیت چ‌دکاغەزێ‌دا هاتیە نڤیسین) مێرکێ‌ژ دلێ‌خو ساخە یاباوەرکری کودلێ مەلای گەلەکێ پێڤە ، مەلای کاغەزاخو شکاند ڤێداچو حەتا هەمی خاندی گەهشتە دیماهـ یێ مەلای کرەکەنی .. مابەرێخودا مێرکی ، مێرکی سەرێ‌خو چەماندە بەر خو ژشەرمادا ، مەلای‌گوتە مێرکی: لاوێ‌من دێ‌بوتە رێنمە کتێبێ ئەڤ شەڤە سوبەهی ڤێ‌دەمی وەرەڤ ڤێرێ .. مێرك وێ شەڤێ مالباژێری روژا پاشتر قەستا مزگەفتێ‌کر دیت مەلایێ لهیڤیاوی گوتێ : توهاتی ؟ مێرکی گوتێ : بەلێ .. مەلای گوتێ : من چوژێشاتە نەزانی بزڤرەڤە تەچودەرمان نینن حەتا یێ توێ‌دگرفتاریێ‌دا بی ... ماهەکو تەدزانی تویێ وەسانی دابوچی بەختێ کچکێ رەش کەی ... تەچ حەق لسەربو تەئەڤە بسەرێ‌ئینای ، تو هەکەدێ بمن‌کەی دێ‌کچکێ سەر راستکەی ئەواتە دگەل کری تێراتە هەیە توتێراخو دجەهنەمێ‌دا بکەلی .. بلابخو شوی بئکێ دی بکەت .. مێرك هەر لسەر پێ‌خو زڤری ئوڤەستا باژێری کر یێ‌بخو بریڤەدبێژیت ... بەلێ ... دێ بەردەم .. دابوئێکێ دی بیت لپێش چاڤێت‌من ... بەلێ‌راستە دێ بەردەم گەهشتە بازاری دەستەکێ‌جلکێت نوی بخوکرین ئوڤەستا گوندێ خوکر ، لبەرگوندی رێکاخو گوهاست بادا بن‌رەزا گەهشتەرەزێ‌خو جلکێت خو دپێژانێ رەزای‌دا ڤەشارتن ، ئوچو گوندی ، شەڤ گوتە (هەڤلنگێ) خو سوبەهی‌تو وژنکاخو ئویامێ وەرنەهاری‌من -داتیرکێت مێوا ژناف‌رەزی دەرێخین .. ئەز زوی ناهێم هوین‌هەرن ئەزدێ لناف رەزی‌ڤەهەوەرا گەهم من پیچەکاشولی یاهەی سپێدێ ، دگەل نڤێرا سپێدێ ئەو چونە ناف رەزی ... مێرکی خو لکوندی مژیل‌کر پاشی قەستا مالا لمیرانێ خوکر دەرێ وی ڤەکر ئوچو ژورتڤەنگاوی ژکەلەمی ڤەکر سورمێ وێ ئێناخاری دیت کو سێ‌فیشەك یێت تێدا هندی لرەختێ کەرپیا نەدیت دوگمێ وێ برەف جەهـ تڤەنگ هاڤێتە ملێ‌خو ، چەپەك لخو دا گەهشتە جلکێت‌خو کرنەبەرخو داکەس نەنیاسیت ، دیت هەرسێك یێ‌تیرکێت کەزاخی رادکەن ژناف رەزی ئەوی ژێ گوهێت تڤەنگێ ئێخستنە ژنا خو ئوجەلە بکاوێ کڤاشتلکەل دەرێ تڤەنگێ ژن بعەردی کەفت وی هزرکر کوشت هەڤلنگ لدیف‌دەنگێ تڤەنگێ‌هات مێرکی ئێك بەردا وی ژی ئەوژی پاشوپاش ڤەگەریا ئوکرەهەوار جەندێ لناف رەزا داجریانە وێرێ ژنك هەلگرت چاردەست ئو قەستا گوندی‌کرن هندەکا مێرك دیت بەلێ‌کەسێ نەنیاسی ژبەرجلکێت‌وی یێت‌نوی مێرکی گوت : ئەزناهێلم توپشتی‌من لاندکا ئێکی دی بهەژینی‌چاڤێت من ... دلێ مێرکی هوین بو گوت من یاخو بدلێ خوکر بەلێ پشتی چاڤ رەشێ من ئەف

ژبیرهاتنا ئەحمەدێ رەشیدێ ئامیدی

ئەڤرولەبو شینی‌وگری
رهەك ژلەشێ کوردامری
ئاڤ‌زبێکێ تولازبری
مەرگەك ژکوردادویرکری
ئەحمەد رەشیدێ تێکوشەر
توژکوردابوی خەباتکەر
بوشورشێ‌بویە فەنەر
مەرگومالتەدانانەسەر
ئەی‌ئاڤ‌زێکا خوشوشرین
بوی‌تەخوکر نەیارو خوین
لەشێت‌نازك ناهێن‌کرین
بوچی‌زوردار ئەژێگ‌کرین
لبەندو .. وخورینا
وی‌خوگرتو چاهڤینا
جان‌کری بئێشوبرینا
ئارمانجا خووی بجهـ‌ئینا
ئاڤازیکی لەبونەیار
بوچی‌ژهەمیاتە ئەحمەدخار
سێ‌زاروك تەهێلان بێ‌زار
تەهێلان بێ بابوهەزار
ئەی‌ئاڤابێ دلوڤانی
تەهشك‌بیت لێ‌سەروکانی
بوی‌تەکر گولابیسائێ
نەیارا ئاڤابینیا

شعبان ئامێدی

ئەوکەرێ کولێ‌سوار بوم
ئەومرو ئەز لەو دیاربوم
گەهـ لسەر من ئەو دبوبار
گەهـ بو وی دگریم جارجار
ئەڤ چ رەمزو ئەڤ چ کەربو
ئەڤروکە بومن چێتربو
کەر مرو ئەز بوم بتاری
دانەکەم ئەز لەهووبازی
وەی کەرێ‌من مر ژبرسێ
بویمە ئێمن ئەز ژترسێ
وەی کەرێ وەی کەرێ من
خوش‌ڤەبون دەردێن‌سەرێ‌من
وەی مخابن (دور) درێژم
هێستران ئەز لەو درێژم
ناکەم ئەز لاڤێ بدعوی
باش دزانن ئەهلێ مەعنی
ئەڤ رموزێن جاویدانی
هەر دبێژن زاهیدانی

ئەز ددەست ئەڤ‌کار ژاربوم
کو کەرێ‌من پارمر
گەهـ دبوم ئەز لەوی‌سوار
کو کەرێ‌من پارمر
ئەڤ چ حال ئەڤ نەزەربو
کو کەرێ‌من پارمر
نوکە دل غەمگین دخوازی
کو کەرێ‌من پارمر
وەختەلێ بکەڤجە عرسێ
کو کەرێ‌من پارمر
فەرقی‌ووەی لاغەرێ من
کو کەرێ‌من پارمر
کەس نزانیت چ دبێژم ؟
کو کەرێ من پارمر(٤)
مونکەرەست نادان وئەعمی٥
کو کەرێ‌من پارمر
ئەهلێ مەعنا ڤێ دزانی(٦)
کو کەرێ‌من پارمر

(١) فەرقی = ڤەرڤی ،ژبەرکێشا هوزانێ هوسا هاتیە
(٢) هەسام = رزگاربوم .
(٣) پالان = کورتان .
(٤) هێستر = روندك .
(٥) لاڤ = ترانە - گالتە-گەمە .
(٦) جاویدانی = نەمر (أبدی) .

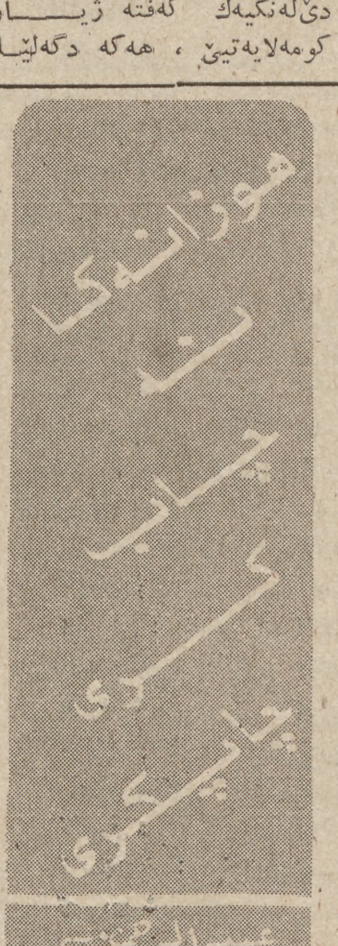

ئەڤە هوزانەکا نەچاپکرییە یاشێخ شمس الدینێ بریفکی، باپیرێ مەزنێ شێخ نورالدینێ بریفکی ، زاناو هوزانڤانێ بناڤودەنگ ، ژدەست نڤیسێن‌زانایێ پایەبەرز شێخ عبیدالله ئەتروشی هاتیەوەرگرتن ، ناڤێ دەست‌نڤیسێ (التذکرة الخلان فی بیان فضل ذکر الرحمن)، هوزان لبەرپەرێ ١١٩ - ١٢٠ یاهاتیە نڤیسین ، لبن ناڤی (شێخ شمس الدین فەرمودە) شێخ عبیدالله ئەتروشی دبێژیت ، رامان‌مەبەستا هوزانڤانی ژ پەیڤا (کەرێ من) ئانکو (دەرونامن) یان (نەفسا من) . هوزان هوزانەکا سوفیاتی‌یێ‌یە دڤیا دویر بەرێ خو بدەینێ ، بو روژناما(هاوکاری) یا خوشتڤی هنارت هیڤیدارین بدلێ خاندەڤانێن‌وێ بیت .

کو کەرێ‌من پارمر
کو کەرێ‌من پارمر
بەطەروێ دەست‌وکویفی(١ڤ
کو کەرێ‌من پارمر
بێ جەهو بێ‌نال‌و بزمار
کو کەرێ من پارمر(٢)
بار یەك‌جار بر بتالان(٣)
کو کەرێ‌من پارمر
غائبەست‌و نینە حازر
کو کەرێ‌من پارمر
رەمزو غەیبمە کشوفەدائیم
کو کەرێ‌من پارمر
ئەڤ چ مەعنا ئەڤ چ ڤالە
کو کەرێ‌من پارمر

شوکرێ حەق دائیم دکەم ئەز
سوجدەیا شوکرێ دبەم ئەز
ئەوکەرێ دژواروڤەرڤی
ژیم‌نەما یەك‌جار هیڤی
ئەوکەرێ ڤەرڤی‌و دژوار
ژێ هەسام ئەڤ‌سال یەك‌جار
کەرمرو کەڤن بویە پالان
ئەز خوشم ئەڤ‌جار لڤالان
ئەزخوشم‌ئەڤ‌سال کوکەرمر
سیرو‌غەیب لێم بویە زاهر
کەرمرو ئەز ژێ هەسایم
خوش دل‌و پرحال‌وشایم
کەس نزانیت ئەڤ چ حالە
ئەزدبێم بئەزمانێ لالە

دەنگوباسێن لاوان

● جڤاتا تەنفیزی یا ئێکەتی‌یا لاوێن کردستانێ کومبونا خو گرێدا روژا (١٤) ڤێ هەیڤێ .

● پروگرامێ ئێکەتی‌یێ دهێتە پێشکێش‌کرن لئزگا کوردی روژا ئینی سەعەت (٩ر٥)ی سپێدێ‌و روژا ئێك شەمبی سەعەت (٥) کێم چارێکەك ئێڤاری .

● مەکتەبا مەرکەزی یاکاروبارێن رەوشەنیری‌و چڤاکی یێ کتێبەکێ درست دکەن لسەر میهرەجانا لاوێن جیهانی‌و بزاڤا لاوێن کورد دمیهرەجانێ‌دا .

institut kurde de paris

لەدەریاچەی "لێبید" دا
- بحیرة البجع -

ئامادەکردنی
محمود زامدار

ئەم (بالێ)یە ، ئەو دانـە گەوهەرە بەهادارەیە ، کـــە لەئەمڕۆی دنیـــــای هونەردا شوێن‌و پایەیەکی دیاری کراوی - تایبەتی - خۆی هەیە ، لـە نێـــوان هونەرەکانی مۆسیقاو سەمادا .. یەکێکە لە نۆبەرەی بەرهەمە نەمرەکانی مۆسیقە زانی جیهانی (چایکۆڤسکی) لــــە هونەری مۆسیقای (بالێ)دا ، کە لەپاش (٤٠) ساڵ‌و تـــا بەئەمڕۆش ئەگا ، جێگایـەکی بەرزو پرشــــنگی پێدراوەو لەریزی بەرهەمە سیمفۆنیـــە ناودارەکانی جیهان ئەژمێردرێ

(ئەم باڵنـدەیە)ش ، یانی - لێبید - سروشت‌و یادگارێکی وای هەیە ، کـــە کەم شاعیرو ئەدیب هەیە نەیناسیبێ‌و پێی هەڵنەوتبێ ... ســــەیرترین دیاردەی باڵداری (لێبیـــــد) لەوەدایە ، کـــە ئەم باڵندە ، روح‌سوکە ، هـــەم لاڵەو چ ئەقیرێنێ و چ ئەقیـژێنێ ... بـــە درێژایی ژیانی تەنیـــا (جارێك) ئەخوێنێ ، کـــــە خوێندیشی ئەمە مانای ئەوەیە ، کــــە ئەجەل‌و مردنی هاتوەو (ئەمرێ) !!.. سروشتی ئەم باڵندەیەو حیکایەتی (دەریاچەی لێبید) بوو بـــە سـەرچاوەی سروشانی گیــــان‌و هۆش‌و هەستی مۆسیقاشناسێکی وەك (چایکۆڤسکی) نەمرو بـــە ئەوپەڕی شـۆخ‌و شیرینیەوە ، ئـــەم بەرهـــەمە نازدارەی بەخشیە ئەو مرۆڤایەتیەی کـ، عەوداڵی شۆڕش‌و جـوانی‌و دوارۆژە ..!

ســـەرگوزشـــتەی دەریاچەکە :

وەرزی یەکەم

پەردە لەروی دیمــەنی سالۆنێکی شاهانە هەڵئـــە درێتەوە ، لەو کاتەی ، کـــە میرزادە (سیگفرید) لەگـەڵ هاوەڵەکانیـــا ، ئاهەنگێـــکی شەنگ ئەگێرن ، بە باڵق بون‌و پێگەیشتنی میرزادەوە ، هـــەر لەم بۆنەیەش کاتێ ، کە دورە- شـــــارو دەشتەکیەکان دەس ئەکەن بە ســــەمای (ڤاڵس) بەهاتنـــی دایکی میرزادەوە ، دەنگە دەنـــگ بلاوبێتەوە .. دایکەکە لـــە کوڕەکەی نزیك ئەبێتەوەو سەرئەکاتە سـەری، لێی ئەپارێتەوە کە کچێـــکی شۆخ بە دەسگیران بگرێ لـــە نێو ئەو میوانانەی کە ئەگـــە نەهۆڵی سەماکە ، پاشان دایکەکە دەرئەچێ‌و ســـەماکە بەردەوام ئەبێ .. ئینجا مامۆستا پیرە- کـەی سیگفرید کچەجوتیارێك هەڵئەبژێری ، تـــا لەگـــەڵ میرزادەدا ســـەمایەك بکا .. بەڵام لەبەر خێرایی‌و شارەزایی کچەجوتیار ، میرزادە بـــۆی نالوێ لەگەڵیا هات‌وچۆ بـکاو ئەخلیسکێ‌و زرمــــەی لێ‌دێ‌و ئەکەوێتە سەرزەوی .. کەچی کچە نەشمیلانەکە تەنیا خـۆی سەمایەکی گەرم ئەکا .. ئینجا خەڵکەکە هەمـــویان بەشداری لەگەڵا ئەکەن‌و ئەکەونە سەما- کردن .. لەگـــەڵ زەردەپەڕی خۆرنشینیدا ، ســیگفرید زۆر خەمگین‌و دڵشکاو ئەبێ .. لـە ناکاو (پیتـــــۆ)ی هاورێی پۆلێك لە باڵندەی لێبید ئەبینێ و داوای لێ ئەکا بچنە ڕاو ، تا تۆزێ خــــــەمی بڕەوێ .. دەســـــبەجێ هــــەمویان بۆی دەرئەچن ، تەنیا مامەی پیـــرە نەبێ ، بە سەرخۆشی‌و بەدمە- ستی لەناوچەقی ئاهەنگـــەکەدا ئەمینێ‌و قاپەئارەقەکەی بەوپەڕی شادمانیەوە بـــە ســـنگی ئەنوسێنێ‌و لـــە خۆشبەختی خۆیدا تەپاوتل ئەبێت .

وەرزی دووەم

پەردە لەروی دیمەنی لێواری دەریاچەیەك ئەکرێتەوە، پۆلێك لەباڵندەی لێبید ، لەئاسـمانی دەریاچـــــەکە ، لەپێشیانەوە (شا لێبیـــد)ێك تاجێـــکی رەونەقداری لەســـــەرناوە ، بەتیژی تێ‌ئەپەڕن .. راوکە- رەکان دێنەناوو ئەبێنـــــن باڵندەکان بانگی (پیتــــۆ سیگفرید) ئەکەن .. میرزادە داوا لەبرادەرەکانی ئـــەکا ، تۆزێ وازی لێ بێنن‌و بەتەنیایی بەجێی بهێڵن .. ئینجـــا تیرەکەی لە کەوان گیـــر دەکاو نیشانەیەك دەگرێ .. بەڵام بەر لەوەی تیر لەکەوان سەردەرکا ، شالێبیدە رابەرەکـــــە ، وەر ئەچەرخێ بە (شــــازنێکی) شـــۆخ‌و جوانکیلەی نـــاو (ئۆدێـــــت) و دەس ئەکا بەباسکردنی ئەو ســیحر بازو جادوگەرە رەشەی ناو (فــۆن رۆسبارس) کە چـــۆن ئەم و دەستە خوشـــکەکانی دەسخە- ڕۆکردوە بەهێزی ســــیحر کردونیەتی بەباڵندەی لێبیـــدو بەهیچ چەشنێکیش دەرفـــەتی ئەوەیان نادا بگەڕێنەوە ســـەر دۆخ‌و سەرو سیمای جارانیان ، تەنیا لە پیرەشەوێکی تاریـــك‌و ئەنگوستە بەچـــاودا نەبێ .. لەپڕێکا فــــۆن روســـبارسی جادوباز بەدەمامك دراوی‌و لـــە شیوەی (کوندەبەبۆ) یـــەکدا پەیدا ئەبێ .. میـر سیگفرید خـــەریك ئەبێ بەتەنگەتاوی بیکوژێ ، کـــەچی (ئۆدێت) دەستی ئەگرێ‌و تێی ئەگەیەنی کە تاکە شێوازو دەستاوێژێك بۆ ترازاندنی گــرێ کوێرەی ئەم سیحرە ، تەنیـــا لەرێی (سوێندی دڵداریەکی راستە- قینەو هەمیشەیی) یەوە‌ئەبێ . ئینجا سیگفرید هاوار لەهـــاو- رێکانی ئەکا ، کـــــە کەس دەس نەکاتـــەوەو سەربردەی نەفرەت لێکرانی ئەم باڵدارا- نەیان بۆ ئەگێرێتەوە .. لێرەدا (ئۆدێت) سوپاسێکی گەرم بۆ سیگفریدو هاوەڵەکان ئەبژێرێ ، لەئەنجامی ئـــــەم پیاوەتیەو سەبارەت بـــــە پاراستنی ژیانیان .. ئینجا کیژۆڵەکان ، یانی (لێبید)ەکان سـەمایەکی (ڤاڵس) ئەکەن .. لەپاشـــا سەمایەکی دوو قۆڵی لەلایـــەن ئۆدێت‌و سیگفریدەوە ئەکرێت .. ئینجا سەمایەکی چـــوار قۆڵی لەلایەن چوار کیژۆڵـــەی بن‌مەمك نەورەســـیدەوە .. پاشان ئۆدێت بەتەنیا خـــۆی ســــــەمایەك ئەنوێنێ ، دوا بەدوای ئـــــەم ، کیژۆڵەکان لەگەڵیا ئەکەونە ســــەما .. لێرەدا سیحر بازە کە لەناکاو پەیائەبێ‌و فرمان بەشــــازن‌و دەستە خوشکانی ئەکا ، کــــە بەزوترین کات ، ئەم شوێنــە بەجێ بهێڵـــــن .. سیگفرید ئۆدێت لە باوەش ئەکا ، کەچی بەناچاری ئۆدێت خـــــۆی رائەپسکێنێ‌و دەرباز ئەبێ‌و ئەڕوا .. لەوکاتـــەی کەمیر-زادەو هاوەڵەکانی ســــــەیری ئاسمان ئەکەن ، پۆلێــــــك لەباڵندەی لێبیـــــد بەسەر- سەریاندا تێ‌ئەپەڕن !

وەرزی سێیەم

لــــەم دیمەنەدا ، سەرتاپای سالۆنی کۆشکەکە ئامادەن بـۆ هەڵپەرکی‌یەکی تێکــــرایی بۆ پێشوازی کردنی میرزادە، دەستە دەستەمیوان روئەکاتەسالۆنەکە لەناکاو ، شەش (کچەمیر)ی شـــۆخ پەیائەبن .. دایکـــی میــــرزادە ، زۆر حـــەزئەکا کوڕەکەی یەکێك لەم شەشانە بکا بەهاوسەری خـــۆی ... کەچی هەمو هەست‌و هـــۆشی میرزادە لای ئۆدێتە ، بەهیـــچ جۆرێك مل بۆ ئەم خواســـتەی دایکی شـــــۆڕ ناکا .. بۆقی ژەنەکە جاڕی هاتنی دومیوانی نەناسراو ئەدا .. کە (سوارە رەشە)و کچێکە - ســـــوارە رەشە ، ســـــیحر بازەکەیە و کچەکەی خۆیشـــــی وەرجە- رخاندوەو کردویەتی بـــــە « ئۆدێت » - سیگفرید بـــەم رواڵەتە هەڵئەفریوێ‌و سلاوێکی بەجۆش لەسیحر بازەکـــە - سوارەرەشە - و کچەکـــەی ئەکاو وائەزانێ ئەمە ئودێتە.. ئینجا ئەمر ئەکا کە هەمو لایەك دەس بکەن بـــە خواردنەوەو رابواردن‌و سەما .. بـــــەم چەشنە ئاهەنگەکە بەزنجیرە- یـــەك سەمای نەتەوایەتی‌و فۆلکلۆری سازئەکرێ ، سەما- یەکی (هەنگاری) ئینجـــــا سەمایەکی (ئیسپانی) ، لـــە پاشـــا سەمایەکی (ناپۆلی) و دواجار بەســـەمای (مازۆکا)ی دلڕفێنا کۆتایی پێ‌دێ .. جا سیگفریدی میـــــرزادە داوا لەکچی سیحر بازەکە ئەکـا ، کە سەمایەکی دووقۆڵی لەگەڵا بکا .. ســـەما جۆش ئەدرێ‌و میرزادە مەست‌و شاگەشـــکە ئەبێ بـــە جۆرێ ئاگای لـــە (ئۆدێتی لێبید) نابێ کە لـــە بانیژەی پەنجەرەکە بێ‌ســـود ئەکەوێتە باڵەفڕکـــەو سیگفرید لەم کـــەین‌و بەینە ئاگـــادار ئەکاتەوە .. لە کۆتایی ئـــەم ســـــەما دووقۆڵیەدا میرزادە دایکی ئاگادار ئەکاتەوە بەوەی کە ئەمڕۆ هاوسەری خـــۆی دۆزیوەتەوەو کردویەتی بـــە نۆبووکی خۆی .. ئینجـــــا سیحربازەکە داوا لە سیگفرید ئەکا کە سوێندی دڵداریـــەکی راستەقینەی بۆ بخــــوا .. ئەمیش سوێندەکە ئەخـــوا .. لەناکاو گرمەی هەورە تریشقە چەخماخەی بروسکەیەکی تیـ- پەیدا ئەبێ‌و گوێ لــــە قاقای پێکەنینێکی سامناکی ســـیحر بازو کیژەکەی ئەبێ ، کــــە گوێچکەی ئاسمانی سالۆنەکە کاس‌و کەڕ ئەکا .. لــــەو دەمەدا سیگفرید چـــــاوی بەئۆدێتی گریاو ئەکەوێ کــە لەسەر پەنجەرەکە هـــــەڵ نیشتوە .. ئینجا دەرك بەفێڵ‌و سیحر بازو کچـــەکەی ئەکاو بەهەڵەداوان ، رو ئەکاتە نـاو تاریکستانێکی رەش‌و ئەکەوێتە دوای ئۆدێت ..!

وەرزی چوارەم

لەم دیمەنەو لەســـەر رۆخی دەریاچەدا ، بەتاسەو لەرزەوە، دەستە خوشـــکەکانی ئۆدێت چاوەچاوی هاتنـــەوەی ئۆدێت دەکەن .. کەچی دەســـتەیەکی تر لە (لێبید)ەکان سەمایێك ئەکەن .. ئۆدێت بەدڵشکاوی‌و زویریەوە ، دێتە ناوو سەر- گوزشتەکەیان بۆ باس ئەکات ، کە چۆن سیگفرید پەیمانەکەی خۆی شـــکاندو بەسەرراستی نەیبردە ســـەر .. لەملایەوە میرزادە دێتە بەســـەر رۆخی دەریاچەکەو داوای بەخشـــین‌و چاو لێ‌پۆشینی لەئۆدێت دەکا. لێرەدا ئۆدێت دەرك بەوە دەکا، کە تاکە رێگایەك بۆ بەتـــاڵ کردنی سیحرەکە تەنیا لەرێی (مردن)ەوە دەبێ .. بەپەلـە بەرەو گردۆلکەیەکی قوچـــی ناو دەریاچەکە رائەکاو خـــۆی فڕێ ئەداتە ناو ئاو .. کــــە سیگفرید چاوی بەمە ئەکەوێ ، ئەمیش خۆی فڕێ ئەداتە نـــاو دەریاچـــــەکە .. بەم کارەی ئۆدێت‌و ســـــیگفرید ، داوی سیحرەکە شیتاڵ‌شیتاڵ ئەبێت‌و کیژۆڵەکان ئەگەڕێنەوە ســـەر دۆخی جارانیان‌و ئەبنەوە بــــە (ئادەمیزاد) .. ئینجا کچۆڵە- کان ئەوەیان بۆ رون ئەبێتەوە، کەکاری ئەم دوو دڵبەرو دڵدارە بو بەمایەی سوێندی دڵداریەکی راستەقینەو هەمیشـــــەیی .. بەڵام لەدنیای دەریادا ..!!

بڕوانە ل -٧-

زاراوی کارگێڕوتێ روانینێك

رەئووف پشدەری

گومانی تێ‌دا نیە (گۆڤاری کۆڕی زانیاری کورد) یەکێکە لەو خزمەتە گرنگانـــــەی ماموســـتایانی کۆڕ پێشکەش بە رۆڵەکانی گەلی کـــوردی ئەکەن ، هەمیشە شـــایەنی سوپاس‌و شانازی‌و رێـــز لێ‌گرتنن کە لەسەردەمێـــکی ئاوادا رۆڵەکانی گەلی کـــورد چاویان بە گۆڤارێکی ئـاوای قەشەنگ‌و بەنرخ هەڵبێنـــن ، ناوەرۆك‌و مەبەستی ئـــەم گۆڤارە روون‌و ئاشـــکرایە کەئەیەوی خزمەتی زمـــان‌و ئەدەبی کوردی بکات لەرووی پاککردنەوە لەووشەی بێگانە ، دۆزینەوەو هێنانەکایـــەوەی ووشەو زاراوی کوردی پەتی‌و گەشەپێدانی بەمەبەستی دروست‌کردنی زمانیـــکی یەك‌گرتوی کوردی کـــە ببێت بەپاڵپشتێك بـــۆ گەیشتنی گەلی کورد بەمافـەڕەواکانی . زاراوی کارگێر بابەتێـــکە لەبابەتـــەکانی گۆڤارەکە دوای خوێندنەوەو سەرنجدانم لێی چەنـــد کەم‌وکورتیـــەکم لەزاراوەکان بەدی‌کرد وەکو :- بەشـــێك لەزاراوەکان کە بەچـــاوگ نوسراون ماناکانیان بە کرداوەلام دراوەتەوە یاخـــود هەندیکی‌تریان لەوزاراوانە هەربە مانای عەرەبی خـوی وەلام دراوەتەوە پیتێك یاخود دووپیتی لێ گۆڕاوە وەکو (حاضر) ماناکەی بەحازر هاتوە ، ئـەوەلەلایەك ، لەلایەکی ترەوە زۆر لەزاراوەکان مانای تـــەواوی‌خۆیان نەدراوەتەو بەلکـــو زۆریشی لێ‌دوورن ، منیـــش بەپێی بۆچوون‌و لێکدانەوەو رای‌خۆم‌و ئەم ســـەرنجانە ئەخەمەروو . ئەمـــەش زاراوەکانن :-

الآثار القدیمه :
کۆنینە . شوێنـــەوار زۆر لەمێژە باوە لەکوردەواریـــدا ئەگەر بلێین (شـــوێنەوارە کۆنەکان) بەڕای مـــن زۆر جوانترە .

اجترار :
کاوێژ : لەبـــــەر ئەوەی زاراوەکە بەچاوگ هاتـــوە پێویستە بلێین کاوێژ کردن .

احصاء :
ئەژمار : ژماردن یاخـــود سەرژمێر زۆرجوانترو باوە .

آداء :
جێ‌هێنان : بەجێ‌هێنـــان یاخود بەجێ‌گەیاندن بەکـــار دەهێنرێ‌و لەکوردەواریدا باوە

ادخار :
پاشەکەوت : توفیر بەمانای پاشەکەوت دێت کەواتـــــە کۆکردنەوە باشترە .

ادخال :
داخون : خستنەناو یاخـود هێنانەناو زۆرباوو باشترە .

ارشاد :
رابەری : رابەڕی کــردن مانای تەواویەتی چونـــکە زاراوەکە چاوگە (مصدر) .

استعراض :
نواندن : دەرخستن یاخـود پیشاندان باشترو بـــاوە لە زمانی کوردیدا .

استقطاعات :
دابڕین : لێ‌بڕین جوانترە .

استهلاك :
تێ‌بوون : خەرج‌کردن زۆر لەمێژە بەکار دەهێنرێت .

اسعاف :
فریاکەوتن : بەمانــــای پێ‌راگەیشتنیش دێت .

اطاعه :
گوێ‌دار : (مطیع) بەمانای گوێ‌دار دیت بەلام (اطاعـه) چاوگە بەمانای گوێ‌دێـــری دێت .

اطلاق سراح :
رهاکردن : ئازادکــــردن زۆر بـــاوەو جوانترە .

اعانه :
کۆمەك : پیتاك جرانترە .

اعتذار :
بوردن خوازی : لێ‌بـوردن یاخود بەخشین .

اعفاء :
جەبدان : لێ‌خۆشـــبون بـــاوە .

افشاء :
درکاندن :درکاندن بۆ ووتەیاخود قسە بەکاردێت بۆ ئـەو زاراوەیە بلاوبونەوە جوانترەچونکە بۆ نەخوشی بەکاردێت .

اکمال :
دواکەوتن : تأخیر بەمانای‌دواکەوتن دێت بەلام ناتەواو جوانترە بۆ ئەو زاراوەیە .

التحاق :
چونەسەرکار : پەیـــوەندی کـــردن زۆر جوان‌و باوە .

آلی :
ئامێری : نەك ئامیزچی .

انسجام :
گونجان : مناسب بەمانـــای‌گونجان دێت کەواتەرێك‌کەوتو جوانترو باشترە .

انضمام :
لەگەڵ‌کەوتن : هاتنە پـــاڵ‌جوانترە .

انفکاك :
ترازان : بۆ شتێك دەبێت‌کە لەخۆیـــەوە بترازێت بۆیە دەست‌بەردان جوانترە .

موقف :
گرتو : گیراو زۆر باوە لـەکوردەواریدا .

اذاعه :
پەخشین : ئەگەر بێتـــووشەی (بێژ) لە بێژەو بێژەو وەربگرین وەلەگەل (گە) کە بەمانای شوین دیت لیکیان بدەین زاراویکی زۆر جوانمـــان‌بۆ دروست دەبێت ئەویـــش (بیژگە)یە کە جوانتـــــرەلەپەخشین وە بە مانای شوینی ووتن دێت قیاس لەسـەر ئەوەئیستگە ، فێرگە .. هتد .

باطنی :
دەرونی : نفسی بەمانـــای‌دەرونی‌دێت بەڕای من ئەگـەر (ناوجەرگە) بەکار بهێنـــین‌جوانترو باشترە .

تأکید :
دوپات : پات بەمانای دوبارەکردنەوە دیت (تکرار) ئەگەر دڵنیا بەکار بهێنـــــــین‌باشترە .

تثمین :
قرساندن : نرخ‌پیــــدان‌جوانترە .

تصریح :
ئاشکراکردن : اعــــلان‌بەمانای ئاشکراکردن دێــت بەڕای من روون‌کــــردنەوەباشترە .

تصنیف :

بڕوانە ل -٧-

هونەرو ئازادی

عەبدوڵلا سەڕاج

لەجەوهەرو بنەڕەتـدا ، چالاـ کییەکی مرڤە بۆ سەربەسـتی‌و ئازادی‌و رزگاربوون لەچنگی‌سروشت‌و یـــاری ئالۆزی کۆمەڵایەتی . وەئەگەر کۆمەڵ‌پێویستی بە هونەرمەندهەیـە ، هەر لەبەر ئەوەیە کە هونـــەرخۆی راســتیەکی کۆمەڵایەتییە چونکە هونەر تەنیا بۆ ئـــەوەنییە مرۆڤ لە دەوروبـــــەری بگات‌و لەنهێنیەکانی ئاگـــاداربێ بگرە بۆ گۆڕینی ژیانـــــی مرۆڤەو پاراستنی مرۆڤایـــەتی.. بۆیە لێرەدا هونەرو ئازادی بەیەك ئەگەن لەم ئەمانجـــــە پیرۆزەیانـــدا ، مرۆڤایــــــەتی هەمیشە چاوی لە ئازادییـــــەوهونەریش ئەو کەرەستەیەیە کە بۆ ئەو مەبەستە بەکاردێت‌هەروەك (ئەنــــدری مالرۆ) ئەڵێت .

مێژووی هونەر مێژووی ئازادی‌یە :

بێ‌گۆمان جوانکـــــاری‌ی‌هونەری رووالەتێکی ئازادییە ، هەروەها پێوەری ئــــــەوئازادییەشە . چونــــــکە سەرکەوتنی ویستی مـــــرۆڤ تۆمارئەکات لە جیهـــــانی تێ‌ڕوانین‌و هەست‌و روخسارداجا بەهێڵ‌و رەنگ‌بێت یـــان بە ئاوازو جوڵانەوە یاخـــودبە وشەو ئیقاع ، ئەمە لەلایەکو لەلایەکی تریشەوە هەســـــت‌کردن‌و چێژ وەرگرتنــــــە ،هەستێکی ناخی دەروونــــەوەهەڵ ئەقوڵێت بە شـــێوەیەکی ئازاد ، بێ ئەوەی کوســــپ‌وتەگەرەیەکی ئەوتۆی تـــووش بێت . ئاشکرایە هونـــــەر لەهەر سەدەو جێگایەك بێت ، وەچەی ئەو سەدەو جێگایەیە ، بەڵام هونەری نەمر لەو قەوارە تەسکەدا خۆی ناگرێت بگــــرە هەمیشە تەکانی ئەوە ئـــەدات

ئەگەر بێتو چاوێك بەمێژووی‌هونەردا بگێڕین ، لەوکاتەوە کە مرۆڤ لە دیواری ئەشکەوتەکانادەستی دایە یەکـــەم نیگار ، هەتاکو ئەمرۆکە ، کەبەچەندەها گۆڕان‌و قوتابخانەی هونـەری تێپەربووە ، ئەوەمان بۆ یەکالا‌ئەبێت کە هونـــەر ئارەزوو و ویستێکی بەتینە بۆ گۆڕینـــی کۆمەڵ‌و جیهان ، چونکە هونەر ئازادیی‌و بەرەو ئاسـۆیەکی تر بروانێتە نەمری‌و مەزنـی ، ئەمەش دیســـانەوە ئازادیی هونەر ئەسەلمێنێ کــــە هونەرمەند پەیتا پەیتا خولیای ئەوە ئەبێ دەنگ‌ورەنگی خۆی بـگەیەنێتە هەموو لایــەکو تەنانەتیش لـە پاشەڕۆژیش دا نـەمر بێت .

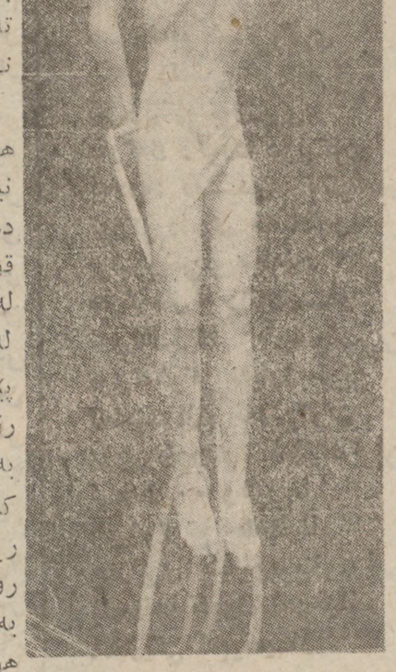

چاوگێڕانێك بە مێـژووی هونــــــەرداو بەتایبــەتی نیگارکێشان ، بۆمـــــان دەرئەکەوێت کە جـــــوورەها قوتابخانە هونەرییەکــــان لەبنەڕەتدا شۆڕشێك بـــوون لەئاست قوتابخـــــانەکانی پێشووتردا ، بۆ نموونـــــە رۆمانسییەت شۆڕشــــێکی بەتەوژم بوو لەکاتی خۆی دژی کلاسیك بەرپاکرا ، هەروەهـا ریالیزم شۆڕشێکی تربــــوو روو بەرووی رومانسییەت .. بەم‌جۆرە هەتا دوا قوتابخانەی هونەری لەم سەدەیەماندا .. واتە هونەر هەمیشە چـــاوی لەئازادی‌و سەربەستی بووەو بەرەو پێشەوە جمـــاوە ، ئێستاکەش هونـــەر لــــەم سەدەیەماندا ، لەپێشەنـگی

بڕوانە ل -٧-

کارەساتەکەی ئەم دواییەی شیلی بزوتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلانی روونتر کردەوە ـ پاشماوە

چینانەی دەسەڵاتی سیاسی و ئابوری یان لەچنگ ئەچێت بەهیچ جۆرێك دەست لەچالاکی روخێنەرانە هەڵناگرن وەئەم چینە کۆنەپەرستانە سەرلەنوێ ریزی خۆیان رێك ئەخەنەوەو خۆیان ئامادە ئەکەن بۆ پەلاماردانەسەر ئەو دەسەڵاتە تازە پێشکەوتن خوازە ·

بەم بۆنەیەوە پێویستە دەست بۆ ئەو خاڵە رابکێشین کە هەموو دەسەڵاتێکی فەرمانرەوا دەزگای پارێزەری خۆی هەیە وە هیچ دەسەڵاتێك بێ ئەم دەزگایە ناتوانێت تەنیا بە پشتیوانی جەماوەری بێ چەك درێژە بە دەسەڵاتی خۆی بدات · واتە پێویستە هەموو دەسەڵاتێك لەگەڵ هێزی چەکداری ئەو وڵاتەدا جووت بێت و هێزی چەکدار دەزگایەکی پارێزەری بێت نەك دوژمن و ناحەز وەکو لەشکری شیلی کە هەر لەشکرە کۆنە دروست کراوەکەی رێژیمە بورجوازی یە کۆنەکەی شیلی بوون ·

بێ گومان ئەمە مەسەلەی بنچینەی هەموو سیستەمێکە وە هەر بەهۆی لەشکرێکی شورشگێری بە بیروباوەڕی شۆڕش پەروەردە کراوەوە سیستەمی شۆڕشگێڕی سەر بە گەل ئەپارێزرێت هەروەکو لەشکری دەرەبەگ و بورجوازی رێژیمی دەرەبەگ و بورجوازی ئەپارێزن ·

راستە لەشیلیدا سەدەیەك زیاترە نیوە سەربەستی و سەربەستی یەکی دیموکراتی بورجوازی کلاسیکی بوو بە بەشێك لەژیانی سیاسی ئەم وڵاتە بەڵام چینە مولکدارەکان هەر بۆیە جڵەوی دیموکراسی یان بۆ گەل شل کردبوو چونکە تا سەرکەوتنی دکتۆر ئەلیندی ئەم دیموکراسی یە هیچ زیانێکی بنەڕەتی بەقازانجی ماددی و دەسەڵاتی سیاسی یان نەگەیاندبوو ، لەبەر ئەوە نەیان ئەویست جەماوەری گەلی شیلی بوروژێنن و روخساری راستەقینەی خۆیان بخەنەروو ·

بەکورتی تاقی کردنەوەی گەلان ساغی کردوتەوە کە سیستەمێکی شورشگێڕی سەر بە جەماوەری رەنجبەران ئەوکاتە بناغەو پایەیەکی قایمی ئەبێت کە بەهۆی شۆڕش یان بزوتنەوەیەکی شورشگێڕی خاوەن تیورێکی زانستی یەوە هاتبێتە کایەوە وە بە خەباتێکی شورشگێڕی و تیورێکی زانستی تاقی کراوەش ئەپارێزرێت و هەر لادانێك لەم سەرەتایە ئەبێتە هۆی تێکچوون و لەناوچوونی ئەو سیستەمەو تێکشکانی بزوتنەوەی شورشگێڕی جەماوەری ئەوگەلە ·

زۆردەمێکە باوو باپیرانمان وتویانە دوو کوێخا لە دێیەکدا نابێت یان دوو شتی جیاواز لەمەنجەڵێکدا ناکوڵێن ، بۆیە دەسەڵاتی حکومەتی ئەلیندی و دەسەڵاتی خاوەن موڵکە گەورەکان و بورجوازی یە کۆمپرادوزەکانی شیلی نەیان توانی لەمەنجەڵێکی دەسەڵاتداریتی فەرمانرەوای دەوڵەتی شیلیدا پێکەوە حوکمرانی بکەن ·

دامەزراندنی سیستەمێکی پیشەوتن خواز یا سوشیالیست بەخەباتێکی درێژخایەنی شورشگێڕی ، هێزێکی سیاسی و چەکداری لێهاتووی پتەوی دلسۆز پەروەردە ئەکات کە هەمیشە ئامادەئەبێت بۆ پاراستنی ئەو سیستەمەو پوچەڵ کردنەوەی هەموو پیلان و دەسیسەو نەخشەیەکی دوژمنانە · هەروەها قەڵاچۆ کردنی دەسەڵاتی چینە چەوسێنەرەکان و هەڵتەکاندن و لەناوبردنی بناغەو پایەی سیاسی و ئابوری ئەم چینانە ، دەرگای پێشکەوتن و سەرکەوتن و گەشەکردن و پەرەسەندنی پرۆژەکانی گەل ئەخاتە سەرپشت و سیستەمی پێشکەوتن خوازو بزوتنەوەی جەماوەری رەنجبەرانی گەل لەپاشەکشێ و هەڵگەڕانەوەو چالاکی روخێنەرانە ئەپارێزێت ·

دەبا ئەم تاقی کردنەوە پڕ ناسۆرەی شیلی رێنیشان دەرێکی تربێت بۆ گەل و شۆڕش و بزوتنەوەی نەتەوەیی و چینایەتی وڵاتەکەمان ·

پاشماوەی : هونەرو ئازادی

جوڵانەوەی نیشتمانی و رزگاری چەڵەمەکانی ، ئەوانە هەمیشە گەلاندا رێئەکات · پەیکەری رووانیویانەتە ئاسۆیەکی بەرینی ئازادی ئەتاشێ و نیگاری ئازاد ·· کەوابوو لەئەنجامدا سەرفرازی ئەکێشێ و سروودی ئەگەینە ئەو ئاکامەی سەرکەوتن بۆ گەلان هەڵ هونەرمەندی فەرەنسایی ئەبەستی ، لەم بارەشەوە میللێ پێی گەیشت کە ئەتوانین چەند نموونەیەك (هونەر بەرەنگاری یە) بۆ بخەینە بەرچاو کەبوون بە وەدەس هێنانی جەوهەری هاندەری ئازادی مرۆڤ و هۆی مرۆڤایەتی ی مرۆڤ و پسانی هەڵگیرساندنی زۆر کودەتاو کوت و کەلەبچەی دیلیەتی و راپەرین و شۆڕش وەك مۆسیقای شەقارکردنی شەوی نوتەکی مارسیلیزو تاباڵۆکانی گۆیاو کوێلیەتی ، هەر بۆیەشە دیلاکرواو پیکاسۆو هی تر ·· هونەر ـ بەتایبەتی نیگارو پەیکەر ـ دەست پێشکەری ی لەکاتێکدا هونەرمەند هەستی خۆی ئەرژێنێتە تابلۆیەك یا پەیکەرو ئاوازێك ، بێ گومان خۆی ئەکات لە شۆڕش و جوڵانەوەی رزگاری گەل لاسایی سروشت و ژیان ناکاتەوە بەڵکو ئەیەوێ بڵێت بگرە گەنجینەیەو مێژووی مرۆڤایەتی وتەقەلای سروشت و ژیان کەم و کورتی ی ئازادیخوازان لە پێناوی تیادا هەیە ، بۆیە پێویستە سەرفرازی و سەربەستیدا بەم جۆرە بێت کە من تۆمارم تۆمارئەکا خۆ ئەوەشمان کردوون · هەربۆیە سەرتاپای لەیاد ناچێت کە هونەر چ مێژووی هونەر ئەوەمان بۆ رۆڵێکی نواند لە شۆڕشی دەرئەخات کە هونەرمەندان فەرەنساو کۆمۆنی پاریس و تێکۆشاون بۆ دەربازبوون شۆڕشی نەگیرساوەی میللەتان لەچنگی دیلیەتی و پەیوەندی دژ بە کۆنەپەرستی و سروشت و ژیان و تەنگ و دەرەبەگایەتی و ئیمپریالیزم ·

پاشماوەی : زاراوی کارگێر ··

بابەت کردن : دەستەدەستە یاخود پۆل پۆل جوانترە ·

تطبیقات :

ڕاهاتن : تعود بەمانای ڕاهتن دێت بەڵام ڕاهێنان باشترە ·

تفریق :

جیاکردنەوە : بڵاوەپێکردن زۆرباوە لە کوردەواریدا ·

توتر :

کرژ : پەشێو زۆر بەکاردەهێنرێت وەکو بڵێین : باری ئێستای کوردستان زۆر پەشێوە ·

جوال :

گەریدە : بەمانای گەرۆکیش دێت ·

حاضر

حازر : لەحاضری عەرەبیەوە هاتوە (ئامادە) لەکوردیدا هەمیشە لەجێگای حاضردێت ·

الحمایة الشخصیة :

تەن پارێزی : پاراستنی کەسایەتی جوانترە ·

خزینة

خەزێنە : گەنجینە کوردی یە نەك خەزێنە ·

الذاتیة :

فەرمانبەری : خوێی گونجاوترە

رصید :

پشتیوانە : بارمتە پڕ بە پێستی خۆیەتی

زیارة :

سەرلێدان : (تفقد) بەمانای سەرلێدان دێت بەڕای من دیدەنی جوانترە ·

سائق :

ئاژیار : ساڵەهای ساڵە (شوفێر) باوە ئەگەر زاراوەیەکی بێگانەش بێت ·

ساند :

دیرك : پاڵپشت زۆر جوانترو مانای تەواوی خۆیەتی ·

شریك :

هاوپشك : هاوبەش جوانترین مانایە بۆ شریك ·

ضائع : ·

فەوتاو : وونبو باشترو باوە ·

غامض :

لێل : عكر بەو مانایە دێت ئەویش بۆئاو بەکار دەهێنرێت نادیار بەڕای من جوانترو جێی خۆی دەگرێت ·

قائمة :

سیاینی : لەکوردەواریدا (لیستە) زۆر باوەو بەکار دەهێنرێت ئەگەرچی ووشەیەکی ئینگلیزیە ·

کارثة :

کارەسات : لە (کارثە)ی عەربیەوە وەرگیراوە (ڕوداو) بە باشتر ئەزانم ·

لقب :

نازناو : ئەگەر نازناو زاراوێکی لێکدراو بێت لە (ناز)و (ناو) پێکهاتبێت · (ناز) لەکوردیدا بەمانای خۆگران کردن دێت ، مانای وایە هیچ لەگەڵ (ناو) ناگونجێت ، بەڵام ئەگەر بڵێین ووشەی (ناس) لەناسین ناسیم ، ناسیت ، ناسیمان ، ناسیان · وەربگرین وە لەگەڵ (ناو) لێکی بدەین بەڕای من زۆر جوانترە لە (نازناو) وەزاراوێکی نوێمان بۆ دروست دەبێت ئەویش (ناسناو)ە کە بەمانای ناوی ناسینی دێت بۆ ئەو کەسەی بۆ بەکار دەهێنین ·

معاملة :

ئیش : هەر لەکۆنەوە (سەودا) باوبوە ·

موافقة :

ڕەزامەندی : زاراوێکی دوورەگی بێگانەیە لەدوو ووشە دروستبووە یەکەمیان ڕەزا کەلە (رضی)ی عەربیەوە وەرگیراوە دووەمیان(مەند)ی فارسی ئنجا بۆ ئەوەی لەدەست ئەو زاراوەیە ڕزگارمان بێت ئەتوانین لەجیاتی (رضی) قایل بەکار بهێنین وە لەجیاتی مەندی (فارسی) بوون بەکار بهێنین کە واتە (قایل بوون) باشترە لە (ڕەزامەندی) ·

پاشماوەی : لەدەریاچەی لیبیدا ··

ووڵاتی کورددا نیە ··! فارسەکان (بحیرة البجع) بە (دەریاچە قو) ناو ئەبەن و (ماهی خورو سورخە) یشی پێ ئەڵێن ·· ئینگلیزو ئەرەنسایی بە Pelican ناوی ئەبەن ·· هەر بۆیەو لەبەر ئەم هەموو راجۆراو جۆرانە وەلەبەر هەندێ شتی تایبەتی ، جارێ ووشەی (لیبید)ی (رووسی)م بۆ بەکارهێناو لە (جمع) کردنیشا رێزمانی کوردیم بەسەرا سەپاند ·· تا ئەو رۆژەیش ئەم مەسەلەیەمان بۆ ساغ ئەبێتەوە ، چاوەڕانین ··!!

سەرنج

لە فەرهەنگە کوردیەکاندا ، ناوی (بجع ـ بجعە) بە (ماسیگرە) و (سەقاقوش) هاتوە ·· مامۆستا گیو (ماسیگرە)ی بۆ داناوە مامۆستایان مەردۆخی کوردستانی و سجادی بە (سەقاقوش) ناوی ئەبەن ·· هەندێ لەشارەزایانی خۆمان بە (قولنگ) ·· مامۆستا هەژار بە (قوو) بۆ ماڵی و بە (سی ی) بۆکێوی ناوی ئەبا ، کەچی دەستەیەکی تر هەیە ، هیچ کامیان بەڕاست نازانن و لەو باوەڕەدان کە ئەم باڵندەیە لە

پاشماوەی : ئێمەو خوێنەران

**هەرچەند ئەکەم
بێمەوە سەر تەرمەکەت
بگریم ···
لە سەر سینگی بەخوێن سوور بوت
کۆڕێکی هەڵپەڕکێ بگرین
تافر میسکی چاومان بسڕین**

● **کاك ئەبو بەکر شاخی لە کەرکوك :**

·· ئەو پارچە هەڵبەستەی بەناوی (تکاکانم) ناردووتە ئەمەمان لێ هەڵبژارد :ــ

تکاکانم ···

**قەت بناغەی یەکێتیمان
بەدەستی خۆمان شل نەکەین
هاورێکانم ··!
بارێ نەدەین بەناحەزان
لە کەلەبەر
بێنە ژورێ
دەستی بەبەرۆکمان بگا
········**

بەرمایی : سەرهاتیەك

ڕوحە بوچیە !! ماساخیا من چ فایدەتێیە ئەزهەر ئەفلاوەمە دەرێ تفەنگێ داسەرێ دلێ خو وجەلبکاوێ ئێخستە طایەکێ

تەڕاشێ ئوکێشا ئێمرك بسەر دقناخوکەت ، یاشی هەیامەکی مەلایێ گوندی کچك خاست ژبابێ وێ ئولخو مەهرکر ئوفە گوهاست مانەدگەلێك دساخ حەتانوکە برەکابچیکا یابدویف کەتی ·

مێرکمر نەزانی مەلای چ بوکربودلێ خو ژنکێ ژی دقیا شوی کەت داخولپشت ئێکی قەکریت ، بابێ وی ژی دونەخت وەرگرتن ، حەتانوکە خەلکێ وی گوندی بقێ دئاخفن بەلێ کەس نزانیت مەلایێ گوندی چ دکاغەزاخودا نڤیسیبو بو هەڤالێ خو مەلایێ باژێڕی ·

پاشماوەی : تۆپامارۆس ··

سەرەکی و دۆستی سەرەکی ئەو پلەیە دیاری بکات و جەماهیر لەدەوری خۆی کۆبکاتەوە تەنیا ئەو پارتیە ئەتوانی سەرکردایەتی چینی کرێکار بکات کەبەرەو ئامانجەکانی بەرێ ·

ئەوەی لەئورگوای دا خۆی بەسەر یەکێتی کرێکاراندا سەپاندوە بۆ مانگرتن دژی دکتاتوریەت وەکو تاکە ڕێگا بۆخەبات ئەوەیە کەهەموو ئەو پارتیانەی ئەو وڵاتە بروایان بەخەباتی پەرلەمانی هەیەو نایانەوێ خەباتی خۆیان بگوێزنەوە بۆ پلەیەکی پێشکەوتوتر ڕای سەرکردەیەکی ئەو پارتیانە ئەڵێت « ئەتوانین خەباتی پەرلەمانی بکەین بەڵام ناتوانین یەك گولە بتەقێنن » ·

لەلایەکی ترەوە تۆپامارۆس سەرەڕای ئەوەی ماوەی ساڵێك کپ و بێدەنگ بوو ڕوویەکی تری خەباتی گەلی ئوروگوایە دژی دکتاتوریەت و ئیمپریالیزم

لەم مانگەی دواییەدا تۆپامارۆس سەری هەڵدایەوەو بەیانێکی دەرکرد لەو بەیانەدا بانگی جەماهیر ئەکات بۆ خەباتی چەکدارانەو جەنگی گەلی وە داوائەکات کە بەهێزی چەك بەرەنگاری ڕێژیمی دکتاتوریەت بن وەپەنا بەرنەبەر هەموو جۆرە خەباتێك بۆ دامەزراندنی دەسەڵاتی گەل ·

بەیاننامەکە بریتیە لەوەی ڕەخنە لەخۆیان ئەگرن کە چۆن نەیانتوانیوە هێزی گەل کۆبکەنەوەو ئاراستەی بکەن بۆ ئخەبات و هێزی دوژمنیان بەکەم داناوە ، وە لەدوایدا گەیشتونەتە ئەو ڕایەی کە (شۆڕش بەبێ چینی کرێکار سەر ناکەوێ) بەڵام بەگوێرەی بەیانەکە دوو تێبینی گرنگ هەیە ئەبێ بیخەینە پێش چاو ئەویش یەکەم : هێزی دوژمنیان بەکەم زانیوە ·

دووەم : تۆپامارۆس لای وابوو کە ئەتوانێ هەر بە ئاژاوەو فڕاندن و کوشتنی خەڵك ئەو ڕێژیمە بڕوخێنێ کە ئەمەش لادانێکە لە ڕێبازی شۆڕشی چەکدارانە · تۆپامارۆس بەو کارانەی وائەکرد کە خەباتە چەکدارانەکەی سروشتی ڕیخراوە کرێکاریە شۆڕشگێڕیەکەی نەمێنێ و سروشتی برجوازیانە بگرێتە پێش لەدواجار کارئەکاتە سەر هەموو خەباتی چینی کرێکاری ئوراگوای · هەروەها ڕووبەڕووبوونی لەگەڵ سوپای برجوازی نۆکەردا زۆرجاری وابوە کە تۆپامارۆس دووچاری لێدان و کوشتن و لەناوچوون بێت بێ ئەوەی هێزی گەل هاوکاری لەگەڵا بکات و یارمەتی بدات چونکە نەیتوانیوە بەتەواوی جەماهیر ئامادەبکات بۆ ئەو خەباتە بە تایبەتی چینی کرێکار · بۆیە ئێستا تۆپاماروس بڕوای هێناوە وەڕەخنە لەخۆی ئەگرێ ڕاتێ ئەگات کە هێزی جەماهیری گەل بەتایبەتی چینی کرێکار لە شۆڕشدا هۆی هەرە گرنگی سەرکەوتنەو بەبێ کرێکاران شۆڕش سەرناکەوێ · ئەم ڕەخنە لەخۆگرتنەی تۆپامارۆس پیشەکی یەکی باشە بۆ نەهێشتنی باری جاران ، وەرێك خستن و پتەوکردنی ڕیزەکانی گەل بۆڕوخاندنی ڕێژیمی دکتاتوریەت و خەبات کردن بەهەموو جۆرەکانیەوە بەپێشڕەوێتی چینی کرێکار ·

پاشماوەی : دکتور تۆنە خۆشی ··

بە کاوڕی سبەینێ ·

لەگەڵ دەنگیکا بە خەبەر هات و وتی :ــ

بۆ شار · بۆ ناوجەرگەی خۆشی و سینەماو حەمام و جادەی قیرتاوو دوکان و بازاری ڕازاوەی خۆش و زێرو ڕیو گڵۆپی کارەبای ڕەنگاو ڕەنگ و میوەی هەمە چەشنەو کۆشك و ئوتومبیلی درێژو جل و بەرگی ڕازاوە ·

قور بە سەرمان ·

وا ئەزانی ئەبیەشنەوە ·

بە من و تۆو هەزارەهای وەك من و تۆ چی کە لە شار ئەژین ؟

بە پارە ئەکرێ بە پارە ·

فلسیش لە باخەڵمانا سەوزەلێ خانم ئەڵێ

خۆشی لە خاوەن پارەو سامان ، هەر ئەوان ئەزانن خۆشی بەر هەمی شارستانێتی چی یە ·

جا خۆ ئەوان لەگەڵیانا نەهاتۆتە دەرەوە ؟·

بەڵێ ڕاست ئەکەی لەگەڵیانا نەهاتۆتە دەرێ ، دەو شت لەگەڵ مرۆڤ نایەتە دەرێ کە لەدایك ئەبێت نەسامان نەخانەدانی بەڵام ··

جا هیچ نەبێت تەماشا ئەکەین ·

تەماشای چی ؟!!

وەك تۆ تەماشای ئەوان ئەکەیت ، من و تۆش ئەبین بە جێگەی پێکەنینی ئەوان و ئەوانیش تەماشای ئێمە ئەکەن ·

هەستە دەست لەدەست و قوەت لە خوا بۆ شار بۆ ناو دکتۆرو دەرمان و دەرمانخانە و نەخۆشخانە بۆ ڕزگاربوون لە ناڵەو ئێش و ئازارو شەو نوخونی و هاوارو لالانەوەو تۆبەو ئەستافارو شایەتمان ·

دەرمانخانەکان هاواری پارەیانە ·

خاوەن نەخۆشخانەکان هاواری پارەیانە ·

دکتۆرەکان هاواری پارەیانە ·

ئاخ پارە ، هەموو شتێکی پارە ، کوا مرۆڤایەتی ؟ کوا ئەو قسانەی کە لە کاتی خۆیا

**ئەیکەن پێش ڕێگەیشتنتان؟
کوا نیشتمان پەروەری ؟
کوا هەستی نەتەوایەتی ؟
کوا هەستی مرۆڤایەتی ؟
کوا ·· ؟ کوا ·· ؟
کوا هەقی عیادەکەت ؟
چەند ؟
دینارێك ·
باشە دکتۆر بۆ ؟**

چیت کردووە ؟ بۆ دینارێك؟ من لە بەیانی یەوە تا ئێوارە کۆڵ ئەکێشم بە هەشت پەنجایی ، تۆ بە یەك دەقیقە دینارێك وەرئەگریت ، گوناهە ، ئەمە کفرە ، خوێن مژینە بێ بەزەیی یە ، بێ هەستی یە کاتی ئەمە نی یە پارەکەت دانێ و برۆ ·

نیمە ·

دە ئەو کاغەزەم بەری برۆ پارەکەت بێنە ئنجاوەرەوە ·

دکتور نایەمەوە بەڵام ئەوەش بزانە تۆش نەخۆشی ، نەخۆشی پارەو ئوتومبیل و خواردن و خواردنەوەو کۆشك و جل و بەرگی ڕەنگاو ڕەنگ ·

پێویستیت بە چارەکردن هەیە تا وەك من نەی گەیاندویتە سەر ئێسك فریای خۆت کەوە ·

ئیتر سوپاس

پاشماوەی : ڕەش و سپی

خەڵکی چەواشە ئەکات و دۆست و دوژمنی خۆی بەگران بۆ جیاتەکرێتەوە ·

● ئەلیندی « ڕوخا »چونکە سەری دوژمنانی گەلی پان نەکردەوەو بەڕێگەی « اصلاح » خەریك بوو چارەسەری گیروگرفتە بنچینەییە قووڵەکانی گەلی شیلی بکات بەڵام « کاسترۆ »مایەوەو هەرئەشمێنی بیروباوەڕەکەی گڕی بەرداوەتە هەموو ئەمەریکای لاتین ، چونکە دوژمنانی شۆڕشی لەناوبردو خۆی ساغ کردەوە بەلای خێراو وتی :ئێمە بیروباوەڕمان (مارکسیزمە)و سوشیالست پێکەوە ئەنێین و هەرکەس نارەزایە ملی ئەقرتێنین یان لە وڵات دەری ئەکەین ، کەوابو ڕێگای سوشیالست و باوەرکردن بەزەحمەت کێشان وەڕێگەی دوژمنانی گەل ، هەر ئەو دوو ڕێگەیەن کە لەسیاسەتا هەن ، وە کوێرە ڕێگەی نا وەراست ئەنجامی هەرپوچ بوونەوەو تیا چوونە وەکو مصدق، نکرۆما ،سوکارنو ناصر ، ئەلیندی و ·· هتد ··

پاشماوەی : هەولێر و هەنگاوێکی ··

وەڵامی خوشکە ڕووناك محمد شریف :

بێ سێ و دوو دەڵێم ، هیچ چەشنە گیروگرفتێکمان نی یە شایانی باس بێت ، بەڵکو کارکردنمان لەتەك پیاودا شتێکی زۆر ئاساییە بەتایبەتی کار بەدەستانی دائیرەکەمان لەسەرووی هەموویانەوە کاك جلال خۆشناو زۆر یارمەتیمان ئەدەن ·

دەمەوێ بڵێم ، هیچ جیاوازی یەك لەنێوان ژن و پیاودا نی یە لە مێشکی ئەوانەدا نەبێ کە لە تاریکیدا دەژین ·

هاوکاری :

هەروەها ئەندازیار جلال خۆشناو بە « هاوکاری » ڕاگەیاند کە چەندەها ئافرەتی تر داوای دامەزراندنیان لە دائیرەکەماندا کردووە ، بەڵام « ملاك » نی یە ، وەنەبێ ئێمە بەوەندەی هەیە ڕازی بین ·

ئەوەی شایانی باسە لەڕووی ڕاپەڕاندنی هەندێ کاروباری تایبەتی یەوە ئافرەت سەرکەوتووترە لەپیاو بۆ نمونە « ذاتیە » ·

لەبەڕێوەبەرایەتی چارەسەرکردنی کشتوکاڵ و زەراعەتدا :

وەڵامی خوشکە ئاورنگ کامل :

بەهیچ چەشنە گیروگرفتێك من بەش بەحاڵی خۆم هەست ناکەم لەمەر ئیشکردنم لەگەڵ پیاودا ، بەڵکو ئێمە زۆر هەست بە مەسوئولیەت ئەکەین هەروەها دەمانەوێ ئەوە بسەلمێنین کەوا جیاوازی لەنێوان ئافرەت و پیاودا نی یە ··

دەمەوێ ئەوە بدرکێنم ئێمە وەکو پیاوەکان هاتووچۆو میوانداریمان نی یە ، ئەمەشیان کارێکی تایبەتی خۆی هەیە · گرنگ ئەوەیە بەگیانێکی دڵسوزانە کارو فەرمان ڕاپەڕێنین ·

وەڵامی خاتو لامعە کریم مصطفی :

دەبێ کۆمەڵی کوردەواریش لەم دواکەوتنە کۆمەڵایەتی یە ڕزگار ببێ و ڕەگەزی ئافرەت شوێنی خۆی بگرێ لەژیانی ئابوری و کۆمەڵایەتیداو بەمافی ڕەوای خۆی بگات · میللەتی ئێمە پێویستی بە هەموو چەشنە توانایەك هەیە جا چ پیاو بێ یان ژن ؟ هەرچەند هۆی ئیش کردنم ئابوری بوو ، پێم خۆش بوو دانیشگا تەواو بکەم ، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا زۆرخۆش حاڵم ، چونکە جگە لەوەی تاقی کردنەوەیەکی نوێ بوو لە ژیانم ، مافێکی ڕەوای خۆمانە · بێ گومان خزمەتی پێشکەوتنی کۆمەڵەکەمان دەکات ·

لێرەدا هاوکاری دەربارەی مەسەلەی پۆشی لەخوشکە لامعە پرسی ··

ئەویش وتی : جاری پۆشی لەبێگانەوە بۆ کورد ماوەتەوە !! مانەوەشی نەك هەر بێ جێیە

وەڵامی خاتو نجیبە عقراوی:

ڕاستی یەکەی ئێمە مێشکمان کاس بووە بەقسەی پڕوپوچی هەندی کەس کەدەڵێن ، لە توانای ئافرەتدا نی یە شان بەشانی پیاو ئیش بکات ، تەنانەت خۆشمان بڕوامان لاواز بووە ، کە خاوەنی ئەو مافەین ! بەڵام ئێستاکە نەك تەنیا خۆمان بەکردەوە سەلماندمان ، بەڵکو ئەوانەی ئەو چەشنە بیرو باوەڕانەشیان هەبوو دان بەم ڕاستی یەدا دەنێن ·

گەلی کوردی ئێمە مەرجی پێشکەوتنی لەباردایە ئەگەر ئەو کۆت و زنجیرە کۆنەپەرستانەیە نەبێ کەپاشماوەی ڕێژیمی کۆنە ··· وابزانم خەتای خۆمانە وەك پێویستە هەوڵ و تەقەللا نادەین بۆ پێشکەوتنی کۆمەڵەکەمان · لەڕووی گیروگرفتەوە ، هیچ چەشنە گیروگرفتێك نی یە ، هەروەها کاربەدەستانی دائیرەکان زۆر باشن ·

وەڵامی خوشکە سعاد عزیز :

لەسەرەتای ئیشکردنمدا ، شان بەشانی پیاو تووش هەندێ گیروگرفت هاتم ، بەوەی شایانی باسە من یەکەم ئافرەت بووم کە لەم دەزگایەدا بووم بە فەرمانبەر · وەکو هەندێ کەس دەڵێن جیاوازی هەیە ڕاست نی یە بەڵکو هیچ جیاوازیەك لە نێوان ئافرەت و پیاودا نی یە ·

وەڵامی خوشکە بەدریە عبدالله اسماعیل :

هەرچەند ئیشکردنم لەم دائیرەیەدا شان بەشانی پیاوە ، بەڕای خۆم نەبوو ، بەڵکو باری قورسی ژیان بەسەریا سەپاندم ···! بەکورتی هۆیە سەرەکی یەکەی بێ دەرامەتی و نەبوونی بوو لەگەڵ ئەوەشدا هەست بەهیچ گیروگرفتێکی ئەوتۆ ناکەم·· وەکو پیاو کاروفەرمان ڕادەپەڕێنم ، بەڵام لەهەمووی سەیرتر کەس وکاری مێردەکەم ئێستاکە پەیوندیان لەگەڵ مێردەکەم بڕیوە ، چوونکە من « لە دائیرە لەگەڵ پیاوان » ئیش دەکەم ···!! بەڵام بەهیچ جۆرێك نابێ گوێ بدەینە ئەو چەشنە بیروباوەڕانە کەخاوەنەکانیان دیلی ڕێژیمی تاریکین ·

زۆر سوپاسی ئەو کەسانە دەکەم کە ڕێگایان بۆ ئیشکردنی ئێمە خۆش کرد ·

پاشماوەی : ولیم شکسپیر

شکسپیر تیایا ڕێگای بۆچەوساوەکان و ڕەش و ڕووتەکان فراوان کردووە ، ئەمانە وایان لەشکسپیر کردووە کە وەکو مرۆڤێکی سیاسی و شۆڕشگێڕ سەرکەوێت بەهۆی ئەو بیرو باوەڕە شۆڕشگێڕانەیەوە بوو کە لەدوای چەندساڵێك شۆڕشی فەرەنسا لە وڵاتی شکسپیر یشا تەقیەوە ، هەر بۆیەش چەندان لەسەرۆك و شۆڕشگێڕەکان ئیلهام و جۆش و خرۆشی گەورەی نیشتمان پەروەریان لێوەرگرتووە ·

institutkurde paris

بەبونەی کودتاکەی میلیاریستەکانی شیلیەوە :

پابلۆ نیرۆدا

وابڵاوبۆتەوە کە شاعیری بەناوبانگی شیلی لەکودتاکەی شیلیدا کوژراوە .

● پابلۆنیرۆداتەمەنی ٦٩ساڵە و دۆستی سەرەکی کۆنی شیلی دکتۆر ئەلیندی یە ٠ماوەیەکی کەم بوو بە باڵیۆزی شیلی لە پاریس و دوای ئەوەگەڕایەوە بۆ سانتیاگۆ .

● پابلۆ نیرۆدا لە ١٢ی تەموزی ١٩٠٤دا لە (پارل) هاتۆتە دنیاوە کە ئەکەوێتە خوارووی شیلی و داری مێوی زۆرە .

● لەتەمەنی ١٥ ساڵیدا یەکەم هەڵبەستی خۆی بەناوی پابلۆ نیرۆدا بڵاوکردەوە ، نیرۆدای لە چیرۆك نووسێکی چیکی یەوە خواستووە .

● لە ساڵی ١٩٢٣دا یەکەم جار کۆمەڵە هەڵبەستێکی بڵاو کردەوە ..

● شاعیری ئیسپانیایی مرۆڤ پەروەر فیدریکو گارسیا لۆرکا دەربارەی پابلۆنیرۆداوتویەتی : « نیرۆدا لە مردن نزیکترە تا فەلسەفە ...لەماتەم نزیکترە تا رۆشنبیری ... لە خوێن نزیکترە تا مەرەکەب ... » .

● لە ساڵی ١٩٣٤دا بوو بەقونسوڵی وڵاتەکەی لەئیسپانیا دوای ئەوە چەند جار فەرمانبەری دیبلوماسی بووە .

● گەورەترین بەرهەمی خۆی لەدیوانی « گۆرانی ساڵێك »دا لەو کاتە بڵاوکردۆتەوە کە لەمەکسیك دەربەدەر بووە .

● ساڵی ١٩٥٠ مەدالیای ئەدەبی ستالینی وەرگرتووە .

● ساڵی ١٩٧٠ خۆی پاڵاوتووە بۆ سەرەك کۆماریی شیلی بەڵام لەدواییدا لەبەر دڵی هاوڕێ کۆنەکەی سلفادۆر ئەلیندی وازی لێهانیوە .

● ساڵی ١٩٧١ خەڵاتی نۆبڵی پێبڕاوە دوای ئەوەی بە هۆی بیروباوەڕی سیاسی یەوە چەند ساڵێك لێی بێبەش کراوە .

خەریکە شەپۆلی خونفوسی یەت :

سلێمانی ئەگرێتەوە

●● کاکۆڵ و زوڵف هێشتنەوە بۆتە مەحەکی جوانی !

●● « جەلسە »ی شین و پەمەیی و زەرد ، کچ و کوڕ لەبەری ئەکەن .

●● هەندی لە لاوەکانمان سەرەوخوار لە مانای « پێشکەوتن » تێگەیشتون !

لە « فەهمی قەرەداغی »یەوە پەیامنێری - هاوکاری - لەسلەیمانی

خوێنەری خۆشەویست :

ئەم جۆرە ڕیپۆرتاجە بۆیەکەم جارە لە رۆژنامەیەکی کوردیدا بڵاو بکرێتەوە ، سەبارەت بەوەی کە دەربارەی خونفوسی یەت و خونفسەکانە لە شارێکی کوردستاندا ، بەڵام ئەبێ لێم ببوورن کە دوو کەم و کووری تیادایە نە ئەتوانرا چارە بکرێن .

یەکەم : وێنەی لەگەڵدا نیەکە لەناو شاری سلەیمانیدا گیرابێ .

دووەم : ناوو ناونیشانی ئەو کەسانەی تیانیە کە هەندی لەو قسانەیان بۆ کردووم . جا ئێمە پێشەکی پێ لەودوو کەم و کووڕیە ئەنێین بۆ ئەوەی گلەیمان لێ نەکەن .

بچیتە هەر قوتابخانەیەك ، کولیجێك ، دایەرەیەك ، سینەمایەك ، چایخانەیەك ، سەر شەقامێك ، لا کۆلانێك ، گەلێ دیمەنی سەیر ئەبینی کە سێ چوار ساڵ لەمەوپێش بەسەیرو عەنتیکە ئەدرایەقەڵەم و سەد ئاووریان لێ ئەدرایەوە یان هەر بەرچاو نەئەکەوتن ، لەو دیمەنەسەرنج ڕاکێشانە :

● کوڕێکی پانزە ساڵ بەلارو لەنجە ئەڕوا بەرێگاوە قژی خاوی بەرداوەتەوە بەسەرشانیا .. بەڵام هێشتا زوڵفی بۆ دروست نەکراوە .. پانتۆڵێکی شارلستۆنی لەخۆی چەسپ کردوە ، کراسێکی پەمەیی لەتەنگو پراسوی خۆی ئاڵاندووە .

● کوڕێکی تر لاجانگی وەکوو تاکی جزمە تا خوار کرکراگەی گوێ هانیوەتەخوارەوە ، سمێڵی شۆڕ بۆتەوە بەلالغاوەیدا قژی سەری کردوەبە کاکۆڵ لە گەڵ یەخەی کراسە گوڵ کوڵیەکەی شیرو تیر لەیەك ئەسوون ! پانتۆڵە سوورەکەشی بۆڕبۆڕین ئەکات لەگەڵ جوانترین پانتۆڵی کیژێکی چواردەساڵاندا .

● کچێکی بەسنگ و مەمك کچ لەگەڵ براکەیدا ئەڕواو قژی قرتاندوە، گەنەموی پشتی ملی هەڵئەچەقێ بە یەخەی کراسە جەلسەکەیدا ، بەڵام لەبەر نەرمی هەردووکیان بێ ئافات ئەمێنێتەوە .

● کوڕێکی گەڕاوە چەندساڵێکە هاتۆتە ناو شار شەرواڵ و مراخانی لەبەر دایە بەڵام سەری رووتە .. تانزیك تەپڵی سەری رووتاوەتەوە .. بەڵام بەچوار پەنجە لاجانگ حەقی کردۆتەوە وەکوو گوارەبە بەردەم هەردوو گوێ نوکنەکانیا هاتۆتە خوارەوە !

ئەمانە ، لەو دیمەنە سەرنجڕاکێشەرانەن ، هەندێ دیمەنی تریش هەیە بەڵام ئەوەندە گرنگ نین ، وا دیارە خاوەنەکانی ڕاڕان وە نازانن لەمیانەی روخساری جل و بەرگ و سەروڕیشی کۆن و نوێدا بەکامیانەوە بگیرسێنەوە ناچار هەڵوێستێکی مام ناوەندیان گرتووە ، بۆ نموونە

● بێ لاجانگە ، بەڵام جلی ڕەنگاو ڕەنگ و شارلستون لەبەر ئەکات !

● یان لاجانگی هێشتۆتەوە کاکۆڵی نیە جلی ئاسای لەبەرئەکات .

● **خەڵکی ئەڵێن چی ؟**

خەڵکی ، هوی بڵاو بونەوەی ئەم ڕەوشتە تازەیە لە شارەکەماندا ، بەگشتی ، ئەخەنە ئەستۆی دانیشگای سلەیمانی و قوتابیەکانی و ئینجا ئەستۆی بڵاوبوونەوەی گۆڤارو رۆژنامەو چاپەمەنی بورجوازی بێگانەو فلیمی رۆژئاوایی ، بەڵام گرنگترین هو ئەو بۆشاییە رۆشنبیری و کۆمەڵایەتی یەیە کەوا کەوتۆتە ژیانی زوربەی لاوەکانماوە .

خۆیان چی ئەڵێن ؟

ئینجا با بزانین ، خونفوسەکان خۆیان ئەڵێن چی ! لە قوتابیەکی دانیشگام پرسی :

- ئەم لاجانگ و جل و بەرگە ، جوانیەکەی لە چیدایە ؟!

لە وەڵاماوتی :

- مەسەلە سەربەستی یە ، هەرکەس ئارەزووی خۆیەتی ، ئەمە زیان بەکەس ناگەیەنێت!

پێم ووت : مەسەلەی سەربەستی بەوشێوە بەرەڵڵاییەش کەتۆ تێی ئەگەیت ، ئەخەینە لاوە ، بەڵام لەمەودای دوورو نزیکدا خونفوسیەت زیان بەخشە ، زیانەکەی لەوەدایە کە لاوەکان تەنیا خەریکی روخساریان ئەبن ، وە لە جیاتی هەوڵ و ئەقەللابۆ کۆمەڵ بدەن و خەریکی چارەکردنی گیروگرفتەکانی بن ، ئەکەونە خۆ خەریك کردن بە خۆیانەوە، وەرەفتاریان لەو بوارەدا ئەیان بەستێتەوە بە شتێکی بێ سوودەوەو بەشداری بوون لەپێش خستنی کۆمەڵ و جێبەجێ کردنی ئامانجە سیاسی و ئابووری و رۆشنبیری یەکانی گەل .

ئەو وتی : من بڕوام بەکەلی خۆم و بیروباوەڕی پێشکەوتن خواز هەیە ، ئیتر جل و بەرگ و لا جانگ چ رێگەیەکم لێ هەمان مەسەلە مشتومڕمان بوو ، هەر چەندە باری دارایی یارمەتی نە ئەدا جلی وا لەبەرکا ، بەڵام لەبەر ئەوەی لاجانگ هێشتنەوەهیچی تێ ناچێ بۆیە هیچ دریغی لەمەیانا نەکردبوو ، پێی ووتم :

- من هەر ئەمەوێ ئیستفزازی ئەو خەڵکانەی پێ بکەم کە ڕقیان لەشتی نوێیە ، ئێمە تاکەی هەر خۆمان بە کۆنەوە ببەستینەوە با لەبچوکترین شتەوە هەوڵی لابردنی کۆن بدەین لە شوێنەواری کۆنا شتی تازە بنیات بنێین .

من پێموت : ئەوە باش بزانە کە هیبیەکانی ئەورووپا بە پرچ هێشتنەوەو یاخی بوون هیچیان بۆ کۆمەڵ نەکردووەو هیچیشیان لێ نەگۆریوە ، ئەوانە کۆمەڵگا پێشکەوتووەکانیان لەبنەڕەتەوە گۆڕیوە خەڵکی ساکارو شۆڕشگێرن تەنانەت ئەو لاوانەی ئیستا بەرهەمی باوکو کەسە جەنگاوەرەکانیان ئەخۆن لە هەندێ وڵاتی ئیشتراکیدا خەریکن ناخوونەك لە ناوەڕۆکی ئەگرن ؟!

پێم وت : من ناڵێم بەشێوەیەکی موتڵەق هەر کەسێ ئەو دیمەنەی هەبوو ناتوانێ خاوەن بیرو باوەڕی باش و تێکۆشان بێت ، بەڵکو ئەڵێم زۆربەی ئەوانە ئامادەنابن بیروباوەڕی پێشکەوتن خواز هەڵبگرن ، ئەگەر تاك و تەراش هەڵی بگرن ناتوانن بێ بەستن بە « ممارەسەی عەمەلی »یەوە ، تەنیا وەکوو دروشمێك یا وەکوو مۆدە لافی پێوە لێئەدەن ، چونکە لەو باوەڕەدام یەکێك ئەو جۆرە جل و بەرگانە لەبەر کات بەو جۆرە سەرو قژی بهێڵێتەوە ئامادە نابێ ببێتە خەباتکەرێکی قایم و پتەوو لە سەنگەرەکانی پێشەوەی خەباتا کار بکات و تێکەڵ بە ریزی جوتیاران بێت ئەوانەی ئەمە ئەکەن زۆر کەمن وە لە ئۆردووی خونفوساندا بەپەنجەی دەست ئەژمێردرێن .

لەگەڵ برادەرێکی ترا کە خۆی بە ئەدیب ئەزانێ لەسەر ئیشتراکیەت ئەدەن لەباتی ئەوەی بەرەوپێشی بەرن .

لەگەڵ موچە خۆرێکیشدا کە ژیان بە خواردن و خواردنەوەو رابواردن ئەزانێ هەمان مشتومڕمان بوو بەڵام ئەم نازانێ بڵێ چی ، هەر بەشتێکی جوانی ئەزانێ و لاسایی بێگانە ئەکاتەوەو ئەڵێ :

- هەموو کەشخەو گەنجایەتیمان هاتبێتە سەر ئەوە ئەوەشمان پێ ڕانابینن ، تاکەی سەرمان قۆچکە تاش بکەین وا خەڵك گەیشتنە مانگ .

خوێنەری بەرێز :

هەر چەندە هەر ئەمە بۆ تێگەیشتن لەبیروباوەڕو جۆری بیرکردنەوەی ئەم جۆرە لاوانە بەس نی یە بەڵام لام وایە شتێکیان لێ تێگەیشتین وە بەلای منەوە بەفێرکردن و پڕ کردنەوەی بۆشایی رۆشنبیری ژیانی لاوان ، ئەتوانین چارە سەری ئەم دەردە کۆمەڵایەتی یە بکەین .

وێنەیەك لە دەرەوە :

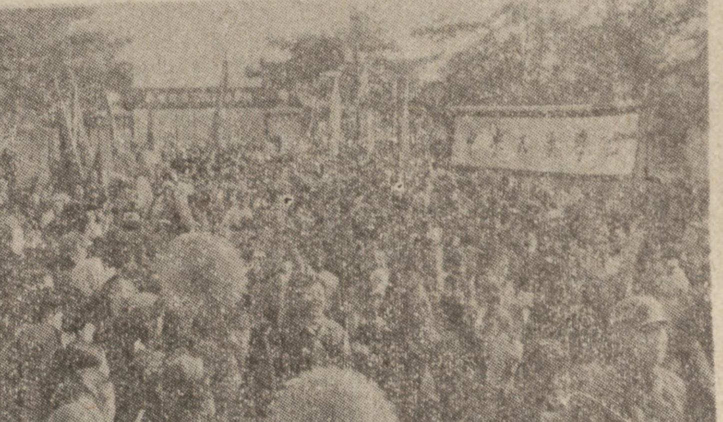

خوێندکارانی نوێ لەکرێکارو جوتیارو سەربازی نەتەوە بچوکەکانی چینی لەلایەن دامەزراوی ناوەندی نەتەوەکانەوە لە پەکین پێشوازییەکی گەرمیان لێ ئەکرێت .

وێنە و هەواڵ

● « هلێن بانکس » کچە گۆرانی بێژە بەناوبانگەکەی ئەمەریکا ، کەناوبانگی بەوە دەرکردوە ، زوربەی گۆرانی یەکانی خۆی ئاوازیان بۆ دائەنێ ، لەم دواییەدا بە سەردان چوبۆ شاری ریڤیێرا لەفەرەنساو لەوێ بە خاوەنی جوانترین چاو هەڵبژێردرا ، نهێنی ئەم هەڵبژاردنە تەنیا ئەو لیژنەیە ئەیزانێ کە سەرپەرشتی هەڵبژاردنی خاوەنی جوانترین چاوی کردوە .

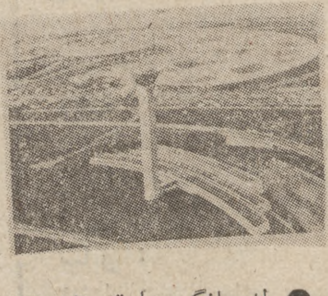

● لە مانگی مارتی ١٩٧٤دا فرۆکەخانەی - رواسی - لەفەرەنسا ئەکرێتەوە ، کە گەورەترین فرۆکەخانە نەبێ لەدنیادا ، ئەم فرۆکەخانەیە ٢٤ کیلومەتر لەشاری پاریسەوە دوورە .

● ئەم ئافرەتە ، تەمەنی ٤٣ ساڵەو ناوی « هویت فانکفروك »ە خۆی خەڵکی فەرەنسایەو ئێستە لەلەندن ئەژی ، شێوەی بەبێ کەم وزۆر لە « ئەلیزابیثی » شای بەریتانیا ئەکات و خۆشی ئەمە ئەزانێت لەبەر ئەوە لەجل و بەرگ و هەمووشتێکی تردا لاسایی « ئەلیزابیث » ئەکاتەوە کومپانیاکانی پروپاگەندە سەریان کردۆتە سەر ئەم ژنەو ئەیانەوێ لەبەر ئەوەی شێوەی لە شای بەریتانیا ئەکات بو کاروباری پروپاگەندە سوودی لێ وەربگرن .

● « جانوس تاوبیك » وێنە کێشی پولندەیی ، دۆستایەتی یەکی سەیری پەیداکردووە لەگەڵ زوربەری ئاژەڵەکانی وڵاتەکەیا ، ئەم هونەرمەندە وێنەی ئەو ئاژەڵانە دروست ئەکات و ئەیانفرۆشی بە دەزگا چاپەمەنیەکان .

لیرەدا تاوبراو خەریکی وینە کیشانی بەچکە شێرێکی پێنج مانگانەیە .

● چاوی کامیرا

- کتێب گرەوە -

نموونەیەکی تری دوواکەوتوویی گەلەکەمان

خەڵکی ساویلکەو نەخوێندەوارو ناهوشیار بۆ چارەکردنی گیروگرفتی خۆیان پەنا ئەبەنە بەر کتێب گرەوەو فاڵچی و نوشتە نووس بەڵی کتێب گرەوە ، فاڵچی ، هێشتا لە کوردستاندا باوی ماوە ،زۆر هەیە باوەڕی پێی هەیە، زوربەی ئەوانەی ئەچنە لایان ئافرەتن و نەخوێندەوارەکان ، بەتایبەتی ئەوانەی دەیەها گیروگرفتیان لەرووی پارەو لەرووی ماڵ و مێردەوە هەیە !

کاکی کتێب گرەوە ، کوێرەخەتێکی هەیە ، کەمێکیش زیرەك و وردبینەو شتی گشتی ئەڵێ ، هەوڵ ئەدات شتێ لەدەم و زمانی موشتەری وسەروو سەکوتی هەڵکرێنێ .

ئەم وێنەیە لە بەر مزگەوتی گەورە لە شاری سلەیمانی بەرەزامەندی خاوەنەکەی گیراوە .

لە پەیامنێری (هاوکاری)یەوە لە سلەیمانی

دوو ڕێگا هەیە !!

ئامادەکردنی : رەوا

● هەموو شتێ دوو سەری هەیە ، وە هەموو رێگایەك دەست پێ کردنی هەیە هەروەها کۆتابوونیش ، لە ژیانیشدا دوو هیز هەیە ، هیزی خێروهیزی شەڕ ، ژیانیش خۆی دوو رووداوە (بوون) و نەبون سرشت و پەیدا بوەکانیشی (الطبیعة وظواهرها) هەموویان« دوو » لانەن و لەیەك جیاوازن وەکو تاریکی و رووناکی، چاکەوخراپە ، رەش و سپی ، هاوین و زستان و ... هتد ..

● مرۆڤیش خۆی لەناو ئەم ناکۆکیانەدا پێ ئەگات و دوولایەن یاخود دوو شخصیەتی هەیەبەڵام لەئەنجامی زۆران بازیدا لەگەڵ ژیان و هۆکانی وەسروشت و پەیدا بوەکانی دا لایەنێك بۆ خوی هەڵئەبژێری و ئەیکات بە رێبازو ئەیگرێتە بەر ..

● هەروەها سیاسەتیش دوو رێبازی هەیە ، رێبازی زەحمەت کیشان و چەوساوەوە چەوسێنەرەوەو رەنج رێبازی خۆرەکان ، لە هەموو قوناغەکانی مێژووی ژیاندا وە هەتا ئیستەش مرۆڤ ئەم دوولایەنی یەی پێوە دیار بووە ، لە هەموو پلەو چاخەکانداوهەرپلەی بەگوێرەی خۆی ، لەپلەی بەندایەتیا خاوەن بەندبەندی چەوساندۆتەوە ، لە دەوری دەرەبەگیا دەرەبەگەکان بەرهەمی رەنجی جوتیارەکانیان داگیرکردوەو لرفیان لێداوە ، لە سەرمایەداریشدا سەرمایەدار کریکار ئەچەوسێنیتەوە بێبەشیان ئەکات لە رەنجی شانیان ، بەم جۆرە هەتا پلەی سوشیالستی کە بەگشتی دنیا یەك لا ئەبێتەوەو بناغەدائەمەزرینیت بۆ ئەورووزەی کە خێرتیایا ئەکەوێتە بەربەرەکانی سروشتەوە !!

● بەم جۆرە سیاسەت لەهەموشتەکانی تر زیاتر دوولایەنی یەکەی پێوە دیارە ، بۆیە هەرکۆمەڵی باوەڕی بەم راستیە نەبێت ، ئەنجام دووچاری سەرلێ شێواوی و گیژاوی گرێ کوێرەی ئەمچەرخە ئەبێت ! وە کەڵکەڵەی (کوێرەرێی تازەی) ئەکەوێتە سەر هەتا لەئەنجامدا بەرەو تیاچوون و نائومیدی ئەڕوات !

● لە ١١ی ئەیلولی ١٩٧٠دالەوڵاتی شیلی (ئەلیندی) بەهوی « ئینتیخابەوە » هاتەسەرکارو بەشێوەیەك کە لە (ئومەمیەتی دووهەمەوە) بەکوێرەڕێ و جۆرە تێکوشانێکی ناتەواو لەقەڵەم دراوە . چونکەرەش و سپی تێکەڵ ئەکات و لە دولایەنی یە کە ئەچێتە دەرەوەو

بڕوانە ل -٧-

وێنەیەك لە ڤیستیڤاڵی لاوانی دنیاوە

دەستەیەك لاوی کوردستان لەگەڵ لاوانی ئەڵەمانیای دیموکراتدا .

Institut kurde de paris